

# GREENPILLED

## Kripto Dünyayı Nasıl Yenileyebilir

Neden Yenileyici  
Kriptoekonomi Üzerine bir  
kitap yazılmalı? Neden şimdi?

NFT'ler, DeFi ve fiyat dalgalanmasılarındaki dikkat çekici başlıkların ötesine bakabilirsizsiniz insanlığın koordinasyon biçimindeki temel değişiklikler gözünüzü ilgilendirecektir.

İnternet (1990'lar - günümüz) toplumda bilgiye dayalı olan her şeyi değiştirdi çünkü artık bilgisayarlar, bir ağ üzerinde, aracı olmadan bilgi gönderebiliyordu. Bunun sonucunda, bilgiye dayalı olan her şey (medya, eğlence, politika, haberler) köklü bir değişikliğe uğradı.

Değerlerin İnterneti (2009 - günümüz) ise toplumda değere dayalı olan her şeyi değiştirebilir. Bilgisayarlar artık, bir ağ üzerinde, aracı olmadan değer gönderebiliyor. Bunun sonucunda, değer aktarımına dayalı olan her şey (finans, sanat, oyunlar, iş, kamu malı finansmanı) büyük bir değişikliğe uğrayabilir.

Blok zincirleri gibi web3 çağının araçlarının gelişimi, insanlığa, insan koordinasyonu için küresel, şeffaf, yozlaştırılamaz, programlanabilir bir alt yapı kazandırdı. Bu koordinasyon alt yapısında erişim eşittir; araçlar açık kaynaklı yazılım biçiminde, ücretsiz olarak kullanılabilir. Dünyanın herhangi bir yerinden herhangi bir kişi, bir sonraki büyük şeyi inşa edebilir. Dünya için daha adil ve daha onarıcı bir finansal altyapı inşa etme zamanımız geldi. Seçtiğimiz silah, merkeziyetsiz blok zinciri ağlarında devreye alınan yeni mekanizma tasarımları. Amacımız, koordinasyon başarısızlıklarını çözerek insan gelişimi sağlamak. Hiçbir sonuç önceden belirlenmiş değil; herhangi bir teknoloji gibi, kriptoekonomi de ortak fayda veya kişisel kazanç için kullanılabilir. Yeteneklerimizi kullanmak için koordine olmalı ve bu fırsatı tüm insanlığa fayda sağlayacak şekilde değerlendirmeliyiz.

Her şey eğitimle başlıyor. Bu kitap, hayalperest, geliştirici ve internet vatandaşı gelecek nesile, yenileyici kriptoekonomininardındaki değerler sistemini ve oyun teorisi konseptlerini öğretmek için tasarlandı. Kamu malları geliştirmek ve onları finanse etmek için karbon nötr blok zinciri ağlarından küresel merkeziyetsiz ağlara kadar her alanda onarıcı kriptoekonominin peşinden gitmek, insanlık için yüksek bir potansiyel yaratıyor.

Yenileyici Kriptoekonomi

GREEN PILLED

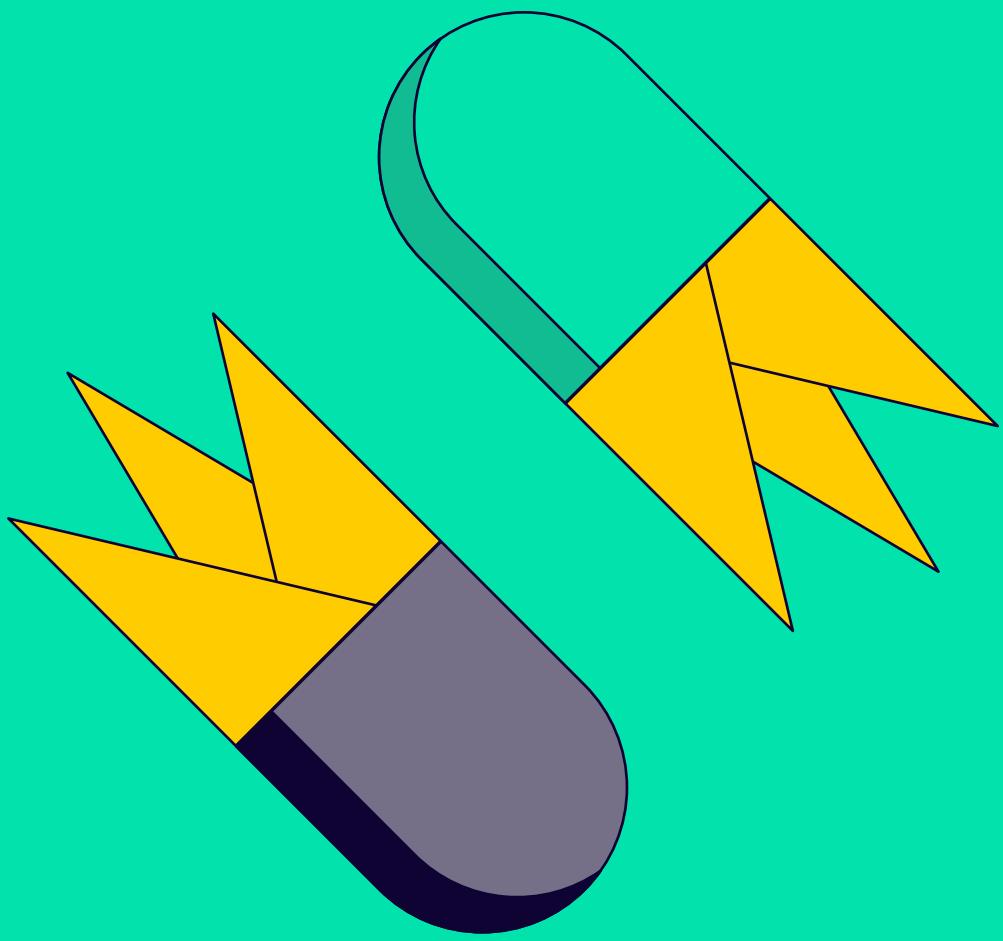
0. Baskı

Yazar: Kevin Owocki, Görseller: Octavian Todirut

Önsöz: GitcoinDAO, Glen Weyl, Vitalik Buterin

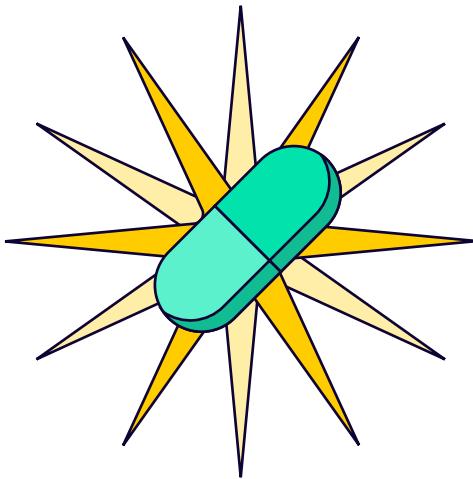
Danny Ryan, Balaji Srinivasan ve Diğerleri



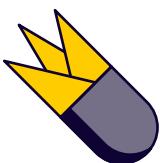




**Yeşil Hapı Al,  
Anon**



## Özetle



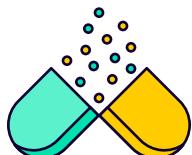
İnsanlık, insan gelişimi için sistemik riskler yaratan küresel ölçekli koordinasyon başarısızlıklarıyla yüz yüze. Eski kurumlarımıza bu risklerin üstesinden gelecek donanıma sahip değil.



Önceki nesiller ve eski kurumların bize bıraktığı felaket tellalığı yaklaşımını reddediyoruz. Web3'ün, umudu olanlar için bir odak noktası olduğuna inanıyoruz ve neslimiz için daha iyi bir dünya inşa etmek amacıyla bir araya geldik.



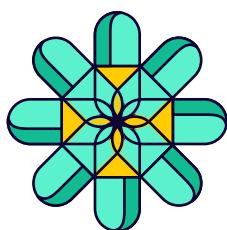
Fırsat anımız geldi. Web3'ün sunabildiği özelliklerden (küresel, şeffaf, değişmez ve programlanabilir finans) yararlanan koordinasyon oyunları oluşturarak daha yenileyici bir finansal sistem inşa edebiliriz.



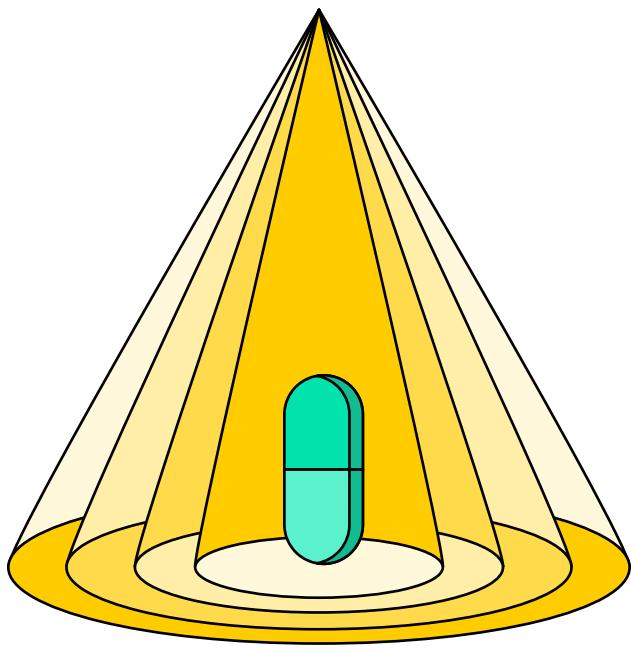
Seçtiğimiz silah, merkeziyetsiz blok zinciri ağlarında açık kaynaklı kod olarak devreye alınan, sağlam oyun teorisine dayalı yeni mekanizma tasarımlarıdır.



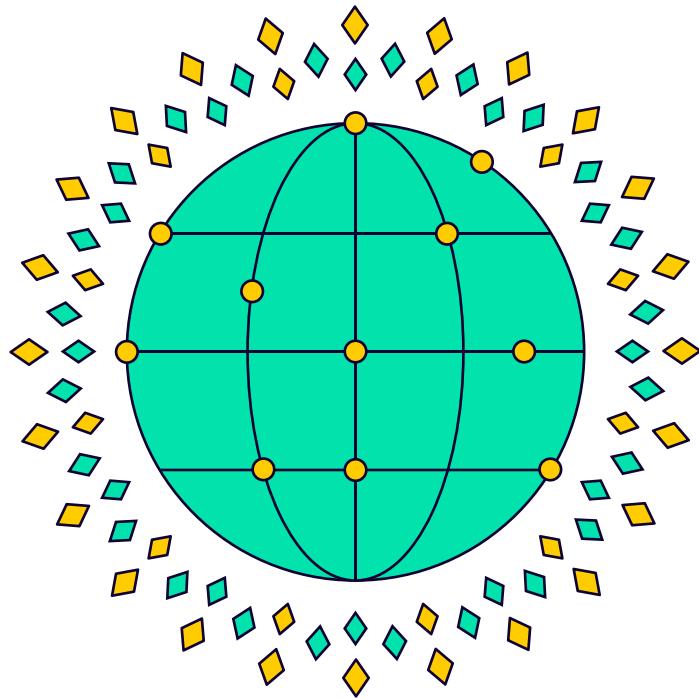
Blok zinciri ağlarının daha verimli ve daha bozulma eğilimli kullanım durumlarını gölgede bırakmayı ve on binlerce web3 yerel kurucusu, mühendisi, tasarımcısı ve seyircisini yeşil hap etkisine maruz bırakarak yenileyici kullanım durumları için olumlu bir geri besleme döngüsü teşvik etmeyi hedefliyoruz.



Bu erdemli döngüyü eğitimle başlatıyoruz. Toplu olarak bu sonucu seçer ve ısrarla pekiştirmesel umut daha fazla umut yaratıkça ve ivme daha fazla ivmeye sebep oldukça, yenileyici kriptoekonomi kaçınılmaz hale gelebilir.



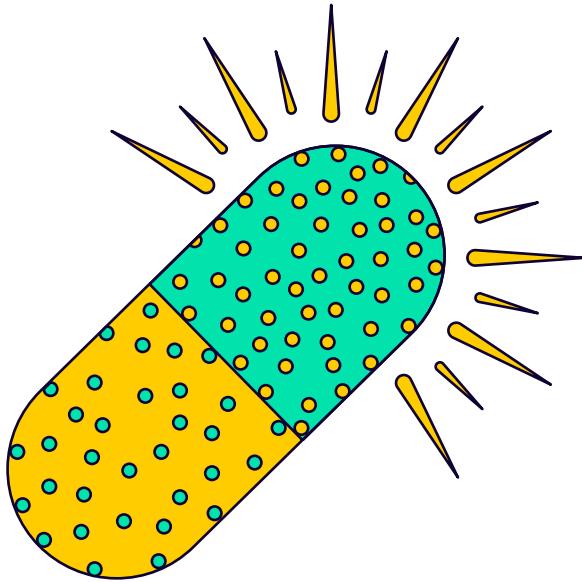
Alfa Nesli için.



Büyüükanne ve büyükbabanızın miras aldığından  
daha iyi bir dünyayı miras almanız dileğiyle.

## **Avukatlardan iki çift laf**

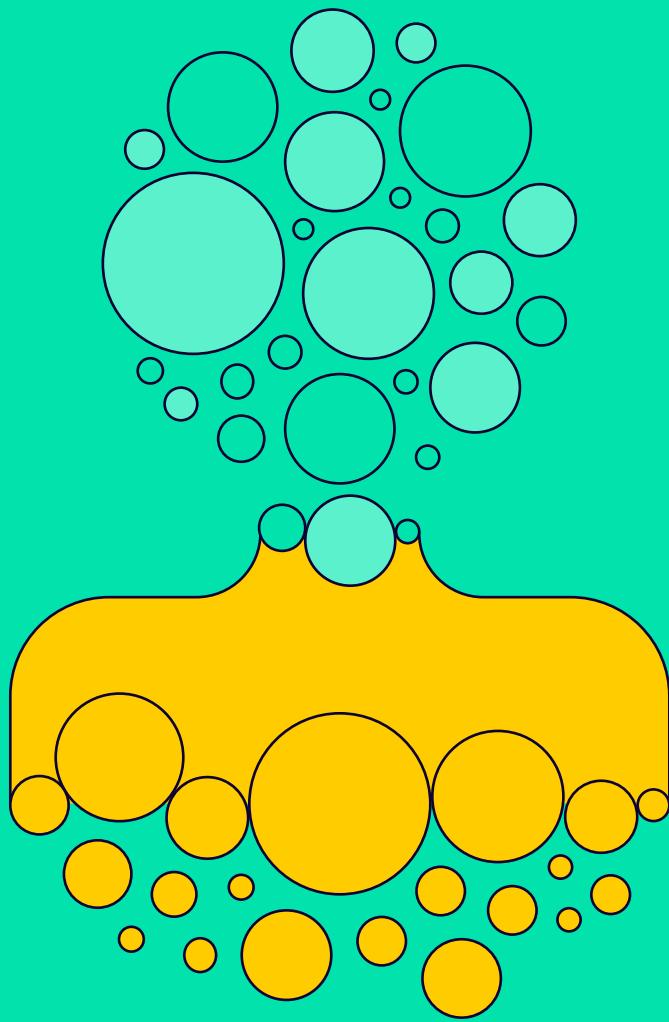
**Finans veya vergi tavsiyesi değildir.** Bu kitap tamamen eğitim amaçlıdır ve yatırım tavsiyesi veya herhangi bir varlığın satın alınması ya da satılması veya herhangi bir finansal karar alınması yönünde bir talep değildir. Bu kitap, vergi tavsiyesi değildir. Muhasebecinizle konuşun. Kendi araştırmanızı yapın.



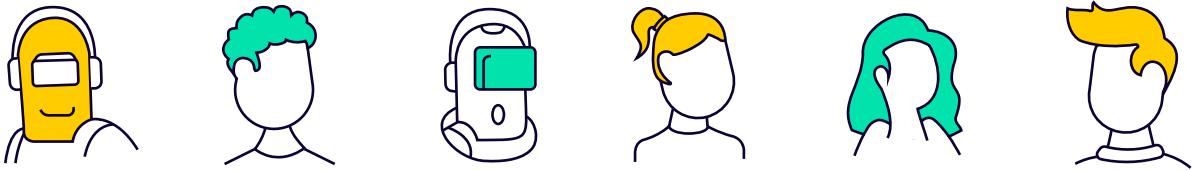
# İçindekiler

## Sınırdan Önsöz

0. Giriş	-----	20
1. Neden	-----	32
2. Kim	-----	42
3. Ne zaman	-----	62
4. Ne	-----	82
5. Nasıl	-----	106
6. İleriye Bakış	-----	126
7. Katılımcı Olun	-----	134



**Huduttan Önsöz**



Vizyonumuz, bireylerin ve toplulukların, coğrafi konumlarından, eğitimlerinden, geçmişlerinden veya çevrimdışı kimliklerinden bağımsız olarak kaynaklara erişebilecekleri, güçlendirici, açık ve işbirliğine dayalı bir alan oluşturmaktır.

Gitcoin, işbirliğine dayalı, merkeziyetsiz finansman mekanizmaları oluşturarak, kamu mallarının geliştirilmesine öncülük etmek ve onları desteklemek noktasında doğal bir tercih haline geldi. DAO, halkın tarafından, halkın için bir şeyler geliştirmeyi mümkün kılıyor. Bireylerin ve toplulukların açık kaynaklı projeler başlatmasına, bunları finanse etmesine ve ölçeklendirmesine yardımcı oluyoruz.

Bizler EVM uzmanları, DAO haritacıları, İnternet vatandaşları ve paranın İnternetinin kaos sihirbazlarıyız. Biz, umudu olanların merkez (Schelling) noktasıyız.

DAO çağının yaşadığı dünyada koordinasyon sorunlarını çözmenin yeni ve yenilikçi yollarını keşfetmeye devam edeceğiz. Bu mekanizmaları sistematik olarak ortaya çıkarmak veya icat ettiyoruz ve eğer şanslı ve iyiyeşk onları ölçeklendirebiliyoruz.

**Biz Gitcoin’ız.**



# Austin Griffith

## Kuadratik Serbest Çalışan

On yıl boyunca özel şirketler için kapalı kaynaklı araçlar yazmak zorunda kaldım. Merkeziyetsizliği öğrendikten ve akıllı sözleşmelerin tavşan deliğine düştükten sonra, öğrenebileceğim her şeyi öğrenmeye başladım ve üzerinde çalıştığım her şeyin açık kaynaklı olduğundan emin oldum.

Dürüst olmak gerekirse muhtemelen blok zinciri oyunları geliştirerek zengin olacağımı düşünüyordum ama pek öyle olmadı. Bunun yerine, Ethereum kurucularından oluşan zengin bir topluluğun ve sevgi dolu bir ekosistemin içine düştüm.

2018 ve 2019 dönemi ayı piyasasında fon bulmakta zorlandım ve Gitcoin Hibeleri tarafından desteklenecek kadar şanslıydım. Vitalik Buterin yaptığım şeye "Kuadratik Serbest Çalışan" adını verdi; kuadratik eşleşen sübvansiyonlarıyla desteklenen bağışlarla finanse edilen, doğrudan halk için çalışan biri.

Ethereum üzerinde eğitim içeriği, araçlar ve prototipler oluşturarak bir tam maaşın eşdeğerini kazandım. Şimdi, mentorluk yaptığım geliştiricilere ETH akışı sağladığım yeni bir Yenileyici Kriptoekonomi aşamasına ulaşıyorum!

# Danny Ryan

## Hisse İspatlı (PoS) Ethereum

Ethereum, güç, değer ve organizasyonda temel değişimlere izin veren yeni bir insan etkileşimi alanı açar. Yıllardır uyanık olduğum saatlerin çoğunu Ethereum temel katmanını geliştirmek için harcamamın sebebi de, *Green Pilled* ile ilgili heyecanlanmamın sebebi de tam olarak bu.

Bu kitabın yayınlanması, Ethereum'un evriminde ilginç bir zamana denk geliyor. Ethereum'un fikir birliği mekanizmasının, yani özünün, İş İspatı'ndan Hisse İspatı'na geçeceği merakla beklenen dönüşümün eşiğindeyiz. Bu yükseltme, Ethereum'u anında daha güvenli ve çevresel olarak sürdürülebilir hale getirirken, merkeziyetsizliği, platformu her bağlamda tüm katılımcılar için tarafsız ve kullanılabilir yapacak şekilde geliştirecek.

Bir oyunu (katılımcılar, eylemler ve ilgili teşviklerden oluşan bir sistem) değerlendirdirirken genellikle anlık oyuncular için pozitif bir toplam olup olmadığını değerlendirir, kilit bir oyuncuyu unuturuz; Dünyayı, insanlığın geleceğini. Ne yazık ki, insanlığın geçmişine ve bugününe dair birçok ekonomik oyun, bu son oyuncuyu karakteristik bir biçimde hesaba katmayarak iklim değişikliği gibi son derece olumsuz dışsallıklara yol açtı. Daha da kötüsü, bu dışsallıkları anlayacak veya hatta daha iyisi, onlar için proaktif olarak tasarımlar üretecek araçlara nadiren sahip oluruz. Ethereum ise ortak geleceğimizi daha iyi kontrol etmemizi sağlayacak bir araç olacak şekilde programlandı.

Yeni ve büyük ölçüde pozitif toplamlı oyunları kullanıma açarak tüm bunları harekete geçiren ise enerjiye aç İş İspatı oldu, ancak daha iyisini yapabiliriz. Hisse İspatı, güvenliği ve merkeziyetsizliği eşzamanlı olarak geliştirirken karbon nötr kalır. Bunun olması uzun zamandır bekleniyor, ancak Ethereum nihayet değişimi gerçekleştirmeye hazır ve platformun özünün, üzerine inşa ettigimiz *Green Pilled* geleceğini tamamlayıcı nitelikte olmasını sağlıyor.

# Loie Taylor

## Uluslararası Dönüşen Blok Zincirler

Blok zincirlerinin/ekonomilerin bilfiil uluslararası dönüştüğü bir geleceğe inanıyorum. Doğru hissettirdiği için değil, muhtemel geldiği için. Birçok insan Ethereum'u şimdiden bir ulus olarak algılıyor ancak ben onu daha fazla kısımlara ayrılmış görüyorum. Umudum, tabi ki, sömürülen kimlik gruplarının, gitgide artarak kendi para birimlerine ve ekonomilerine sahip olması yönünde.

Yani, ekinleri Latin işçilerinin yetiştirdiği, pırıl pırıl güneşli bir endüstriden çilek almak istiyorsanız önce paralarını satın almanız gereken bir dünya hayal edebilirsiniz. Bu durumda, toprak gücü ve askeri güçler yerine ortak çıkarlar etrafında düzenlenmiş uluslararası turist olursunuz.

Bunun muazzam bir faydası olabilir. Adalete doğru herhangi bir yönelim, bir sorundan en yakından etkilenen kişilerin etkinliğinin artırılmasına dayanır. Bu nedenle, kripto ekonomik bir gelecek sizi bir turist haline getirip bir sorundaki gerçek paydaşların kültürel kurallarına göre oynamak zorunda bırakırken aynı zamanda onlar için birçok finansal temettüyü de paraya dönüştürür. Ortak bir menfaat etrafında toplanan insanlar banka, borç veren, riskten korunma fonu, borsa, hisse senedi ihraççısı ve düzenleyici olabildiğinde, tüm bu finansal faaliyetlerin kazançlarından yararlanan ortak menfaatin kendisi olur.

# Vitalik Buterin

## Kamu Malları Trajedisi

Bitcoin ve Ethereum gibi blok zincirlerinin asıl ruhuna rehberlik eden işbirliğine dayalı merkeziyetsizlik vizyonu, ikna edici ve güçlündür ancak aynı zamanda eksiktir. Tek başlarına blok zincirleri ve kripto para birimleri, özel mülkiyet ve piyasalar aracılığıyla işbirliğini desteklemek üzere tasarlanmıştır; bunlar, bire bir etkileşimler için en iyi sonucu veren araçlardır. Bununla birlikte, İnternet hakkında harika olan şeylerin çoğu, bire çok biçimindedir: Blok zincirlerinin üzerinde çalıştığı yazılımın kendisi ve onların çalışmasını sağlayan akademik araştırma ve matematik bir kez yazılmıştır ve tüm insanlık bunlardan yararlanabilir.

Bu tür “kamu malları”, kamu mallarının maruz kaldığı trajediye açıktır: Şahsen katkıda bulunup bulunmamanızı bakılmaksızın, siz dahil herkesin kullanımına açık olduklarından insanları bunlara katkıda bulunmak konusunda motive etmek, özellikle hemen oracıkta çok daha kazançlı para kazanma fırsatları bulunduğuunda zor olacaktır. Böyle büyük ölçekli kamu mallarını iyi bir şekilde inşa etmek ve sürdürmek için yeni ekonomik modeller, hatta yeni bir kültür gereklidir. Kevin ve GitcoinDAO, bu zorluklar üzerinde düşünenlerin ve demokratik kamu malları finansmanını İnternet üzerinde ve ötesinde hayatı geçirmenin yeni yollarını aktif olarak devreye alanların ve yineleme yoluya iyileştirenlerin ön saflarında yer alıyor.

# Balaji Srinivasan

## Kripto-Uygarlık

Kripto-anarşî kulağa hoş geliyor ama aslında bizim istediğimiz kripto-uygarlık.

Bu, iki karşıt fikrin göz önünde bulundurulması demektir; mevcut birçok kurum onarılamaz durumdadır ve yeni ve güvenilir kurumlara ihtiyacımız vardır. Bu, mevcut sisteme yönelik haklı bir kuşkuculuk ile gelecek sisteme yönelik temkinli iyimserliğin bir birleşimidir.

Bahsedilen iyimserlik gerçekten de temkinli olmalıdır. Mevcut sistemler, Chesterton çiti ilkesiyle ifade edilen dolaylı bilgeliği taşırlar. Kamu tercihi teorisinde açıklandığı gibi, sistemler kusurlu olduklarında dahi, kusurlu olmalarının ardından genellikle bir neden vardır. Herhangi bir naif yaklaşım, sonunda bizi, iyi niyet söylemi ve kötü sonuç esası ile karakterize olan yozlaşmış kurumlarla aynı güç duruma düşürebilir.

Peki, ya işleri zincir üstüne taşırsak? Blok zincirlerinin sağladığı tüm yeni araçları, tüm tarafların, bazı kötü oyuncuların sistemi oyuna getirmeye çalışacağını bildiği, zincir üstü eylemlerin nihayet dijital olarak imzalanmış sözcükler kadar algılanabilir olduğu ve pozitif toplamlı sonuçlar için açık metrikler geliştirdiğimiz muhalif bir ortamda kamu malları üretmek için kullansaydık?

Yenileyici kriptoekonominin vaadi budur. Nükleer çeşitliliğin yenilenebilir enerjisi gibi, yenileyici kriptoekonomi de kriptoyu sürdürülebilir hale getirmeye yardımcı olur. Sıfır toplamlı kumar veya negatif toplamlı saldırı değildir. Bu, pozitif toplamlı servet yaratma halidir. Web3'e özgü 'kazan-kazanmaya yardımcı ol' yaklaşımıdır.

# Griff Green

## Her şey koordinasyonla ilgili

Her şey koordinasyonla ilgili; her zaman öyle oldu. Twitter'daki tüm o “rakam artınca”, “rakam azalınca” şeklinde süregelen degen dramasının arkasında koordinasyon var. Web3 Regen'leri ise günümüzde insanlığın karşı karşıya olduğu başlıca sorunların sistemik kökenini ele almaya odaklanmak konusunda kararlı: Kamu malları çevresinde koordine olma başarısızlığımız.

Bireysel istekler ve ihtiyaçlar çevresinde koordinasyon yaratmak zahmetsizdir. Geri bildirim basittir çünkü kâr bir Schelling (odak) noktası görevi görür. Girişimciler bir iş planı yapar, yatırım arar ve başarılı olmaları halinde, katılan herkes tahmin edildiği şekilde ödüllendirilir. Bu kadar bireysel lüks içinde yaşayabilmemizin sebebi de budur. Bir cep telefonunu bu kadar çok kişinin elinde görmek için gereken koordinasyon (sonsuz sayıdaki örnekten biri) muazzam ve etkili ancak zahmetsizdi çünkü katkıda bulunan herkes süreç boyunca ödüllendirildi.

Açık kaynaklı kitaplıklar kurmak veya göllerimizi, nehirlerimizi ve okyanuslarımızı idare etmek örneklerinde olduğu gibi toplum için değer (kamu malları) yaratmak istediğinizde üç seçenekiniz vardır; dilenmek, feda etmek veya her ikisi. Bir yol haritası oluşturun, etkinizi takip edin, hibe başvurusunda bulunun, bağış isteyin; başarılı olursanız zar zor geçinmek için ihtiyacınız olanı alırsınız. Vergiler ve bağışlar, toplu istek ve ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik egemen finansman akışlarıdır. Bu devasa fon akışları, toplum için bol miktarda kamu malı sağlamak için yeterli olsa da koordine edilmeleri zor olduğu için yetmezler. Vergilerin yukarıdan aşağıya doğru dağıtılması, geri bildirim mekanizmalarını inanılmaz derecede yavaşlatır veya yok eder. Bağışlar piyasa geri bildirimidir, ancak başarı karşılığında finansal bir ödül yoktur. Hatta, süreç boyunca, bağışçıların, gönüllülerin ve diğer herkesin sürdürülebilir olmayan fedakarlığına dayanırlar.

Web3 bunu değiştirecek. Kamu malları yaratırken katılan herkesi ödüllendirdiğimiz yeni koordinasyon mekanizmaları inşa ediyoruz. Toplum, girişimci ruhunu, açık bir ekonomik potansiyel alanına salma fırsatına sahip. Kolektif değer yaratmayı yenileyici hale getiren ekonomik oyunlar oluşturabiliriz. Yenileyici Kriptoekonomi, Bolluk Ekonomisidir.

Yeşil hapi al, anon.

# Abbey Titcomb

## Yeni Bir Umut

Bir alan olarak kriptoekonomi, bünyesinde birçok farklı ahlaki ve etik bakış açısı barındırır. Bazıları, aşırı kapitalizasyon ve oyunlaştırma eğilimlerinin meşru kötülük olduğunu söyler. Başkaları da, bunların kaotik iyilik olduğunu iddia eder. Ama bir de kriptoekonominin gerçek iyilik olduğuna inananlar var; programlanabilir değer, izne tabi olmama ve sansür direnci gibi doğal niteliklerinin, bizlere eziyet eden küresel koordinasyon sorunlarını çözme arayışımızda insanlık için ileriye doğru bir yol oluşturduğunu düşünüyorlar.

Bu insanlar bizi kontrol eden sistemleri yeniden inşa etmeye yönelik bir fırsat görüyor: Toplumsal değerlerimizin sömürü veya birikimle değil, yenileme ve sürdürülebilirlikle yönlendirildiği, derinlemesine radikal sosyoekonomik gelecekler tasarlamak için kriptoyu kullanma fırsatı.

Bu vizyonlara ulaşmak için yapılması gereken çok iş olsa da pozitif toplamlı koordinasyon oyunları tasarlamak ve sürdürmek, insan gelişiminin geleceğine giden bir yoldur. Bu kitap, statükoya meydan okumak isteyenler için bir başlangıç noktasıdır (belki de bir macera görevi). Biz daha iyi bir gelecek için mücadele edip onu inşa ederken aramızdaki bağlayıcı güç olarak filizlenecek ve büyüyecek olan tohumdur.

Yenileyici Kriptoekonomi, yalnızca finansal sermayenin değil, aynı zamanda sosyal, entelektüel ve kültürel sermayenin de yeniden dağıtımını koordine eder. Kriptoekonominin iyiliğine inanan insanlar, gösterdikleri çabalarla, kamu malları için tabiri caizse New Hope™ gibi bir hareketi idare eden ve koruyan bireyler haline gelmiştir.

# Glen Weyl

## **Yeni Yönetişim ve Demokrasi Biçimlerine Doğru**

Web 3 konusunda oldukça kararsızım. Alanın büyük bir kısmı, karmaşıklığın gelişimini destekleme ve savunmasızları koruma çalışmalarının merkezi olmuş sosyal kurumları yıkmaya, onların yerine, blok zinciri üzerinde spekulatif ve oldukça basite indirgenmiş yeni bir piyasa güdümlü koordinasyon koymaya ilişkin mağrur bir umuda adanmıştır. Basit kapitalist piyasalar, ölçügi yalnızca tekel yoluyla düzenleyebildikleri için, bu alandaki insanların arzu ettiği iddialı teknoloji gelişimini veya merkeziyetsizliği destekleyemez. Merkeziyetsizliğe yönelik kurumlar inşa edip hemen ardından yine tekeller tarafından ele geçirildiklerini göreceğimiz bir oyuna daha gelmek istemiyorsak bu tür basite indirgenmiş düşünme şeklinin ötesine geçmeli ve kamu mallarını ve artan getiri teknolojisini destekleyen yenileyici kurumlar inşa etmeliyiz.

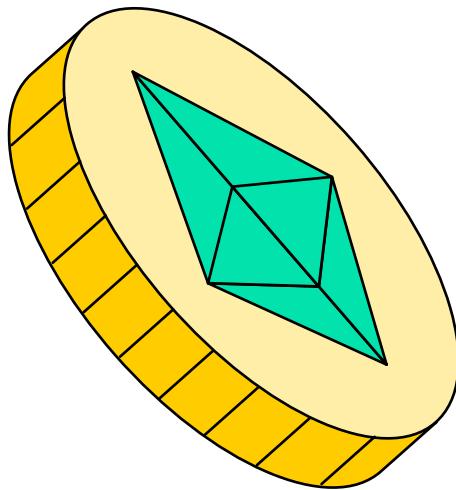
Yine de en iyi haliyle Web 3, insanların bağlantı kurmasına, ortak çıkarlarını korumasına ve coğrafi ve tarihi kısıtlamaların ötesinde sıradışı yeni bir sosyal doku inşa etmesine olanak tanıyan bu yeni yönetişim ve demokrasi biçimlerini hayal etmek için dünyanın en yaratıcı ve heyecan verici yerlerinden biri olabilir. Günümüz dünyası, bugünün demokratik uluslarının kurucuları tarafından öngörülememiş modellerde küresel ara bağlantılarla ve yerel topluluklara sahip ve bu tür dinamik demokratik yönetişimi mümkün kılmak için yeni bir altyapıya ihtiyacımız var; yenileyici kriptoekonominin konusu da tam olarak bu. Kevin Owocki bu alana öncülük ederek hem fikirlerini hem de kültürünü bu kitapta toplamakla harika bir iş çıkardı. Hem alanın potansiyelinden heyecan duyan hem de daha karanlık tezahürlerinden korkan birçok kişi ilerlemek için bir yol aradığından bu kitabı, gelecek yıllarda ışık saçan bir yol gösterici görevi göreceğini zannediyorum. Onunla yakın çalışmalarımı südürmeye ve kendisinin ve daha geniş yenileyici Web 3 ekosisteminin yardımıyla hayal edeceğimiz sosyal inovasyonun sonraki adımlarını görmeyi sabırsızlıkla bekliyorum.



Bölüm 0  
**Giriş**

“Varlığımın amacı ne belirli bir gruba bakanlık yapmak ne de devlet propagandası yapmaktadır. Bunların yerine, daha büyük zeka ve güç kombinasyonlarının bir araya gelmesine olanak tanıyan bir 'kanal' görevi görmektir.”

-- Audrey Tang



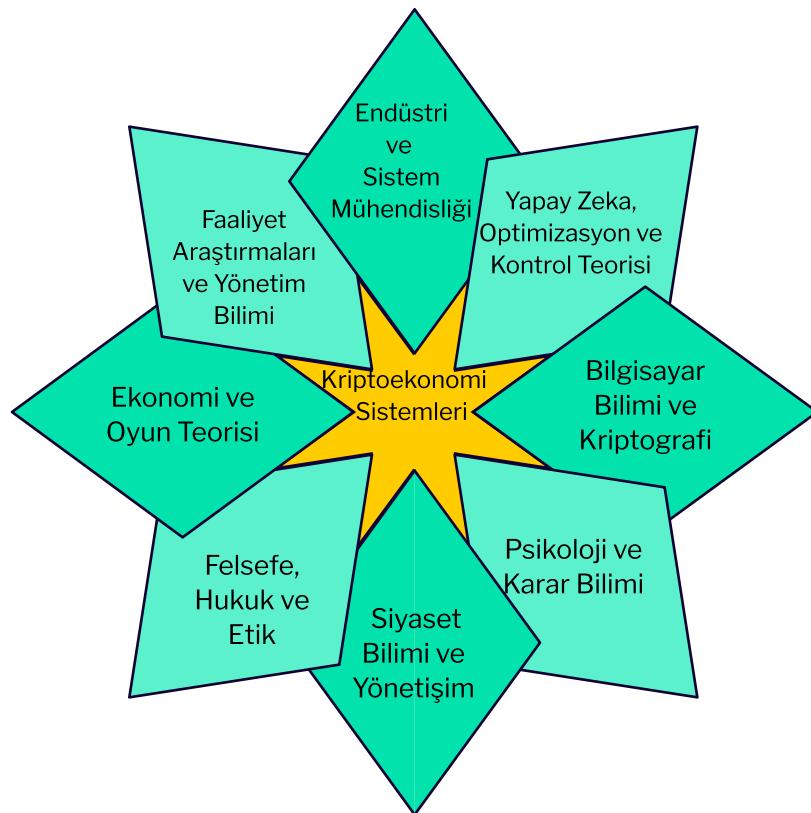
## Kriptoekonomi nedir?

Kriptoekonomi, yeni sistem, uygulama veya ağ türleri tasarlamak amacıyla blok zinciri tabanlı teşvik kullanımını ifade eder.

Kriptoekonomi; ekonomi, oyun teorisi, psikoloji ve bilgisayar bilimi alanlarını bir araya getirerek merkeziyetsiz piyasalar ve uygulamalar oluşturmaktakta kullanır.

Dijital bir ekosistemde bireysel karar almaya ve farklı katılımcılar arasındaki stratejik etkileşime odaklanarak ve bunları, oyun teorisinin yanı sıra mekanizma tasarımları merceğinden inceleyerek, uygulamaları ve dijital varlıklarını finanse etmenin, tasarlamanın, geliştirmenin ve pazarlamanın güçlü ve yeni yollarını keşfedebiliriz.

**Kriptoekonomi Sistemleri, doğası gereği çok disiplinli bir alandır.**



**Kriptoekonomi Sistemleri, diğer sistem türlerine ilişkin çalışmaların bir alt kümesidir.**



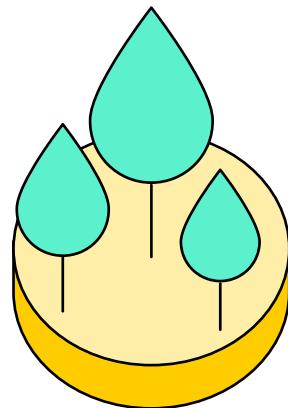
Bu şemalar için katkıda bulunan Foundations of Cryptoeconomic Systems yazarı Michael Zargam ve arkadaşlarına teşekkürler

# **Yenileyici Kriptoekonomi Nedir?**

Bu kitap,

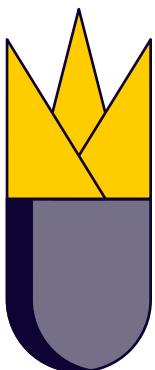
1. İnsan ihtiyaçlarını karşılayan,
  2. Pozitif dışsallıklar yaratan ( ve net pozitif olan),
  3. Denge kuran (ve dengeyi bulan)
- kriptoekonomi sistemleri ile ilgilidir.

Yenileyici Kriptoekonomi sistemleri, geçmişte mevcut olan uygulama güçlükleri nedeniyle resmileştirme çabalarına karşı direnç göstermiştir. Bu zorluğun üstesinden, mümkün oldukça geniş çapta kabul gören, tamamlayıcı veya küresel kapsama sahip insan sistemi teorilerine odaklanarak gelmeye çalışıyoruz.



Bununla birlikte, Yenileyici Kriptoekonominin gelişmekte olan tasarım alanında gerçek çelişkiler mevcut. Denge sağlamak adına feda edilmesi gerekenler ve bu alanda birbiriyle aynı fikirde olmayan üyeleri mevcut. Sonuçları ölçen, nüanslara saygı duyan ve yapılacak fedakarlıklar özenle değerlendiren pragmatik bir yaklaşımı savunuyoruz.

## **Öncelikle, Zarar Verme**



Dünya şu anda Bitcoin gibi İş İspatlı blok zinciri sistemlerinin enerji kullanımı hakkında bir tartışma içinde. İş İspatı savunucuları, Bitcoin'in öncelikli olarak yenilenebilir enerji kullandığına dair birçok iddiada bulundu, ancak bunların doğruluğu bağımsız olarak kanıtlanana dek, bu iddialar yanlış kabul edilmelidir. Bitcoin ve diğer İş İspatlı blok zincirlerinin yarattığı karbon etkisinin, aksi ispat edilene kadar, büyük ve aynı zamanda ciddi derecede olumsuz olması olasıdır.

Yenileyici Kriptoekonomi sistemleri, net pozitif sistemlerdir ve dolayısıyla bu kitap, Bitcoin ve İş İspatı dönemi Ethereum'una kıyasla, işlem başına %99,99 daha az enerji tüketen blok zinciri ekosistemlerine odaklanır.

Neyse ki, bu kritereye uyan birçok 2. ve 3. nesil blok zinciri mevcut. Bu 'karbon nötre yakınlık' dayanağından hareket ederek, son derece net pozitif kriptoekonomi sistemleri oluşturmak mümkün.

## **Uygulamalı Yenileyici Kriptoekonomi**

Yenileyici Kriptoekonomi, Kriptoekonominin bir alt kümesidir. Kriptoekonomi de sosyal sistemler alanının bir alt kümesi olan ekonominin alt kümesidir.

Web3'te bizden önceki bilgi ve deneyimlerden yararlanarak ilerliyoruz. Bu bağlamda, oyuncuların bu web3 dalgasını, kendi içinde eşi benzeri olmayan bir şeyden çok, tarihsel olarak saklı bir sürecin ifadesi olarak yorumluyoruz.

Kitabın, çoğunlukla Uygulamalı Yenileyici Kriptoekonomiye ve konuyu daha genel bir kitle tarafından anlaşılabılır kılmaya odaklanmasıının sebebi de budur.

Dolayısıyla, tasarım alanını anlamamızı sağlayan ve bize kendi yolculuğumuzda ilham veren, etkili projelere teşekkür etmek isteriz.

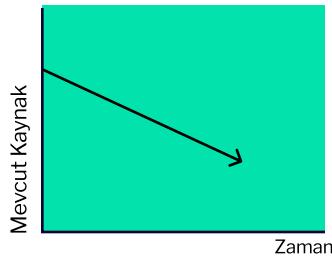
## **Etki Yaratatan Projeler**

Yolculuğumuz boyunca bize ilham veren projeler, rasgele sıralanmış şekilde şöyledir: Radicle, DoingGud, Dev Protocol, Regen Network, BlockScience, Giveth, Commons Stack, TEC, SourceCred, Codefund, Open Collective, MetaGame, KERNEL, Zcash Major Grants, MetaCartel Ecosystem, Satoshi Nakamoto, CLRFund, MakerDAO, ETHGlobal, Toucan Protocol, Kolektivo, Astral Protocol, Celo, Zcash, Curve Labs, Bankless, Govrn, RadXChange, 1Hive, SporkDAO, Rainbow Rolls, Panvala, ENS, India COVID Relief, Simona Pop, Ethereum Foundation, Deep Adaptation Forum, Collapseology, Donut Economics Lab, rejeneratif liderlik grupları, MacArthur Foundation ve diğerleri.

# Kaynak tüketim türleri

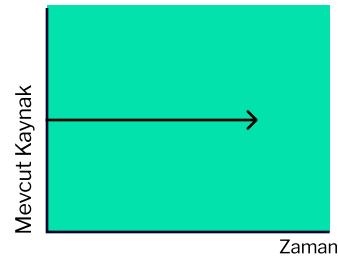
Yenileyici Criptoekonominin yalnızca ne olduğunu değil, ne olmadığını da tanımlamalıyız.

Yenileyici Criptoekonomi, bazen dirençli veya sürdürülebilir olabilir, ancak sömürücü olamaz.



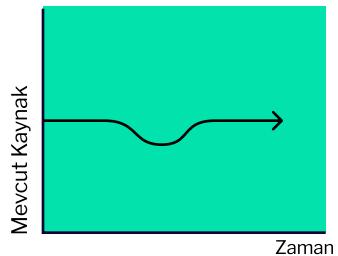
## Sömürücü

Kaynak tükenir ve sistem zamanla kapasitesini kaybeder.



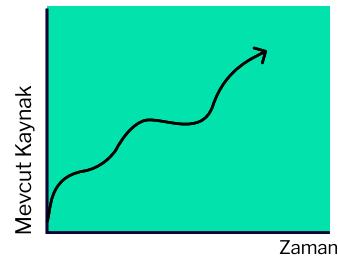
## Sürdürülebilir

Mevcut kaynak zamanla tükenmez ve sistem istikrarlıdır.



## Dirençli

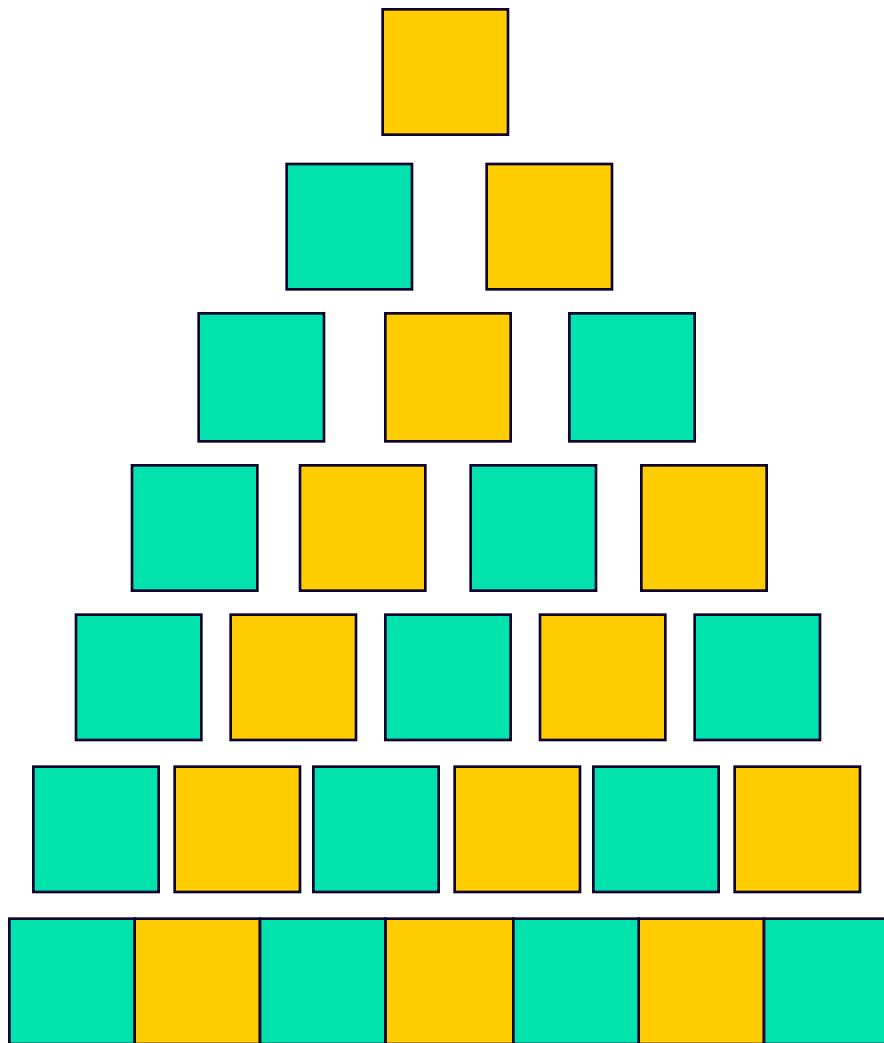
Sistem bir şok döneminden çıkararak toparlanabilir.



## Yenileyici

Kaynaklar yenilenir ve sistem, şoklara karşı direnç gösterirken sürdürülebilir bir şekilde kapasite oluşturur.

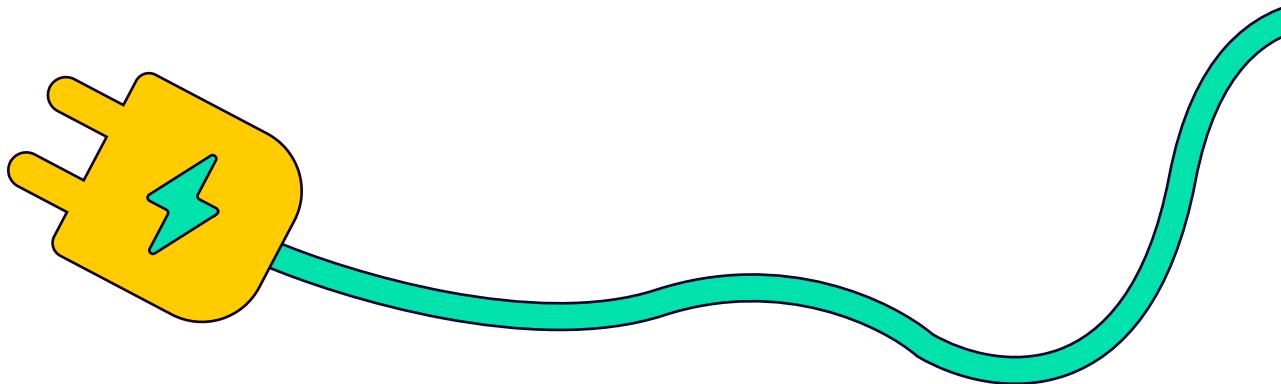
Bu harika grafikler için ilham kaynağı olan Amentum'a teşekkürler: <https://medium.com/amentum/from-walled-gardens-to-community-gardens-c58aca89566a>



**Yapı Taşı**

**ImpactDAO**, çevresindeki ekosisteme net pozitif dışsallıklar sağlayan bir DAO olarak tanımlanır.

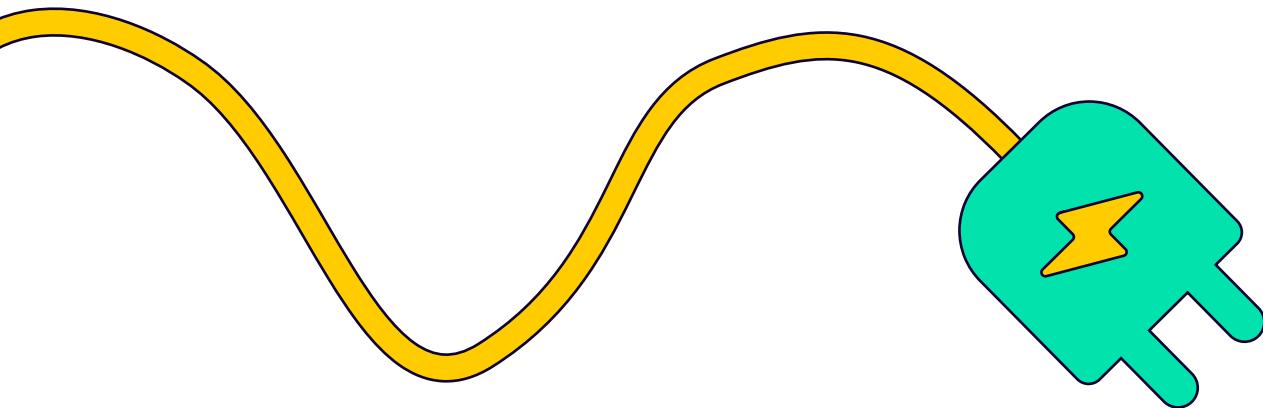
ImpactDAO'lar, Yenileyici Criptoekonomi hareketinin atomik yapı taşıdır.



## Enerji Kullanımı Üzerine

BlockScience'in kurucusu ve CEO'su Michael Zargarm, blok zinciri tabanlı enerji kullanımına ilişkin dengeli bir analiz sunmuştur:

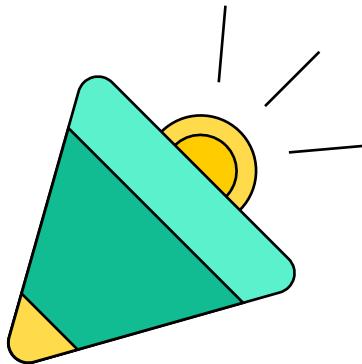
Neredeyse her ekonomik üretim biçimi enerji tüketir. Küresel enerji istahımız artıyor ve Bitcoin ve daha genel anlamda İş İspatlı blok zincirleri, bu artan enerji istahına katkıda bulunuyor. Bu artan istahın, daha yeşil bir enerji araştırma, geliştirme ve ÜRETİM sürecini teşvik etmesi GEREKTİĞİ doğru olmakla birlikte deneyimler, bu duruma olan tepkimizin önleyici değil, tepkili olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, egrinin gerisinde kalıyoruz; daha sürdürülebilir güç kaynaklarına geçmekle kalmayıp sürdürülemez olanlardan vazgeçmemiz de gerekiyor.



Tüm bunların yanında, madencilik faaliyetlerini fazlalığa sahip bölgelerde (ör. çöl + güneş enerjisi) gerçekleştirerek (başka örnekler de sayılabilir) o yere özgü yenilenebilir enerjiyle madencilik yapan Bitcoin madencilerini, FİİLİ olarak başarılı bir biçimde yeşil enerji kullanan başka bir ekonomik üretimi ele aldığımız şekilde takdir etmemiz gereklidir. Aynı zamanda, genel olarak İş İspatı'nın söz konusu davranışın teşvik edilmesinde özel olmadığını kabul etmeliyiz. Enerji iştahının artırılmasında daha geniş bir eğilimin parçası olduğundan onu ayrı tutmak da biraz şüphe uyandırıcıdır (ör. Siyasi).

Ekonomik oyuncuları (madenciler dahil ancak onlarla sınırlı olmamak kaydıyla) enerji iştahlarından sorumlu tutmamız gereklidir; bu ifade, temiz enerji sağlamak için çalışanları (hala zor bir iş yaptıklarını belirtelim) takdir etmek, ancak aynı zamanda bu yönde çalışmayanları da eleştirmek (yne, madenciler için doğru olsa da, şirketler ve hükümetler için de geçerlidir) anlamına gelir.

Enerji iletiminin ekonomisine aşina olmayanlar için: Enerjinin taşınması, yüksek gerilim hatlarıyla olduğunda dahi kayıplıdır. Dolayısıyla, fazlalığın bulunduğu, yüksek doğal enerji üretimine sahip uzak alanlar mevcut olsa da enerjinin gerekli olduğu yere taşınması, uygulamak için fazla pahalı ve kayıplıdır. İş İspatlı blok zincirlerini vicdanen rahatsız hissetmeden kazmak için kullanabilecek enerji budur.



## **Kitabın Hedef Kitlesi**

Bu kitap, kriptoekonomi sistemlerini daha yenileyici bir şekilde şekillendirmenin yollarının kapsamlı bir ilk turudur.

0. baskı, blok zincirlerinin ne olduğunu, akıllı sözleşmelerin nasıl çalıştığını, DAO'ların ne olduğunu halihazırda yüksek bir seviyede anlayanlara yönelik tasarlanmıştır. Bu kitap, üniversitede bir ders olsaydı, 401 seviyesinde bir ders olurdu. Size hitap etmeyen bir kitapsa, hiç sorun değil. Web3'ün tuhaf, harika ve vahşi dünyasına hoş geldiniz! Bu temel bilgilerle ilgili sayısız ve muhteşem kaynaklarla biraz zaman geçirin ve daha sonra bu kaynağa geri dönün.

Bu kitabın henüz tamamlanmamış bir sonraki baskısının gelecekteki baskılarda genişletilmesi mümkündür:

- başka dillerde yayınlanabilir
- en başarılı deneyleri vurgulayabilir
- daha çok yeni başlayan kitleye genişletilebilir
- yenileyici projelere yönelik derecelendirme kuruluşu veya metodoloji oluşturulabilir
- sadece kendimiz için değil, gerçekten yayınlanabilir.

## **0. baskısı bir alfa sürümüdür**

Twitter'da bu fikri onayladıktan sonra, Aralık 2021 - Ocak 2022 arasında bir yan proje olarak bu kitabı bir hevesle yazdım. "Ürününüzün İlk Versiyonundan Utamıyorsanız, İşe Çok Geç Başladınız," diyorlar. Doğru değil mi!? Bu kitabı yazdığım süre boyunca, ekosistem içindeki (ve dışındaki) diğer kuruculara, ekonomistlere ve tasarımcılara danışmak için birçok girişimde bulundum. Ama öğrendiğim her şeyi dahil edemedim. En sevdiğiniz fikri veya DAO'yu dahil etmediğim için lütfen kusura bakmayın! Lütfen kısa metinler, yazım hataları, kullanışsız sayfa düzeni veya akış ya da tüm diğer kusurları mazur görün!

## **Bir sonraki baskıyı oluşturmak çok oyunculu bir çalışma olacak**

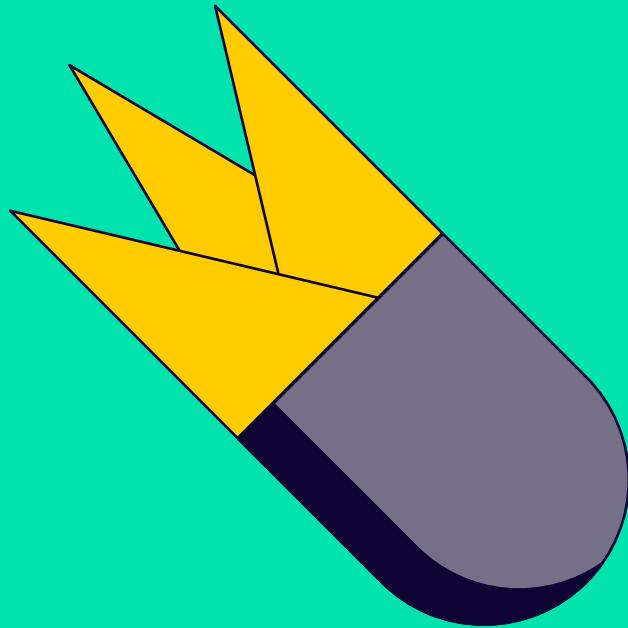
Bu kitabın 0. baskısı, Kevin Owocki, yani bizzat benim tarafımdan yazılmıştır. 2017 yılında Gitcoin'in kuruluşuyla sonuçlanan çalışmam ve o zamandan beri dijital kamu malları oluşturmak ve bunları finanse etmek için topladığımız 50 milyon dolarla, Yenileyici Criptoekonomi'yi tasarlama ve incelemek üzerine uzun yıllar düşündüm.

Bu kitap, kişinin sınırlı bakış açısını temsil eder. Bu sebeple, bu kitabın 0. baskısı, Yenileyici Criptoekonomi'ye yönelik eğitim için kusurlu bir gemidir. Gelecek baskı(lar) için farklı bir grup bireyin, Yenileyici Criptoekonomi tasarım alanılarındaki kaynakları birlikte üretebileceğini hayal ediyorum. Daha geniş bir katılımcı grubunu katkı sağlamaya davet etmek, tasarım alanını daha kapsayıcı, daha dolu ve daha merkeziyetsiz bir şekilde keşfetmemizi sağlayacaktır. Bu fikre olanak sağlamak için:

1. Bu kitap, CC BY 4.0 lisanslıdır. Bu kitabı, izinsiz olarak çatallayabilir, kitapta değişiklikler yapabilir ve elde edilen gelirleri kamu yararına veya hayır kurumlarına gittiği sürece atıf yaparak yeniden yayinallyabilirsınız.

2. Bu kitap etrafında şekillenen yazarlar ve eğitimciler topluluğuna katılmak istiyorsanız, lütfen bu QR kodunu tarayın veya şu URL'ye gidin:  
[https://t.me/+c\\_BxQmyxXdg2YThh](https://t.me/+c_BxQmyxXdg2YThh)

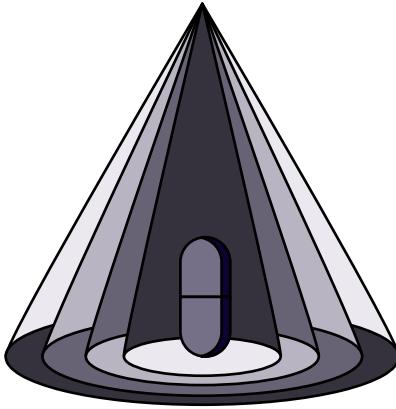




**Bölüm 1  
Neden  
(Gri Hap)**

“Umulandan çok daha sıkça, yükseliş yolculuğunda, genç liderler olabilecekleri şekillendirenden çok olanın hizmetkarı haline gelir.”

— John Gardner



## Gri hap = koordinasyon başarısızlıkları

Koordinasyon başarısızlığı, bir grup insan birlikte çalışarak istenen bir sonuca ulaşabilecekken, karar verme süreçlerini koordine etmedikleri için bunu başaramadığında ortaya çıkar.

## Koordinasyon başarısızlığı örnekleri

- **Uluslararası devletler** dünyaya karşı oluşturdukları varoluşsal tehdide rağmen kendilerini savunmak istedikleri için Nükleer Silahlardan vazgeçmeyi reddeder.
- **Tüketiciler** fosil yakmanın dünya için teşkil ettiği varoluşsal tehdide rağmen, etrafta rahatça dolaşmak istedikleri için fosil yakıtla çalışan hizmetlerden vazgeçmeyi reddeder.
- **Açık Kaynaklı Yazılım kullanıcıları** kümülatif kullanımın OSS bakımını üstlenenler üzerinde yarattığı tükenmişlik sonucuna rağmen, bir şeyleri daha hızlı geliştirmek istedikleri için Açık Kaynaklı Yazılım kullanır.
- **İnsan vücutunun ayrı hücreleri** organizmanın daha iyi olması için kaynaklarını uyum içinde bir arada toplayarak yaşar; ancak bir hücre bu dengeden saparsa kanserli hale gelir; sonuçta diğer tüm hücrelerden üstün gelir ve vücutu ele geçirir.
- **Koordinasyon başarısızlığı kendi kendini gerçekleştiren bir kehanet olabilir.** Örneğin, bir firma çok yakında durgunluk yaşanacağına karar verir ve çalışanlarını işten çıkarırsa diğer firmalar işten çıkarmalar nedeniyle talep kaybı yaşayıp bu duruma kendi çalışanlarını kovarak yanıt verebilir; sonuç olarak durgunluk oluşur.

## Koordinasyon Başarısızlıkları Diktatörsüz Distopyalardır

Koordinasyon başarısızlıklarını diktatörsüz distopyalardır; lider dahil her vatandaşın nefret ettiği ama yine de devam eden durumlar.

Koordinasyon başarısızlığını yaşayan bir sisteme tanrı gözünden baktığınızda net bir sorun görürsünüz. Ancak sistemin içindeki hiçbir oyuncu değişim yaratamaz. Her vatandaş sistemden nefret eder ama iyi bir koordinasyon mekanizması olmadığı için sistem ayakta kalır.

## Koordinasyon Başarısızlıkları Çok Kutuplu Tuzaklardır

Çok kutuplu bir tuzak şöyle işler:

1. İnsanlar bireysel olarak güvenli bir dijital altyapıya sahip olmak ister.
2. Dijital altyapımızın temelini oluşturan güvenli açık kaynaklı yazılımlar geliştirmek için yapılması gereken maliyetli işler mevcuttur.
3. Açık kaynaklı yazılımlar rekabetsiz (benim onu tüketmem, sizi onu tüketmekten alikoymaz) ve dışlanamaz (hiç kimse kadife bir ipin arkasına temiz hava koyup bunu ücretlendiremez) olduğundan açık kaynaklı yazılım yaratmak için bir iş modeli yoktur.
4. Bu, her bir oyuncunun sistemde ücretsiz kullanım için rasyonel bir teşvikeye sahip olduğu anlamına gelir. Zaten ücretsiz olarak alıyorsam bu yazılımin bakımı için neden bir fona katkıda bulunayım? Bu ilk tuzaktır: *Tek oyunculu tuzak*.
5. Yeterince oyuncu ücretsiz kullanımı seçeirse tüm sistem bir yük taşımaya başlar ve bu yük sistemik bir çöküş noktasına kadar artarsa hiç kimse bu kamu mallarını almaz. *İkinci tuzak budur: Çok oyunculu tuzak*.
6. Tanrı'nın gözünden bakıldığından, bariz çözüm herkesin Açık Kaynaklı Yazılımı desteklemek için üzerine düşeni yapması olacaktır ancak herkesin katkıda bulunmasını mantıklı kıلان bir koordinasyon mekanizması olmadıkça bunu yapmazlar.

## **Küresel koordinasyon başarısızlıklarıyla karşı karşıya kalıyoruz**

**İklim Değişikliği** bir koordinasyon başarısızlığıdır. Dünya ekonomisindeki bireysel oyuncular olarak, bireysel hedeflerimize ulaşmak için her gün kararlar alırız. Ancak attığımız adımlar karbonun yayılmasına neden olabilir ve kolektif, zaman içerisinde, sel, yangın veya artan küresel sıcaklıklar üzerinden bunun sonuçlarını hissetmeye başlar.

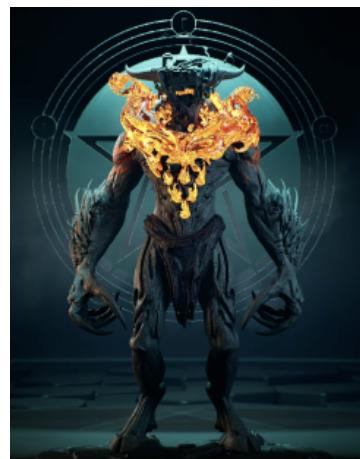
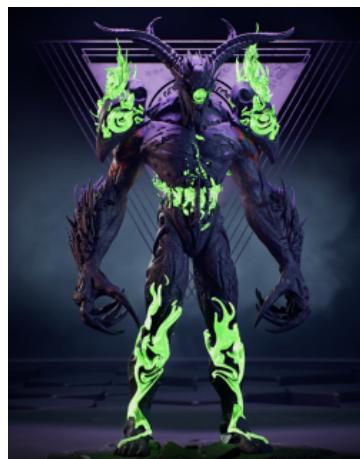
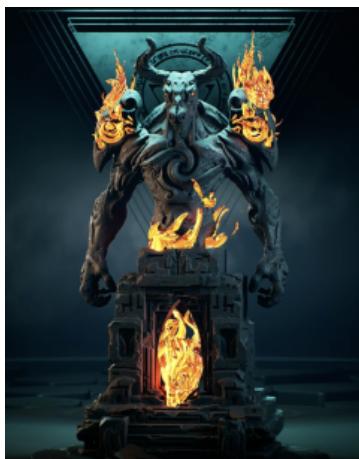
**Yetersiz finanse edilen ve güvensiz bir dijital altyapı** bir koordinasyon başarısızlığıdır. Bilgi ekosistemindeki bireysel oyuncular olarak, hangi bilgilerin tüketileceği konusunda her gün kararlar alırız. Bu altyapının temelini oluşturan ücretsiz ve açık kaynaklı yazılımları nadiren düşünürüz. Küresel dijital altyapımız, hükümetler tarafından geleneksel altyapı gibi iyi finanse edilmez. Ayrıca, bu ücretsiz ve açık kaynaklı yazılım sağlayıcılarının genellikle bir iş modeli yoktur; bu durum, tam da gittikçe daha fazla bağımlı hale geldiğimiz bir zamanda dijital altyapının bakımına yönelik sistematik bir yatırım eksikliği yaratır.

Daha pek çok örnek mevcut: Yanlış bilgi, eğitime yetersiz erişim, istihdama yetersiz erişim, aşırı avlanma, biyolojik çeşitliliğin kaybolması gibi sorunların tümü koordinasyon başarısızlığıdır.

## **Tehlikede olan ne?**

Deniz kıyısındaki mülküüzün iklim değişikliği nedeniyle sular altında kalması, otoriter bir bireyin yanlış bilgiler nedeniyle iktidara getirilmesi, bir hastanenin güvenli olmayan internet nedeniyle fidye yazılımları tarafından rehin alınması durumlarından her biri, insanın acı çekmesine neden olur.

Bu yerel sıkıntı, küresel koordinasyon başarısızlığından kaynaklanır. Bu koordinasyon başarısızlıklarının etkisinin ölçüği küresel olsa da etki yereldir.



## Düşmanın adını koyun: Molek

Koordinasyon başarısızlığı, bir grup insan birlikte çalışarak istenen bir sonuca ulaşabilecekken, karar verme süreçlerini koordine etmedikleri için bunu başaramadığında ortaya çıkar. Neden her vatandaş sistemden nefret eder de, iyi bir koordinasyon mekanizması olmadığı için sistem ayakta kalır?

Belirli bir açıdan bakıldığında, sanki karşılıklı başarımızı engellemek için bizi manipüle eden çok güçlü bir iblis varmış gibi geliyor. Koordinasyon başarısızlığının bu ortak ruhsal tezahürü, insan koordinasyon başarısızlığının tanrısı Molek'tir. Güzel şeylere sahip olamamamızın sebebidir Molek. Onunla savaşabilelim diye Molek adını veriyoruz.

Molek ile ilgili daha fazla bilgi edinmek için “Molek üzerine derin düşünceler” başlıklı şu harika makaleyi inceleyin: <https://slatestarcodex.com/2014/07/30/meditations-on-moloch/>

## Düşmanınızı tanıyıyon: Molek

“Düşmanınızı ve kendinizi tanıyon; yüz savaşa girseniz asla mağlup olmazsınız. Düşmanı tanımayıp kendinizi tanıdığınızda kazanma ve kaybetme şansınız eşit olur. Hem düşmanınızı hem kendinizi tanımiyorsanız her savaşta mutlaka yenileceksiniz.” -- Sun Tzu, Savaş Sanatı

Bu kitabın amacı, düşmanımızı tanıyalımemiz için karşılaştığımız koordinasyon başarısızlıklarını dile getirmektir. Düşmanımızı tanıdıktan sonra onu yemek için daha donanımlı oluruz.



## Molek ile Yüzleşmeyi seçmek

İnsanlık küreselleşikçe koordinasyon sorunlarımız da artarak küresellesiyor. Aynı zamanda, bu küresel koordinasyon sorunlarıyla başa çıkma yeteneğimize meydan okunuyor. Bizim neslimiz, çürüyen altyapıyı, Kurumlara karşı azalan inancı veya ne web ölçüği ne de kendi sınırlarının ötesindeki sorunlar için etkin hale getirilmemiş Kurumları miras aldı.

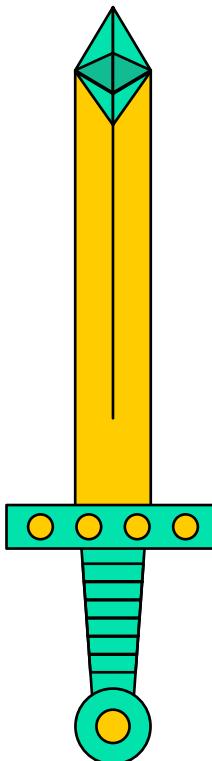
Molek'le yüzleşmek için önce eski nesillerimizden ve eski kurumlarımızdan miras aldığımız felaket telallığını reddetmeliyiz. Modern, küreselleşmiş dünyaya uygun, yeni koordinasyon mekanizmalarına ihtiyacımız var.

Küresel koordinasyon başarısızlıklarını çözmek için doğası gereği gerçekten küresel olan, yozlaştırılamaz bir koordinasyon altyapısına ihtiyacımız var. Bir tane bulduk. Saf koordinasyondan oluşan bir araç keşfettik ve onu, koordinasyon başarısızlığıyla mücadele etmek için kullanmayı seçiyoruz. Koordinasyon başarısızlığıyla savaşarak koordinasyon başarısızlığının tanrısı Molek'i öldürebiliriz.

**merkeziyetsiz** - hiç kimse tarafından ele geçirilemez.

**oldukça büyük** - web3 finansal sisteminde 2,1 trilyon dolar piyasa değeri mevcuttur.

**değişmez** - yani bir web3 protokolü şeytana dönüşse dahi protokolün kendisi değişmez.



**şeffaf** - tüm kod ve durumlar, herkes tarafından eşit ölçüde görüntülenebilir.

**programlanabilir** - böylece, yeni mekanizma tasarımları yoluyla koordinasyon oluşturmak için kullanılabilir.

**küresel** - dünyanın her yerinden eşit şekilde erişilebilir.

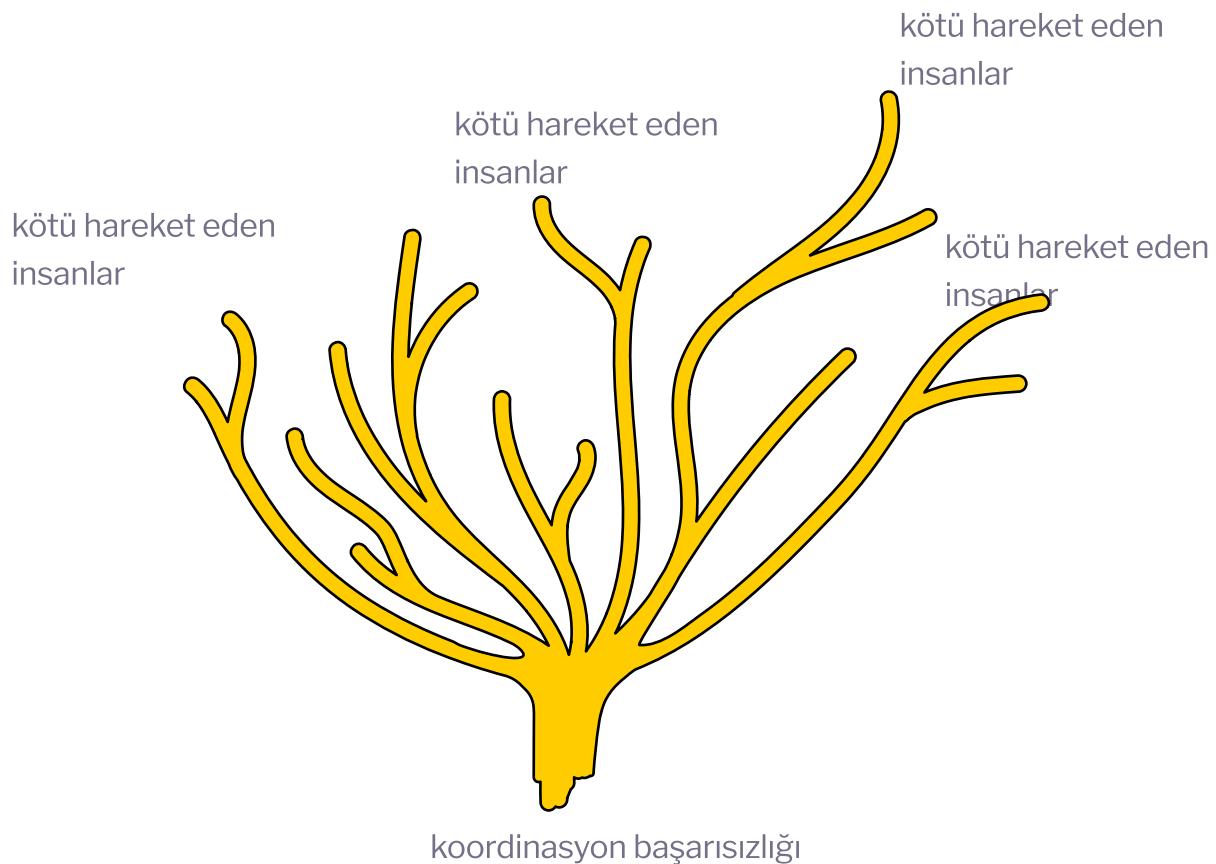
## Silah Seçimimiz

Web3, küresel, değişmez (yozlaştırılamaz), şeffaf ve insan kaynakları tahsis için programlanabilir bir mekanizmadır. İnsan koordinasyonu için. Web3 koordinasyon için bir temel olduğundan, umudu olanlar için de bir merkezi noktadır. Daha iyi bir dünya inşa etmek için Web3 hareketinde toplandık. Merkezi örgütlenme ilkemiz, artık, koordinasyon başarısızlıklarıyla yaşamak zorunda olmadığını işaret ediyor.

Silan seçimimiz, merkeziyetsiz blok zinciri ağlarında devreye alınacak yeni mekanizma tasarımidır.

Molek'i öldürmemiz mümkün mü? Evet. Garantili mi? Hayır. Bu sonucu seçmemiz gerekiyor. Bu seçimi bireysel olarak sürekli güçlendirmemiz ve bu seçimi sistematik olarak güçlendiren sistemler oluşturmamız gerekiyor.

Koordinasyonun tamamı bir seçimdir. Bu seçenek sunulduğunda ne yapmayı seçtiğimiz bize bağlıdır.



## Koordinasyon Başarısızlığı - Kötülüğün Kökü

Koordinasyon başarısızlığının hiçbir vatandaşın tercih etmeyeceği bir sistem olduğunu, ancak iyi bir koordinasyon mekanizması olmadığı için ayakta kaldığını belirlemiştik.

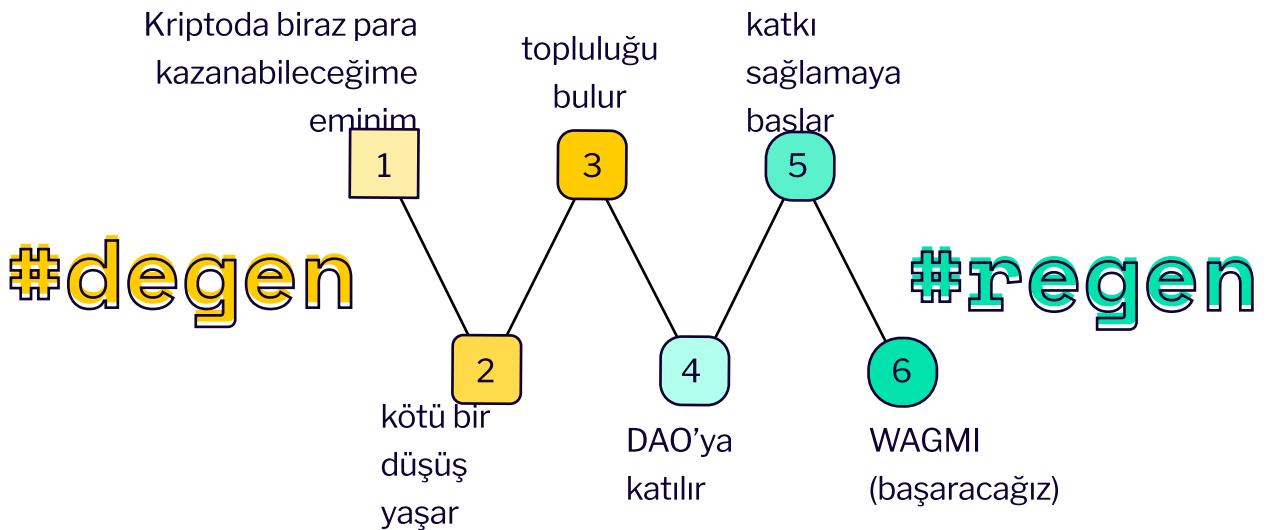
Bu kitabın tavrı, gerçekten "kötü" doğmuş çok fazla insan olmadığı yönündedir. Bunun yerine, insanların iyi doğduklarına, sizinle ve benimle %99,9 oranında aynı DNA'dan oluşuklarına ve çevrelerindeki sistemlerin, onları birbirlerine karşı olumsuz davranış üzerine şekillendirdiğine inanıyoruz.

Henry David Thoreau bir keresinde “Kötülüğün köküne vuranın etkisi, dallarına yapılacak bin saldırıyla bedeldir,” demişti. Koordinasyon başarısızlıklarını sistematik olarak ele almayı hedefleyerek sorunun köküne vurmayı umuyoruz.

## Degen' den Regen' e Uzanan Hat

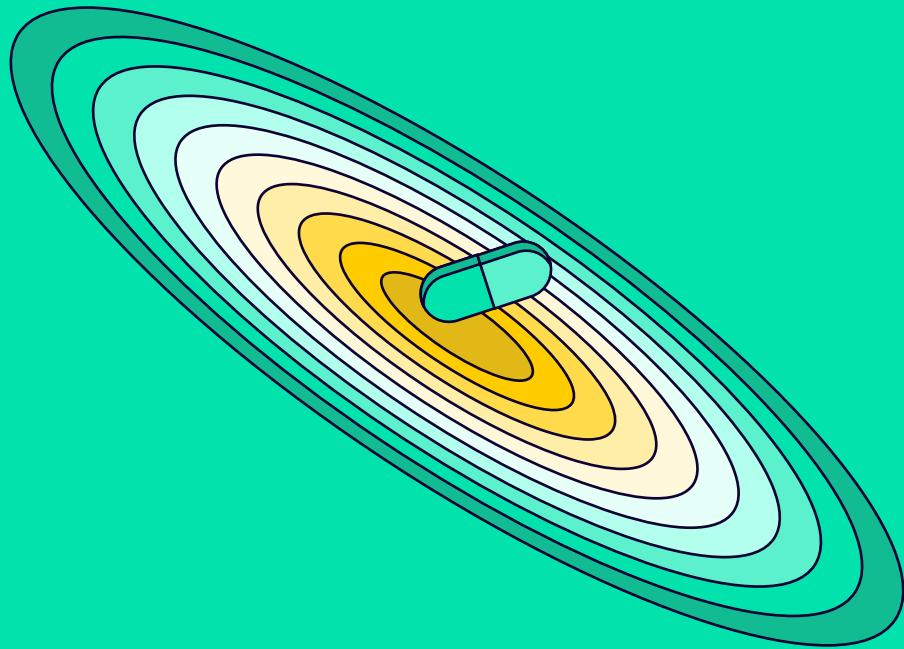
"Degens" mem'i 2020'nin Defi Yazı'nda ortaya çıktı; yüksek APY oranı ve aynı zamanda (bazen) yüksek başarısızlık olasılığı barındıran sistemlerde getiri çiftçiliği yapan çok sayıdaki web3 meraklısını tanımlamaya yönelik şakacı bir sıfat.

Degen mem'i, o tarihten beri, temelde kısa vadeli ekonomik getiri için web3'e giren herhangi bir kişiyi ifade eder. Boğa piyasasıyla ilgili manşetlerin yönlendirdiği binlerce meraklı, kısa yoldan parayı bulmak amacıyla web3'e girer.



Anekdotsal açıdan baktığında, ekosisteme bu yoldan birçok regen (yenilikçi) girdiğini gördüm. Kendileri ve aileleri için daha iyi ekonomik koşullar vaadiyle kandırılarak kısa vadeli kar elde etmek üzere ekosisteme girmeye çalışırlar

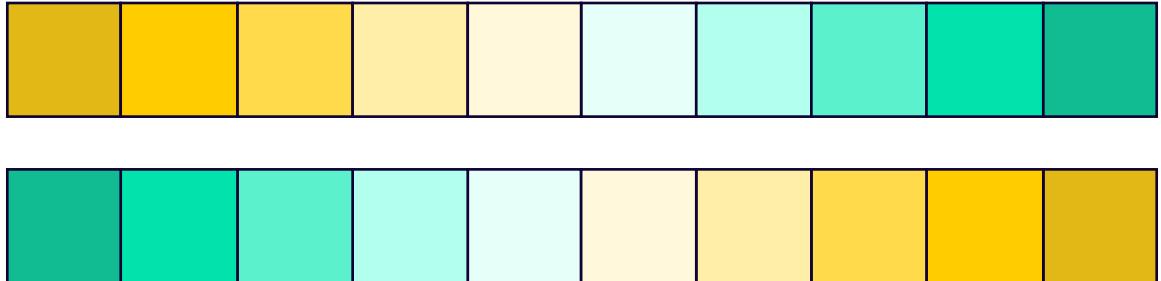
Zamanla, misyonu kendi değer dizileriyle uyumlu olan bir DAO'nun vaadine daha fazla hayran hale geldiklerinde tutumları ve iş yapma istekleri de değişir. Katkıda bulunmaya, riski yönetmeyi ve oynaklılığın üstesinden gelmeyi öğrenmeye başlarlar.



Bölüm 2  
**Kim**  
**(Kimler için İNSA  
EDİYORUZ)**

İnsanoğlunun gelişimi için inşa ediyoruz.

-- GitcoinDAO Misyon Beyanı.



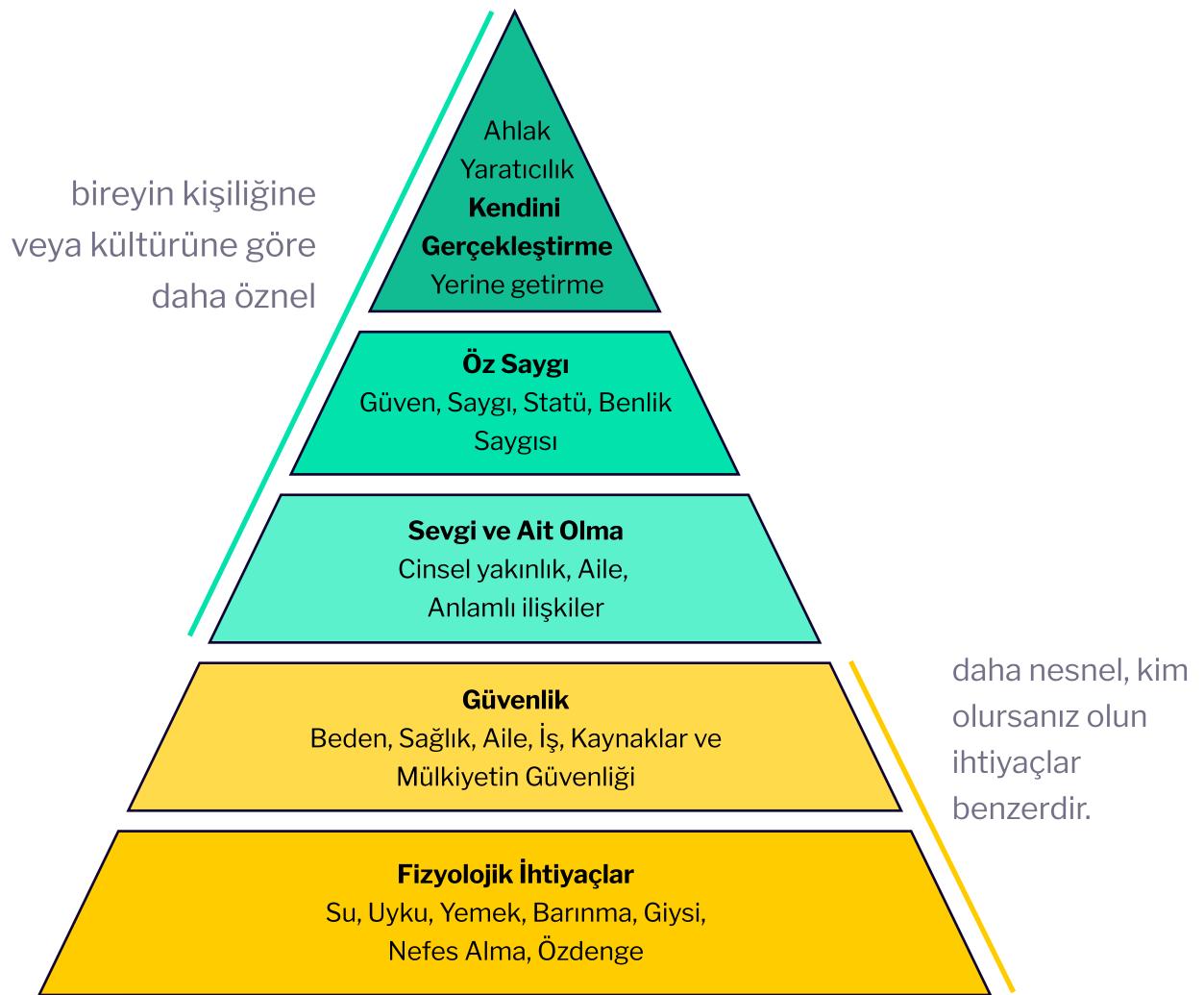
## İnsanoğlunun gelişimi için inşa ediyoruz

Koordinasyon başarısızlığının tersi koordinasyondur. Bazlarına göre, ideal koordinasyon, küçük bir grup elit için büyümeyi meydana getirir. Bizim için ise ideal koordinasyon, birçoğumuz için insanoğlunun gelişimini meydana getirir.

Farklı bir küresel vatandaşlığın gelişimini sağlamak için yenileyici bir değer interneti tasarıyoruz.

Yeryüzündeki her bir birey, farklı değerlere, kültürlerle, emellere, geçmişe, coğrafyalara, psikolojik yönelimlere, finansal gelirlere, ayrıcalık düzeylerine, yetenekler ile fiziksel ve psikolojik arketiplere sahip 3 boyutlu bir insandır.

Farklılığını kutlarken, HER insanın sahip olduğu ortak ihtiyaçlara cevap verme fırsatımızın farkındayız. Bu ihtiyaçları karşılamanın ötesinde, insanoğlunun gelişmesini sağlamayı amaçlıyoruz.



## Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

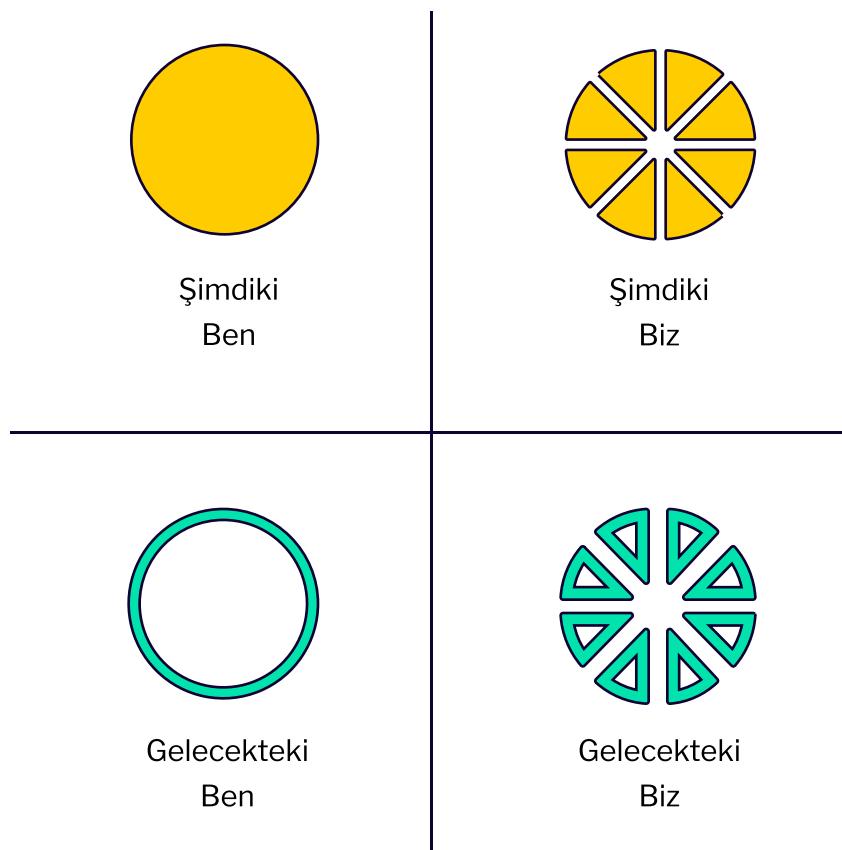
## **Teşviklerden oluşan bir “bento kutusu” inşa ediyoruz**

Anlık tatminler (“Şimdiki Ben”) için sistemler tasarlamaya odaklanmak yerine, insanoğlunun gelişimi için inşa edilen Yenileyici Kriptoekonomi sistemlerinin tasarım hedeflerini “beni” tatmin etmekten “bizi” tatmin etmeye ve “şimdi”ye odaklanmaktan “geleceğe” odaklanmaya yayılmasını öneriyoruz.

Sonuç, tasarım hedeflerinin bir bento kutusudur. Ayrıca, “Şimdiki ben”i tasarlamak yerine, “gelecekteki biz”, “gelecekteki ben” ve “şimdiki ben”i tasarlıyoruz.

Kickstarter’ın kurucusu Yancey Strickler, Bentoizm kuramının yazarıdır. Bentoizm [BEyond Near Term Orientation’ın (Yakın Vadeli Yönelimin Ötesinde) kısaltmasıdır] neyin değerli ve kişisel çıkarımıza olduğuna dair daha geniş bir mercekten bakar. Bentoizm, kişisel çıkarın çok boyutlu olduğunun kuramıdır.

Bentoizm hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için, Bento Topluluğu’nun web sitesini ziyaret edebilirsiniz: <https://bentoism.org/>



## Bento Kutusu

## **Kamu malları için inşa ediyoruz.**

Hepimizin kullandığı, ancak parasını  
ödemediği (ve bazen kıymetini bilmediği)  
şeyler

temiz hava / sürü bağışıklığı / açık kaynak  
/ kamu yolları / taşkın önleme sistemleri /  
sokak aydınlatması / açık alan / deniz  
fenerleri / parklar / gazetecilik /  
enformasyon malları / gizlilik / kamu  
plajları / kamu televizyonu / bilgi

## **Kamu malları dışlanamaz ve rekabete dayalı değildir.**

	Dışlanabilir	Dışlanamaz
Rekabete Dayalı	Özel Mallar (yemek, giysi, araba)	Ortak Mallar (balık, kereste, kömür)
Rekabete Dayalı Olmayan	Tekel Malları (sinemalar, özel parklar)	Kamu Malları (hava, açık kaynaklı yazılım)

## **Finansal olmayan ihtiyaçlar için inşa ediyoruz**

Kişi, Yenileyici Criptoekonomi'nin yalnızca finansla ilgili olduğuna inanabilir, ama aslında öyle değil! Finans, insan toplumunun en temel direğidir ve daha iyi insan gelişimi ve daha büyük güç ve zeka kombinasyonlarının bir araya gelmesi için bir kanal görevi gören finansal bir sistem tasarlabilir.

Bunu yapmak için, yalnızca finansal olmanın ötesinde tanımlanması gereken tasarım kriterleri vardır.

Sekiz devreli bilinç modeli, Timothy Leary tarafından öne sürülen bir hipotezdir ve bu hipotez, insan bilincinin sekiz devresini ve yirmi dört nörolojik evrim aşamasını ifade eder.

### **8 Devreli Bilinç Modeli**

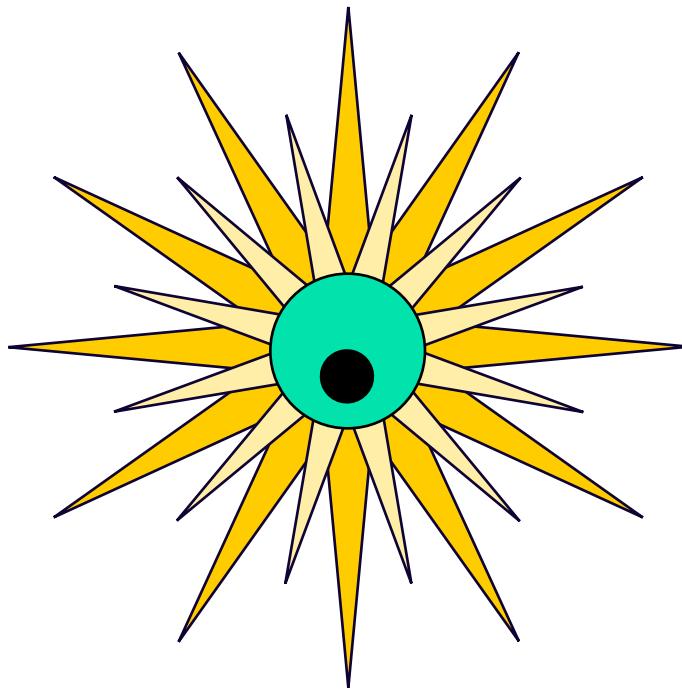
BIYO-HAYATTA KALMA (fiziksel zeka)	NÖROSOMATİK (duyusal zeka)
DUYGUSAL-BÖLGESEL (duygusal zeka)	NÖRO-ELEKTRİK (metaprogramlama / psişik zeka)
LARINGEAL-MANUEL (haritalar ve modeller)	NÖRO-JENETİK (evrimsel / mitsel zeka)
SOSYO-CİNSEL (sosyal zeka)	NÖRO-ATOMİK (metafizyolojik / tinsel zeka)

## Sermayenin Sekiz Biçimi

Gregory Landua ve AppleSeed Permaculture, finansal sermayenin içlerinden yalnızca bir tanesi olduğu, Sekiz farklı sermaye biçimi hakkında harika bir kaynak yayınladı.

Sermaye biçimleri taksonomisi aşağıdaki gibidir:

Sermaye	Değer	Complexing to...
Sosyal	Bağlantılar	Etki, İlişkiler
Fiziksel	Araç gereçler, Doğal kaynaklar	Aletler, Yapılar, Altyapı
Finansal	Para	Finansal Araçlar & Menkul Kıymetler
Yaşamsal	Karbon, Nitrojen, Su	Toprak, Canlı organizmalar, Doğal kaynaklar, Ekosistem
Entelektüel	Fikirler, Bilgi	Kelimeler, Görseller, Fikri Mülkiyet
Deneyimsel	Eylem	Somut deneyim, Akıl
Tinsel	Dua, Niyet, İnanç, Karma	Manevi kazanım
Kültürel	Şarkı, Hikaye, Ritüel	Topluluk



## Klinikler için inşa ediyoruz

Kliniklere - Bu kitabı sizler için yazdım. Sizlerle vakit geçirdim, ekmeğimi sizlerle paylaştım, sizin tarafınızdan isimlerle anıldım. Bazen sizden biriyim.

- Web3 ekosisteminin bazı bölümlerinde çok fazla enerji harcaması olduğunu anlıyorum.
- Web3'te dolandırıcılık olduğunu anlıyorum.
- Hiperkapitalizmin zarar verebileceğini anlıyorum.
- Block zinciri tabanlı sistemlere yapılan erken yatırımlar yüzünden bazı gerçekten berbat insanların zenginliklere düşüğünü anlıyor ve buna inanıyorum.
- Umutsuz olduğunuzu anlıyorum.

Ancak, sapla samanı karıştırmayalım: Burada insanlara gerçekten yardımcı olan gerçek net sıfır emisyonlu bir yenilik var.

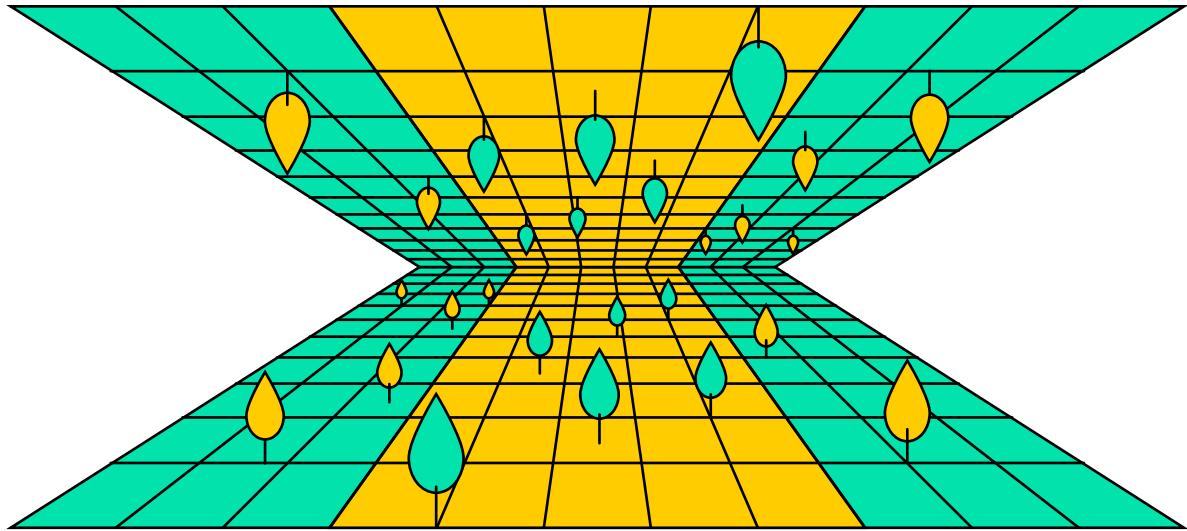
Sonuç olarak, 90'ların sonunda “internet yalnızca porno içindir,” diyen kinikleri dinleseydik, bugün internetimiz olmazdı.



## **Web3 sayesinde halihazırda gerçekleşen iyi şeylerin hızlandırmak için inşa ediyoruz**

Birçok açıdan Yenileyici Criptoekonomi hareketi tam anlamıyla gelişmemiştir. Ancak, web3 hareketinin bir yan etkisi olarak halihazırda gerçekleşen birkaç iyi şey var:

1. Reform yapması için büyük teknolojiye, çok fazla yeni baskı uygulanıyor. Bu piyasaya dayalı baskı, düzenleyici baskıyı tamamlayıcıdır (ve ondan ayrıdır).
2. Merkez bankası dijital para birimlerine ve daha dijital demokrasi yaratmanın diğer araçlarına yatırım yapmak için yeni baskılar mevcut.
3. Yetenekli ve yurttaşlık bilincine sahip bireylerden oluşan muazzam bir topluluk var ve bu topluluk yeni politik ekonomiler üzerinde konuşma alanı açtı.
4. Gizlilik teknolojisine başka türlü sahip olamayacak kadar çok para aktı.
5. Geleneksel olarak erişimi olmayan yerlerde dolar gibi batılı finansal araçlara erişim.



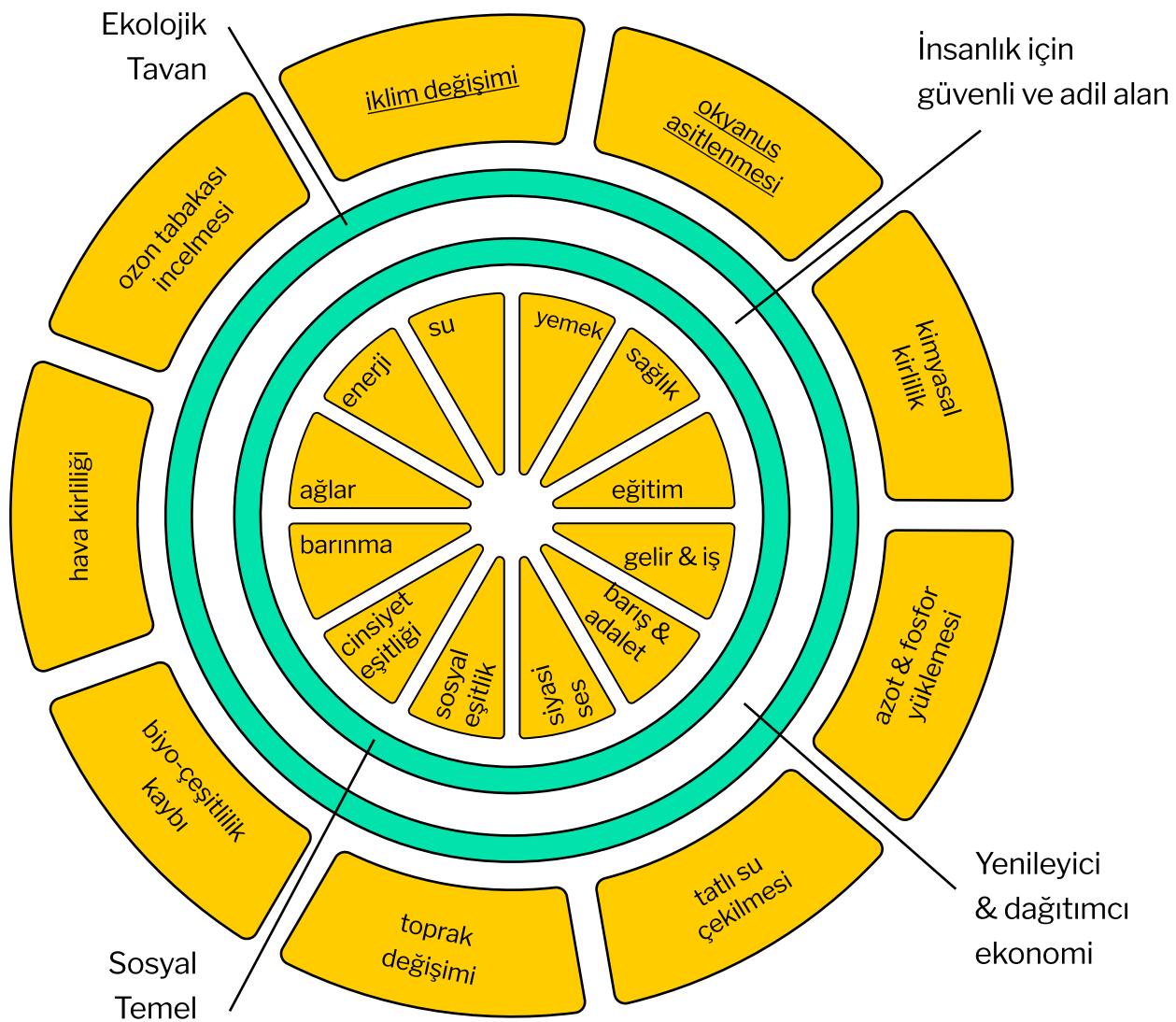
## Sonsuz Bahçe için inşa ediyoruz

Web3 ekosistemi, bir “Sonsuz Bahçe” olarak tanılanmıştır.

Yeni bir ekonomik tasarım alanına geçen geliştiriciler, girişimciler, sanatçılar ve kripto meraklılarından oluşan heyecanlı topluluklar, işbirliği yapmak, rekabet etmek ve bir arada varolmak için hızla stratejiler geliştiriyor.

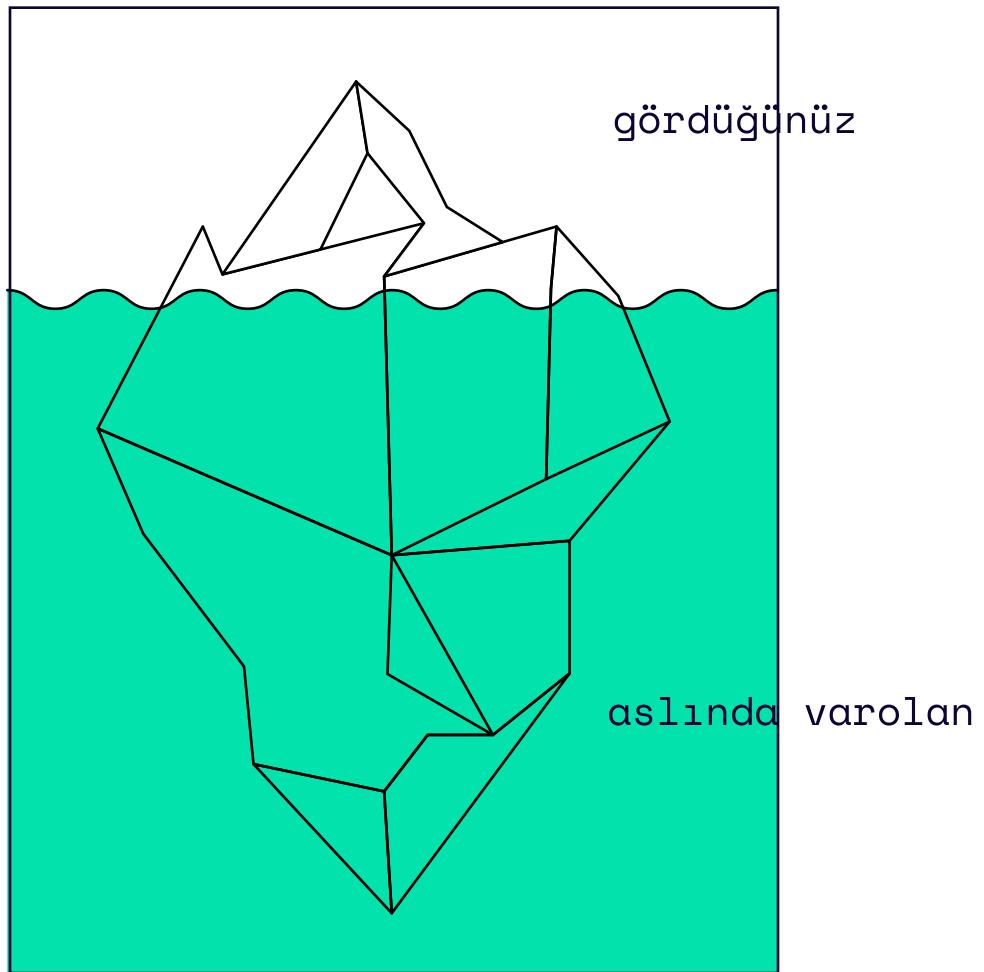
Bu projeler arasındaki sınırlar bazen net değil. Tüm bu farklı türdeki fauna birbirinin üzerinden büyüyor ve her biri kendileri ile kendi ekosistemi için mümkün olduğunda çok başarı yaratmaya çalışıyor.

Her paradigma değiştiren proje lansmanının yüzlerce taklitçiye yol açabileceği kambriyen finans patlaması içerisindeyiz. Her bir proje patlaması, yüzlerce başka yöne koşmaya sebep olabilir. Memelilerin kripto eş değerine erişene kadar bu ekosistemin evrimini hızla sürdürüyoruz.



## DONUT ekonomisi için inşa ediyoruz

Kate Raworth tarafından geliştirilen donut ekonomi çerçevesi, sürdürülebilir kalkınmayı görsel olarak anlamamanın bir yoludur. Donut ekonomisi, gezegensel sınırlar kavramıyla (dış katman) sosyal sınıflar kavramını (iç katman) birleştirir. Gezegensel ve sosyal sınırlar arasında, insanlık için güvenli bir alan vardır; gezegenin sınırlarını aşmadan sosyal ihtiyaçları karşılamak için “yeterli” kaynakları tüketmek. Her iki katmanda da, kaynakları tokenize etmeye çalışan web3 projeleri vardır ve bu da -toplama- piyasaların sistem katmanları arasındaki dengeyi oluşturmasına olanak tanır.

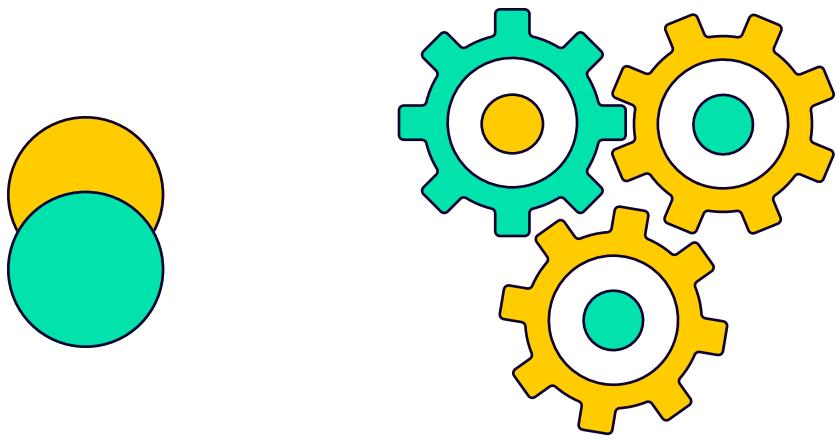


## Hipernesneyi anlamak için inşa ediyoruz

Hipernesneler, kendilerine canlılık veren, ancak dokunamadığınız nesnelerdir. Etkileri, mutlaka dokunulmasa bile deneyimlenebilir.

Bir hipernesne, varoluş koşullarında derin ve kaçınılmaz değişimler üretme potansiyeline sahip, birbirine bağlanmış bireylerin bir araya gelmesi olabilir.

Web3, bir hipernesnedir.Çoğu kriptoekonomik sistemin kendisi hipernesnedir.



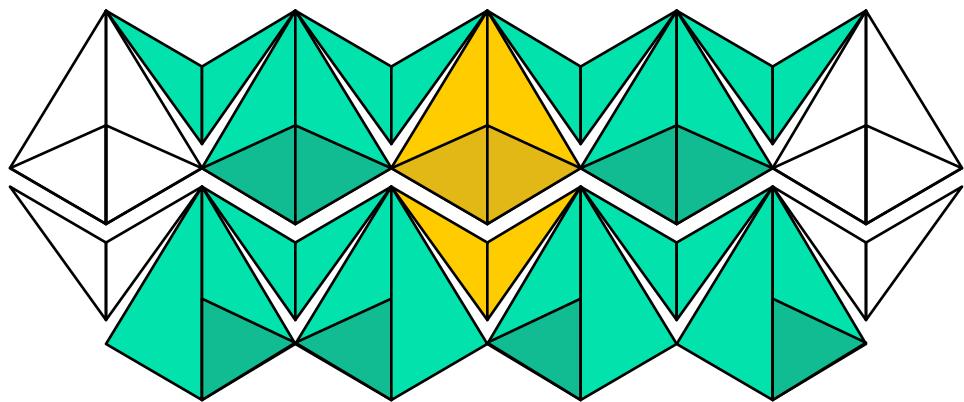
## **Benliğin Değişimi ile Sistemin Değişimi için inşa ediyoruz**

Koordinasyon mekanizmalarını tasarlarken, tasarlanmakta olan sistemlerle, bu sistemlerde yaşayacak aktörler arasındaki hassas (ve bazen karmaşık) etkileşimin kişi farkında olmalıdır.

2017 yılında, ICO patlaması esnasında, “sistem değişikliği” üzerinde ciddi bir vurgu vardı. Binlerce token tasarımcısı, Charlie Munger’ın ünlü, “Bana teşviki gösterin, size sonucu göstereyim,” sözünü gerçek anlamıyla aldı ve bir insan alıp + bir token koyduğunuz bir sonuç çıktılığını varsayıdilar. Görünen o ki, insanoğlu bu şekilde çalışmıyor. “Sistemin Değişimi” üzerine aşırı vurguya bir örnektir.

Diğer taraftan, “Benliğin Değişimi”ne aşırı bir vurgu yapmak mümkün değildir. Yüzlerce veya milyonlarca aktöre sahip bir sistemde, Benliğin Değişimi güçlü bir değişim aracı olabilir, ancak okyanusta bir damla da olabilir.

Bu kitap ise, dengeli bir yaklaşımı destekler. Yenileyici Kriptoekonominin mekanizma tasarımcılarının sistemlerini bireyler etrafında tasarlamaları mantıklı olacaktır.



## Farklı bir değer dokusu için inşa ediyoruz

Web3'teki ilginç fırsat, farklı toplulukların kendi yerel değerlerini yansıtan kendi değerlerini bulmalarına imkan vermektedir. Toplulukların değer sistemi oluşturmaya katılmalarına imkan vererek, onlar için neyin önemli olduğunu anlamalarına imkan veriyoruz.

Değer ne kadar büyükse, küresel veya metalaşmış değerleri daha çok yansıtır. Ne kadar küçükse, yerel değerleri o kadar çok yansıtır. Tüm bu yerel toplulukların değerlerinin internetinin nihai sonucu, farklı değer sistemlerinin bir halisi gibidir. Her bir doku, farklı sosyo/ kültürel/ ekonomik ve ekolojik oyunları/ normları/ kripto ekonomi ilkelerini, günümüz insanı değer sistemlerinin çeşitliliği ve genişliğini temsil eden bir kılime işler.

Bu yolculuk bizi daha nesnel ve uluslararası güven kaynaklarından, daha öznel ve yerel olana götürür. Yine bu yolculuk bizi, günümüzün İş İspatı olan uzak bir veri merkezinde kriptografik olarak doğrulanabilir enerji harcamasından, yarının Bakım İspatı (PoC) ile Proof of Plant (PoP) ve Açık Kaynaklı Katkı İspatı (PoOSC) olan toplu olarak doğrulanabilir yaşamsal bakım hizmetinin sunulmasına götürür.

# Game B

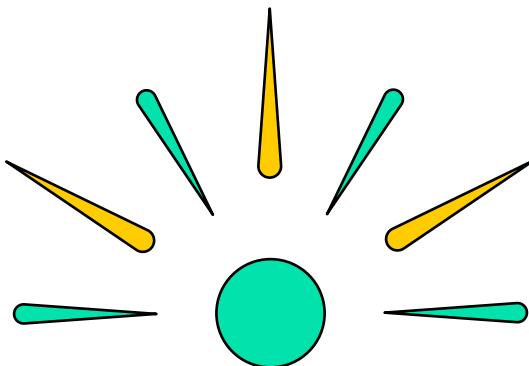
## B Oyunu için inşa ediyoruz

“B Oyunu”, gelecekteki potansiyel uygarlık biçimlerini modelleyen çok sayıda vizyon, proje ve deneyi bir araya getiren memetik bir etikettir.

B Oyunu için tepedeki bayrak, kırılgan olmayan, ölçeklenebilir, giderek her yerde kazan-kazan bir medeniyettir. Bu, varoluşsal risk üreten yıkıcı dışsallıklar ve güç asimetrisiyle dolu mevcut rakip A Oyunu uygarlığımızdan farklıdır.

Yine de B Oyunu kuralcı bir ideoloji (ya da bir ideoloji) değildir: B Oyunu oyuncularının gözleri aynı bayrağa sabitlenmiş olsa da, tepeler sayıca çoktur ve bayrak her birinin üzerindedir ve bireysel olarak hiçbir oyuncu, bir rotayı önceden haritalayacak donanıma sahip değildir. ~B Oyunu, Wiki

B Oyunu hakkında daha fazla bilgi edinmek için <https://www.gameb.wiki/> adresindeki B Oyunu wiki'sine göz atın.



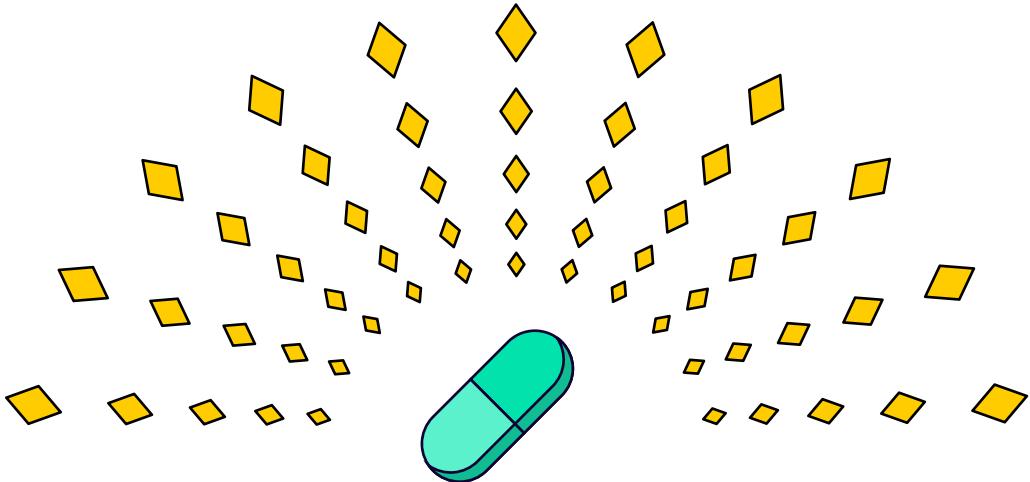
## **Metaverse'teki çiftlik sahipleri için inşa ediyoruz**

2021 yılında Metaverse, birçok insan için birçok anlam ifade eden popüler bir kelime haline geldi. Bize göre Metaverse, dijitalin gittikçe artarak aracılık ettiği bir dünya anlamına geliyor.

Web2'de, dijital mülkiyet hakları yoktur. Hepimiz, Facebook, Twitter veya Google diyarlarının esirleriyyiz. Web3 metaverse'ünde ise, dijitalin içinde yaşayan bireyler tarafından gerçek dijital mülkiyetin varolması umulur.

Web3 metaverse'ü, teknoloji devlerinin kendi metaverse'lerini finanse etmek için kullandıkları devasa paralar olmadan nasıl inşa edilir?

Yenileyici Kriptoekonomi, herhangi bir teknoloji devinin sahip olmadığı dijital altyapının bir finansmanını sağlayacaktır. Yenileyici Kriptoekonomi, metaverse'teki çiftlik sahiplerine kamu yararına finansman sağlayarak, web3 metaverse'ün kazanma olasılığını artıracaktır.



İnsanoğlunun gelişimi için inşa ediyoruz

Teşviklerden oluşan bir "bento kutusu" için inşa ediyoruz

Kamu malları için inşa ediyoruz

Finansal olmayan ihtiyaçlar için inşa ediyoruz

Klinikler için inşa ediyoruz

Web3 sayesinde, halihazırda gerçekleşen iyi şeyleri hızlandırmak  
için inşa ediyoruz

Sonsuz Bahçe için inşa ediyoruz

DONUT Ekonomisi için inşa ediyoruz

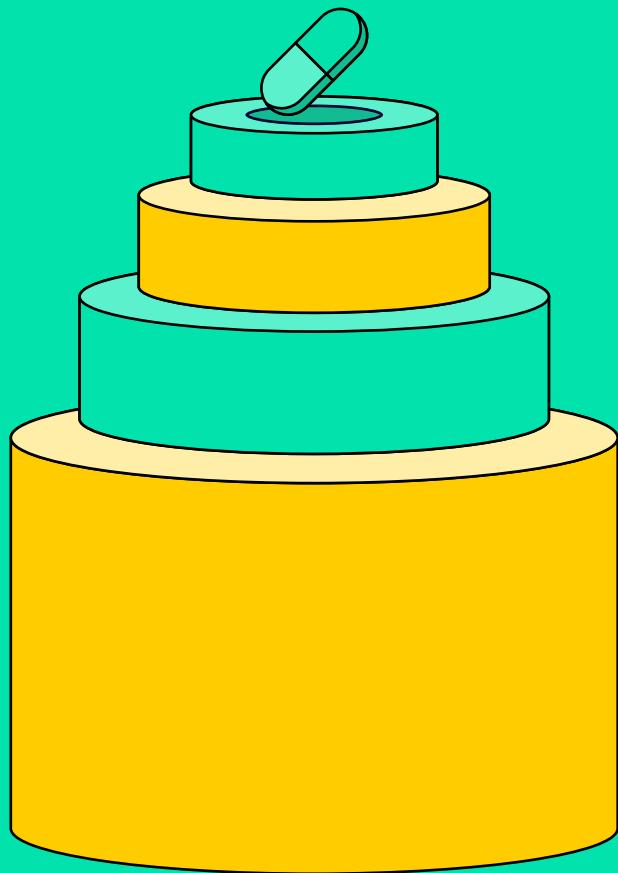
Hipernesneyi anlamak için inşa ediyoruz

Benliğin Değişimi ile Sistemin Değişimi için inşa ediyoruz

Farklı bir değer dokusu için inşa ediyoruz

B Oyunu için inşa ediyoruz

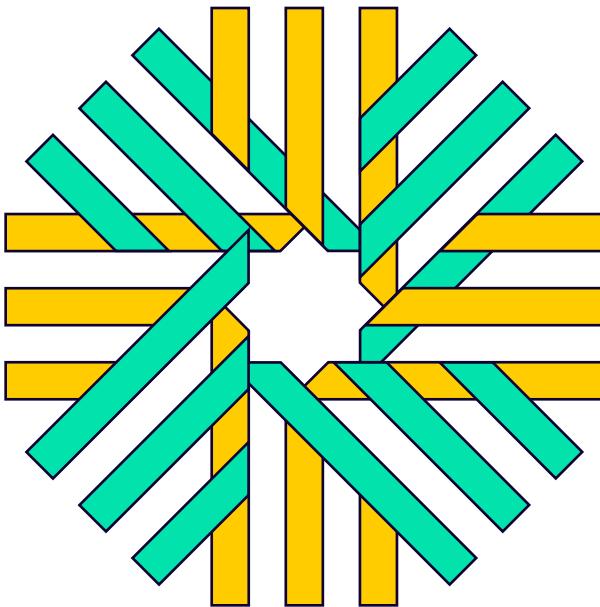
Metaverse'teki çiftlik sahipleri için inşa ediyoruz



Bölüm 3  
**Ne Zaman  
(Fırsat Anımları)**

Geleceğin kurbanları  
değil, mimarları olmak  
üzere çağrılıyoruz.

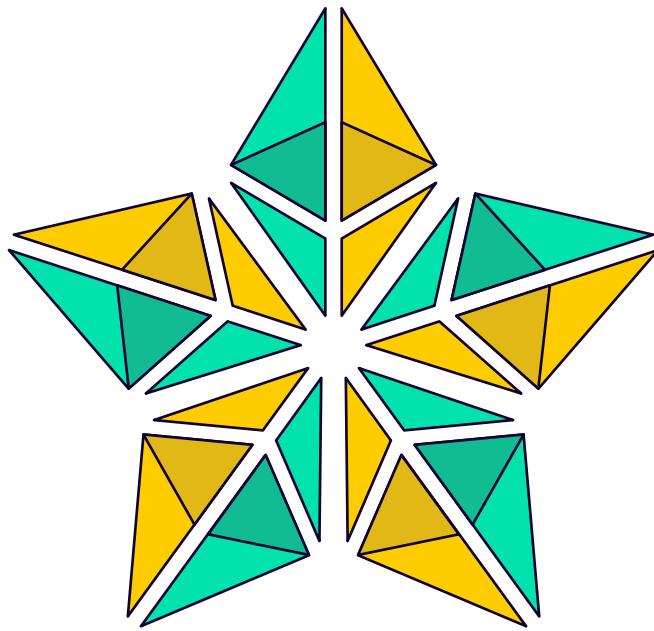
-- R. Buckminster Fuller



## **Web3 umudu olanlar için bir Merkezi Noktasıdır**

Önceki nesillerin ve eski kurumların bize miras bıraktığı felaket tellliğini reddediyoruz. Web3'ün umudu olanlar için bir merkezi noktası (oyun teorisi odak noktası) olduğuna inanıyoruz ve onun çevresinde daha iyi bir dünya inşa etmek için bir araya geldik.

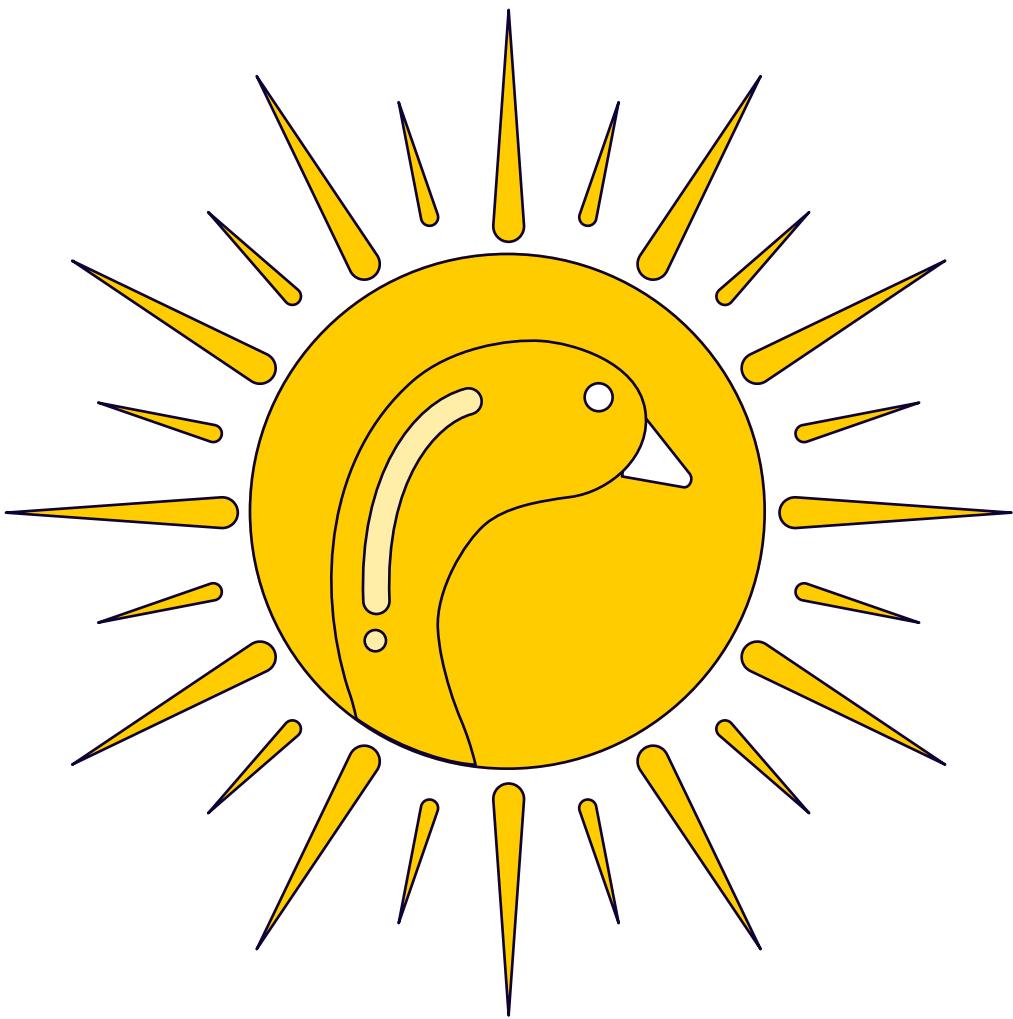
Silah seçimimiz, merkeziyetsiz blok zinciri ağlarında devreye alınan yeni mekanizma tasarıımızdır. Bu merkezi noktayı birlikte oluşturarak, \*aslında burada olma\* nedenimizle yeniden bağlantı kurarak yenileyici kriptoekonomi anlatısına ivme kazandıracağız.



## **Web3 insan gelişimi için daha sağlam bir temeldir**

Web3, finans için küresel, şeffaf, değişmez ve programlanabilir bir altyapıdır. Bu, dünya için yenileyici finansal altyapıyı inşa etme zamanımızdır.

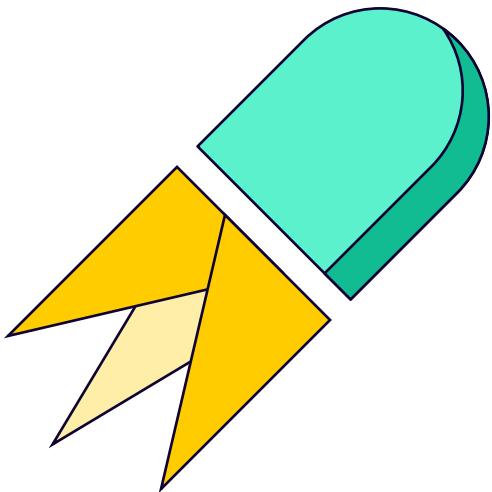
Bu kitabın amacı, yenileyici kriptoekonomininardındaki oyun teorisi kavramlarını belgelemek ve öğretmektir.



**2,1\$ Trilyon**

Açık Kaynaklı Finans Sisteminin  
Değeri

(Ocak 2022 itibarıyle)

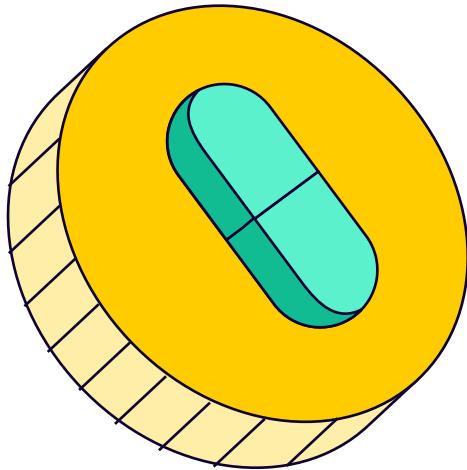


**Peki tüm bu sermayeyi bütünüyle  
kullanabilseydik ne olurdu?**

**The idea, from first principles:**

1. Blok zinciri tabanlı ağlarda 2,1 trilyon dolarlık piyasa değeri mevcuttur.
2. Tamamı, açık kaynaklı yazılım (kamu malı) üzerine inşa edilmiştir.
3. Bu sermayenin bir kısmını, kamu malını desteklemek için yeniden yönlendirebiliriz.

Eski finans sisteminde Wall Street'deki bir tür idare departmanına giden paranın tamamı, artık Açık Kaynaklı Yazılıma gidecek. Dijital varlıklarımızın altındaki dijital altyapıyı destekleyerek siyah kuğu olaylarını (saldırılar, beklenmedik kesintiler vb.) önlemeye yönelik rasyonel ihtiyaç göz önüne alındığında, en gerekli kamu mallarını finansal olarak desteklemek için bir su kanalı inşa etmek mümkün olmalıdır.

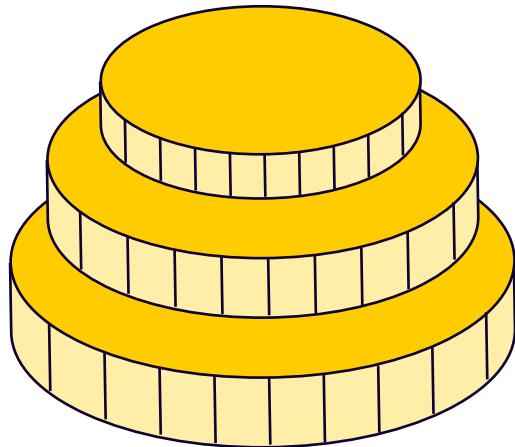


## **Programlanabilir parayla değerlerimizi paramıza programlayabiliriz** The idea, from first principles:

1. Kamu Mallarına değer veriyoruz.
2. Programlanabilir para ile değerlerimizi paramıza programlayabiliriz.
3. Kamu Mallarını finansal olarak sürdürülebilir hale getirebiliriz.

Turing bütünlüğüne sahip bir akıllı sözleşme programlama dili ile programcılar artık ekonomik sistemleri kendi değerlerine göre tasarlayabiliyor.

Değer sistemleri geniş ölçüde değişimbildiğiinden bu, elbette hem avantajlı hem de dezavantajlıdır. Sistem tasarımcıları, pek çok katılımcının teşviklerini uyumlu hale getirerek, ‘iyi’yi mümkün olduğunda geniş çapta dışsallaştıran ekonomiler yaratabilir.



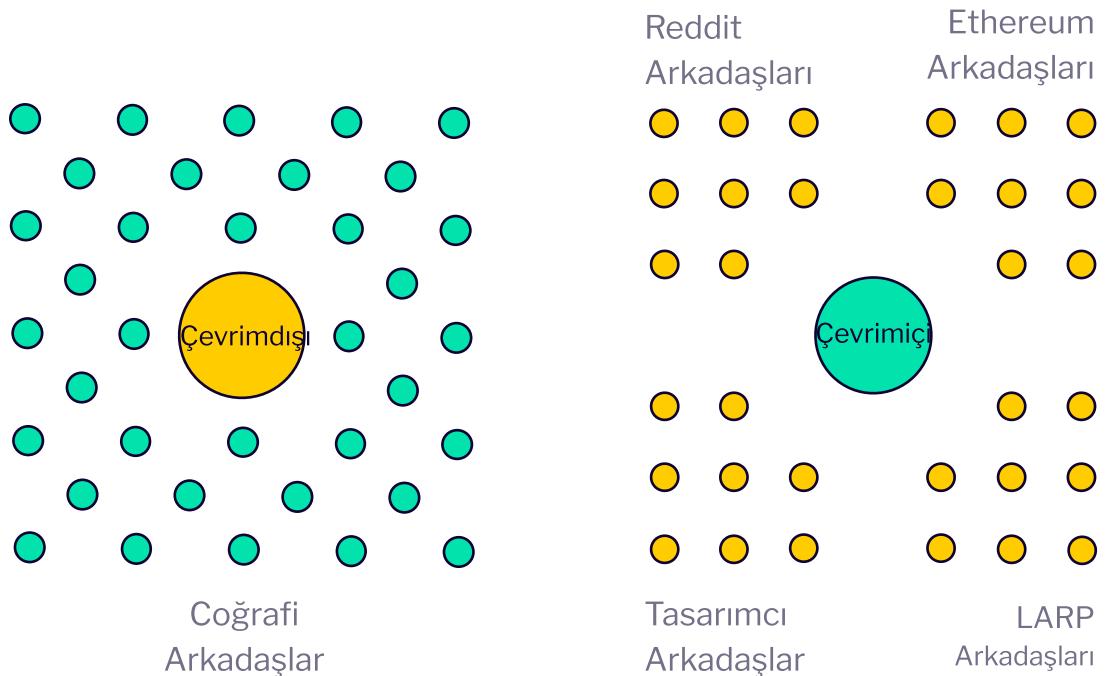
**Finansa dair yeni,  
gerçek hayat taklidi  
olmayan kullanım**

**durumları yaratılabiliriz**

The idea, from first principles:

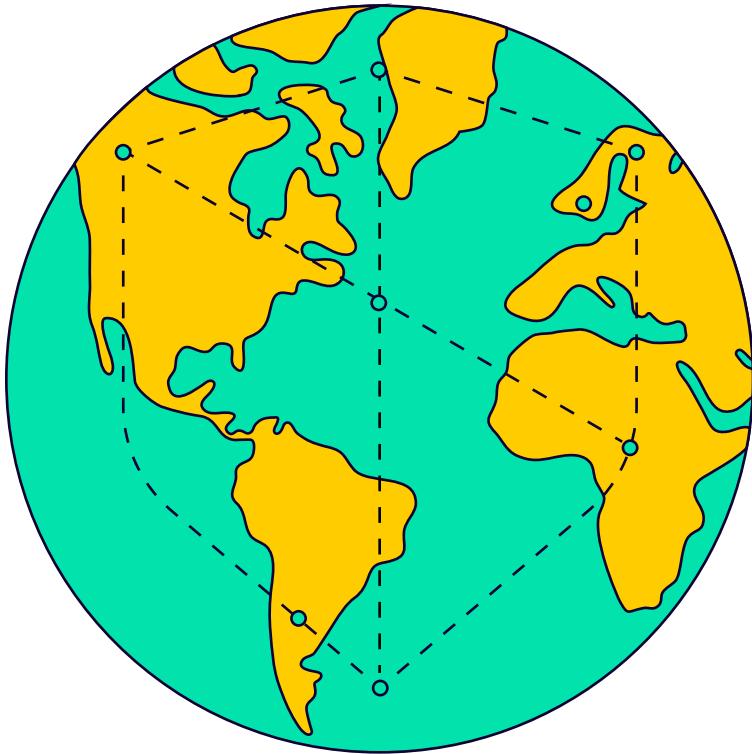
1. Internet bize **bilgi hizmetlerinin** yeni kullanım durumlarını getirdi.  
(Örneğin, artık, anlık ileti, twitter, RSS veya E-posta'yı posta sisteminden daha çok kullanıyoruz)
2. Blok zinciri bize **finansal hizmetlerin** yeni kullanım durumlarını getirebilir.
3. Finansın ne tür yeni kullanım durumları ortaya çıkacak? Bunlardan hangileri, kamu mallarını veya diğer insan gelişimi örneklerini finanse edebilecek?

Skeomorfizm, temsil edilen öğelerin gerçek dünyadaki karşılıklarına benzemesini sağlayan tasarım konseptidir. Yenileyici kriptoekonominin en ilginç ve devrim niteliği taşıyan kullanım durumları skeomorfik olmayacağı (kriptoekonomiden önce var olmuş olamazlar).



## Geçmişte, Güven Ağları yereldi

Eski dünyada güven, coğrafi konumlarımıza dayanan ilişkilere yönelikti. İnternette niş ilgi alanlarımız var ve ilişki ağlarımız bunların çevresinde kuruluyor.

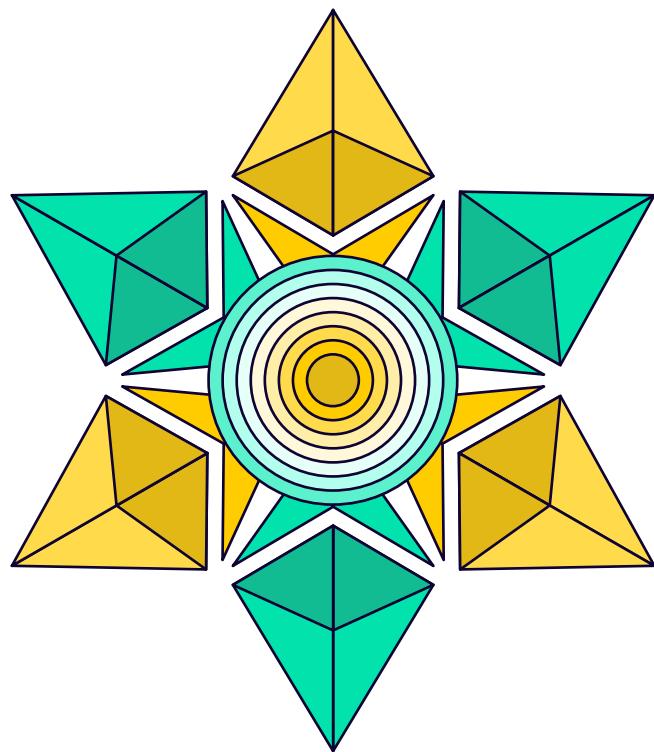


## Artık Küresel Güven Ağları İnşa Edebiliyoruz

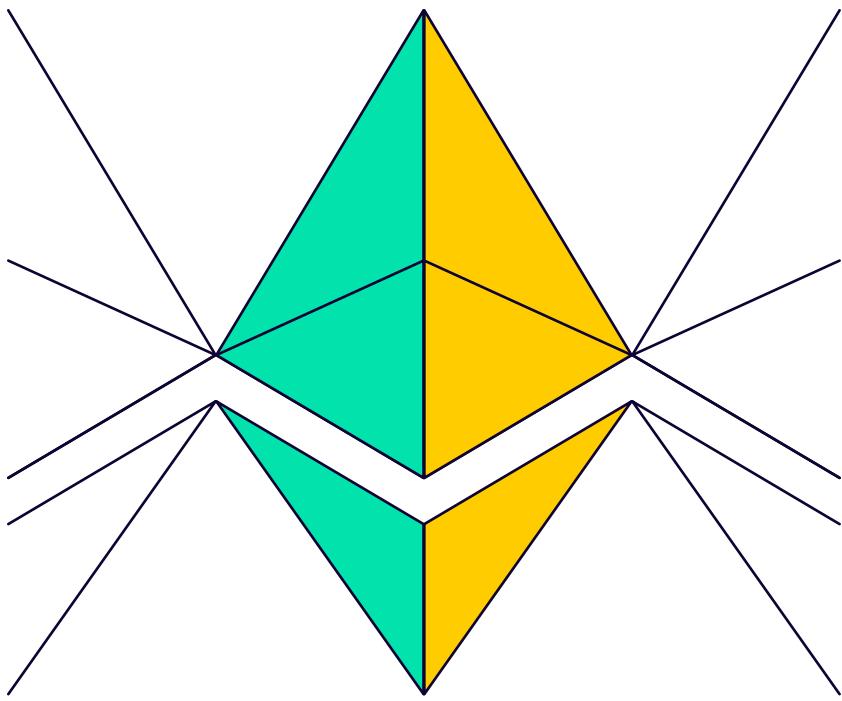
**Nişler yeni ulus devletlerdir.** Nişler yeni ulus devletlerdir. Her nişin kendi katılımcı ağrı vardır ve bir gün, bu küresel güven ağları çevresinde kamu yararına inşa edilecek bir altyapıya sahip olabilir.

## Yerel Ağlar <> Küresel Ağlar

Güven dünya çapında akışa başladığında, ancak fiziksel varlığımızı koruduğumuzda, dijital/küresel oyuncu ağları ile fiziksel/yerel oyuncu ağları arasında çok sayıda cepheleşme (ve entegrasyon) olacaktır.



Daha fazla insan gelişimi ve daha büyük güç ve zeka kombinasyonlarının bir araya gelmesi için bir kanal işlevi gören bir finans sistemi inşa edebiliriz.



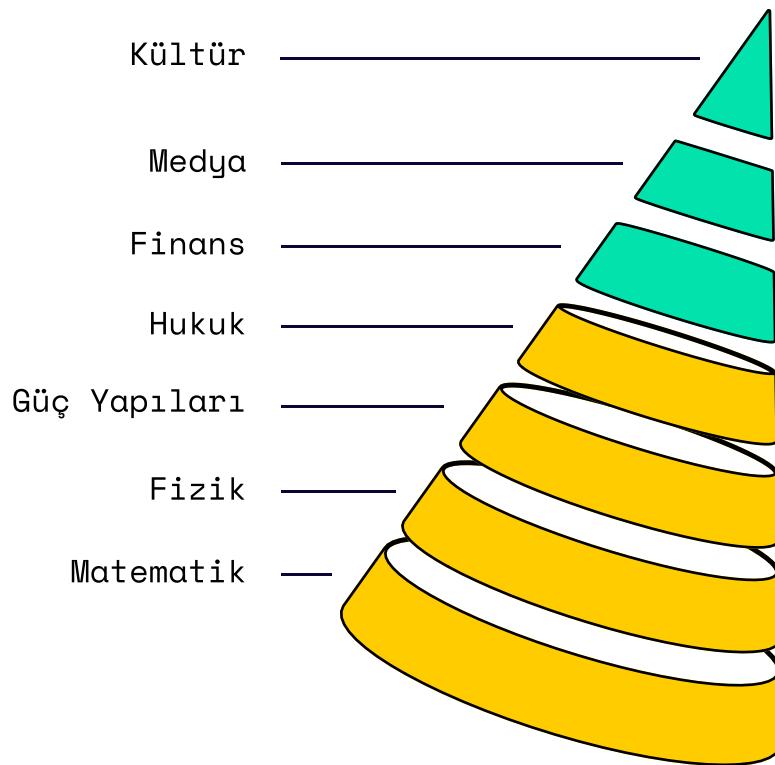
## Ayaklar artık baş olmayacağı

İnsanlık dijital çağ için altyapısını yükseltirken sormamız gereken sorular “Yeni finans sistemi eskisinden daha mı iyi?” ve aşağıdakiler olmalıdır

1. Şeffaf mı?
2. Adil mi?
3. Erişilebilir mi?
4. Elitler tarafından ele geçirildi mi? (eski elitler veya yeni elitler)
5. Çoğunluğun mu yoksa azınlığın mı hizmetinde?
6. Üç aylık kâr döngüsünün dışındaki sonuçlara yatırım正在做吗?
7. Dertleri azaltıyor mu yoksa artırıyor mu?
8. Daha büyük insan zekası ve güç kombinasyonlarının bir araya gelmesine mi hizmet ediyor yoksa sadece kendine mi hizmet ediyor?
9. Onu kim tasarlıyor ve teşvikleri neler?

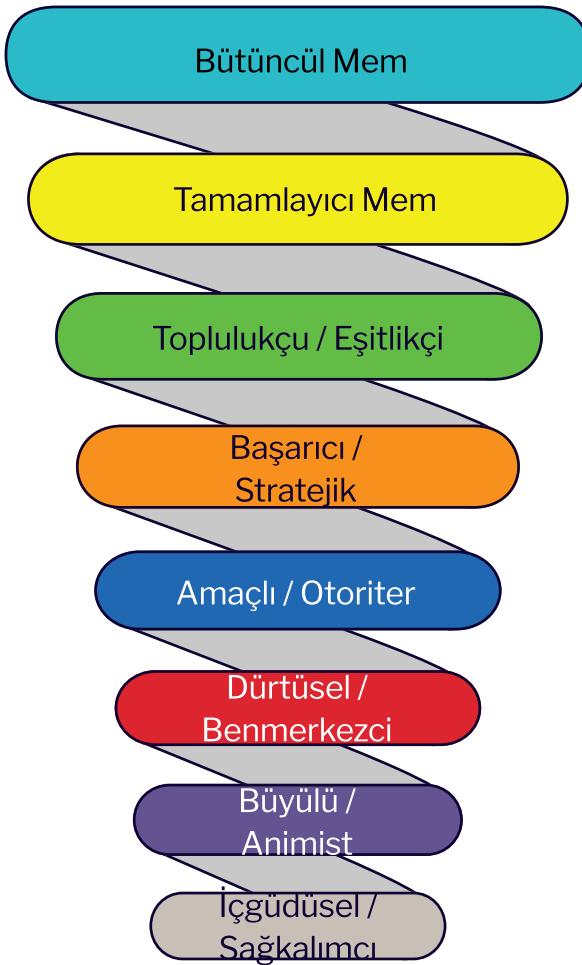
## Kısıtlamalar Yığıını

Matematikten kültüre kadar, insan uygarlığının kısıtlamalarını ifade etmek için bir dakikamızı ayıralım.



Yenileyici Criptoekonomi, yiğini finans ve hukuktan yukarı doğru taşır.

Kriptoekonomi kültür, medya veya finans üzerinden, yeni yollarla para kazanmaya yardımcı olabileceğinden, yiğinin bu kısımlarının daha şeffaf, değişmez, güvenilir bir şekilde tarafsız ve doğası gereği küresel olacak şekilde yeniden yazılması için kullanılabilir.



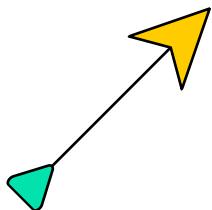
## Spiral Dinamikler

Dr Ed Beck ve Chris Cowen tarafından geliştirilen Spiral Dinamikler, bireylere, organizasyonlara ve toplumlara ilişkin bir gelişim modelidir.

Spiral Dinamikler, yaşam koşullarının ve içindeki insanların etkileşiminden, dünya görüşlerinin ve değer sistemlerinin nasıl ortaya çıktığını açıklar. Değer sistemleri, olumlu veya olumsuz değildir; yerel çevreye bir yanıttır. Her değer sistemi, önceki sistemin sorunlarına bir yanıt da olabilir.

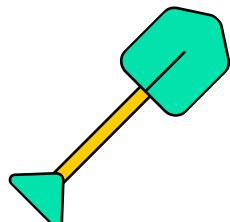
Spiral Dinamik'in kapsamı oldukça genişdir ve bu nedenle bu kitabın kapsamı dışındadır, ancak aralarında Ed Beck ve Chris Cowen'in kitabının da bulunduğu birçok harika kaynak mevcuttur.

## Dört Sosyal Devrim



### Avcı - Toplayıcı

Temel geçim kaynakları yabani bitkiler ve hayvanlardır. İnsanlar göçebedir ve hiyerarşi yoktur.



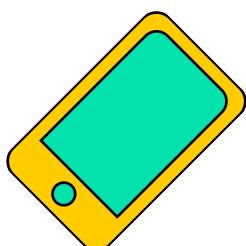
### Tarım

Temel geçim kaynağı tarımdır. İnsanlar yerleşik hayatı geçer ve hiyerarşi başlar.



### Sanayi

Temel geçim kaynağı sanayi, yani mekanize mal üretimidir. Sosyal hiyerarşiler ve iş bölümü daha karmaşık hale gelir.



### Bilgi

Temel geçim kaynağı hizmetler veya bilgi hizmetleridir. Sosyal hiyerarşiler ve kültür daha da karmaşık hale gelir.

## **Sanayi Çağından => Bilgi Çağına**

İnsanlık Sanayi Çağından Bilgi Çağına geçerken, toplumun kendini organize etme biçiminde köklü değişikliklere şahit oluyoruz.

Bu değişikliklerin birincisi internetti. Bilginin İnterneti (1990'lar - günümüz), toplumda bilgiye dayanan her şeyi değiştirdi, çünkü artık bilgisayarlar, bir ağ üzerinde bir aracı olmadan bilgi gönderebiliyordu. Bunun sonucunda, bilgiye dayalı olan her şey (medya, eğlence, politika, haberler) sert bir biçimde değişikliğe uğradı.

Değerlerin İnterneti (2009 - günümüz) ise toplumda değere dayalı olan her şeyi değiştirebilir. Bilgisayarlar artık, bir ağ üzerinde, bir aracı olmadan değer gönderebiliyor. Bunun sonucunda, değer aktarımına dayalı olan her şey (finans, sanat, oyunlar, iş, kamu malı finansmanı) sert bir biçimde değişikliğe uğrayabilir.

Bu değişimler, ebeveynlerimizin ve onların ebeveynlerinin güvendiği Sanayi Çağı kurumlarına karşı derin bir güvensizlik hissedilen bir zamanda ortaya çıkıyor.

Teknolojik evrim katlanarak yoğunlaştıkça ve demokratik kurumlarımız, yönetime katılan vatandaşların (veya tüketicilerin) seçimlerini güçlendiren teknolojiden çok daha yavaş bir zaman ölçüğünde evrildikçe, sistemin artık kendilerine hizmet etmediğini anlayan bireyler olarak gerçekleri gördük ve büyük bir hayal kırıklığı yaşadık.

Demokratik kurumlar kendilerini daha web ölçekli ve İnternet'e aşina olacak şekilde geliştirebilecek mi?

Bu bağlamda, çögümüz Tayvan'ın Dijital İşler Bakanı Audrey Tang'i takip ediyoruz.

## **Tayvan'da Dijital Demokrasi**

Audrey Tang'ın ilk girişimi g0v projesi olarak adlandırıldı ve hükümet web sitelerinin daha erişilebilir ve interaktif sürümlerini görüntülemek amacıyla hükümet üst düzey alan adı "gov.tw"de "o" hanesini 0 (sıfır) ile değiştirdi. Açık kaynaklı olan proje, ülkenin dört bir yanından gelen katkıları açtı. Ve projeler ayda milyon kez kullanıldı.

vTaiwain adlı başka bir girişimde, dijital dilekçeler oluşturmak üzere sosyal medya paradigmaları kullanıldı. 5000'den fazla imza taşıyan dilekçe, ele alınmak üzere başbakanlık ve bakanlıklara iletildi. Bu sistem aracılığıyla uygulanan değişiklikler, Windows kullanmayan bilgisayarlar için gelir vergisi yazılımına erişim ve kanser tedavisi düzenlemelerinde yapılan değişiklikleri içeriyor.

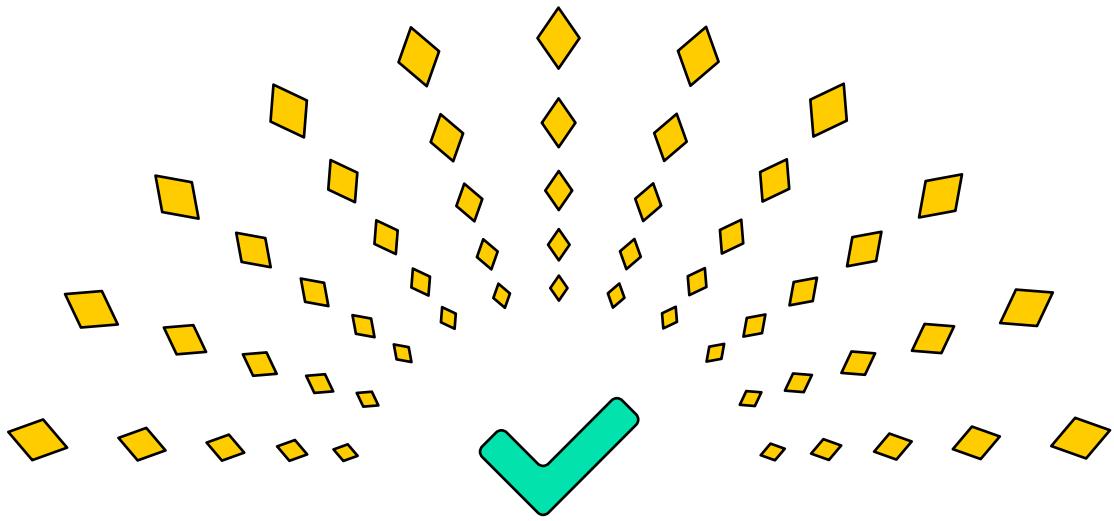
Tang, radikal düzeyde şeffaflık uyguluyor ve tüm toplantıları kaydedilip yazıya dökülerek halka açık bir web sitesine yükleniyor. Ayrıca başka bir web sitesi üzerinden gönderilen soruları yine halka açık bir şekilde yanıtlıyor. Tang, açık veri, açık yönetişim ve sivil toplum-hükümet işbirliği konularına tutkuyla inanıyor.

## **Yüksek Kaynak Kapasitesine Sahip Demokrasi**

Büyüyen ekonomik eşitsizlik, iklim değişikliği ve küresel bir salgının getirdiği aşılımaz gibi görünen zorluklarla karşı karşıya olduğumuz kritik bir dönemdeyiz. Yönetim sistemlerimizi bastıran derinleşen kutuplaşma ilerlemeyi durduruyor.

Tayvan, demokrasilerin daha dijital yönelik bir nüfus hedefiyle nasıl geliştirebileceği açısından bir model olarak görülüyor; daha otoriter hale gelen bir dünyada daha dijital bir demokrasinin önemli bir örneği.

21. yüzyıla yönelik demokrasinin nasıl geliştirileceğe ilgili sohbetlere katılmak için <https://www.radicalxchange.org/> adresindeki RadXChange hareketine göz atmanızı öneririz.



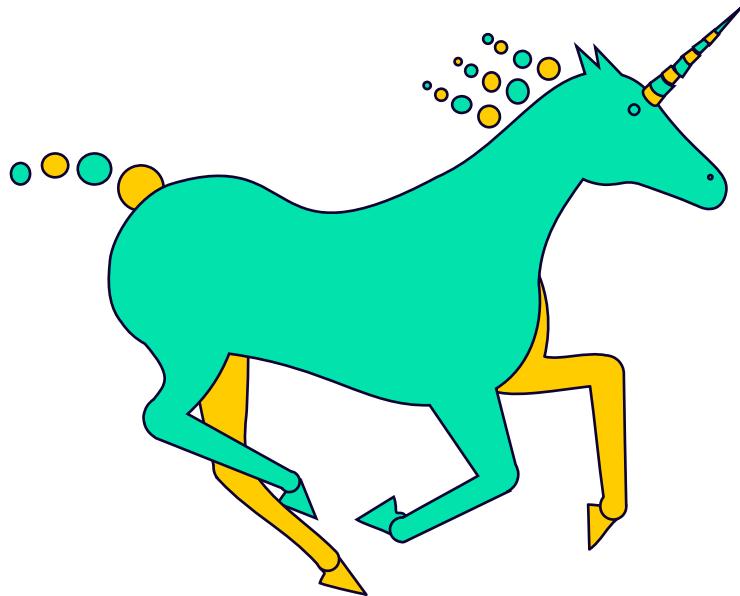
## **Yönetilenlerin rızası**

Siyaset biliminde, ‘yönetilenlerin rızası’ fikri temeldir. Bir hükümetin yetkisini kullanmaya ilişkin meşruiyeti ve ahlaki hakkı, ancak o siyasi yetkinin uygulandığı kişiler veya toplum tarafından onaylandığında meşru (ve yasal) hale gelir.

Bu, kralların, tarih boyunca başvurulmuş olan kutsal yönetme haklarına aykırıdır.

Güçlü web2 platformlarıyla ilgili sorunlardan biri, ne platforma sundukları değişiklikler için kullanıcı tabanlarının rızasını istiyor ne de kullanıcılarının yüksek bir maliyet olmadan sistemden çıkışlarına izin veriyor olmalarıdır.

Yenileyici kriptoekonomi sistemleri, sistem kullanıcılarının (diğer paydaşlarla birlikte) sistemi yönetmesine izin vererek ve değişiklikleri onaylamamaları halinde sistemden çıkışma olanağı sunarak daha iyisini yapmayı amaçlar. İdeal sonuç, yönetilenlerin rızasına yapılan bu temel yatırımların uzun vadede daha sağlıklı topluluklar yaratmasıdır.

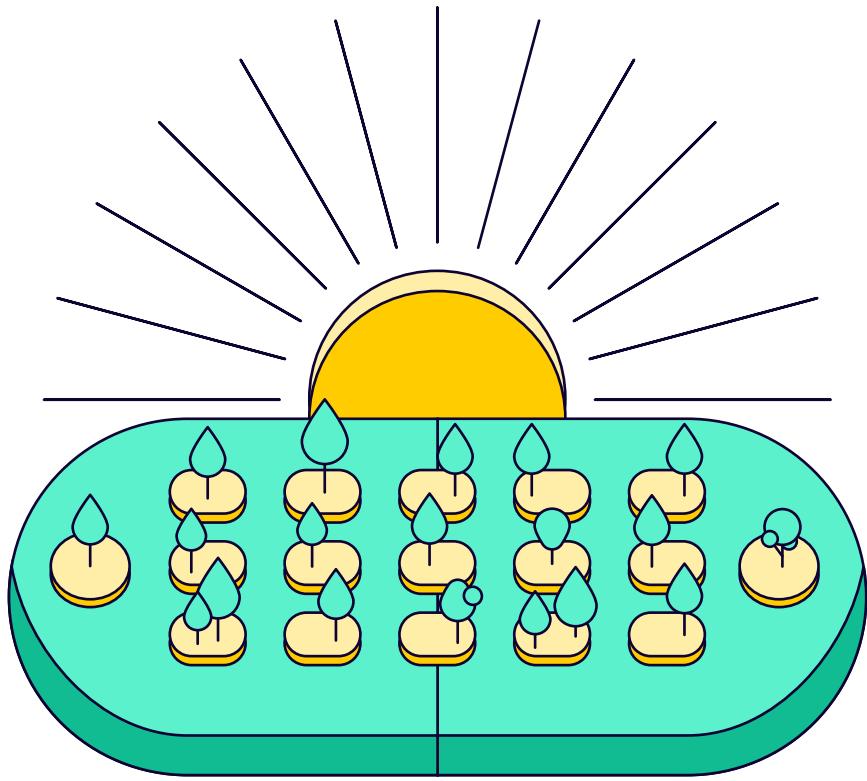


## Kuadratik Topraklara gidebiliriz

Kuadratik Topraklar, kamu mallarını desteklemek, koordinasyon başarısızlıklarını önlemek ve insan gelişimi yaratmak için ekonomi yasalarını yeniden yazdığımız efsanevi bir yerdir.

Değer yaratma ve değer elde etme arasındaki mesafenin daraldığı, böylece insanların sadece değer elde edebilenler yerine değer yaratın şeyler üzerinde çalıştığı bir yerdir.

Yenileyici Criptoekonomi uygulayarak, Kuadratik Topraklara yelken açan bir gemi inşa edebiliriz.

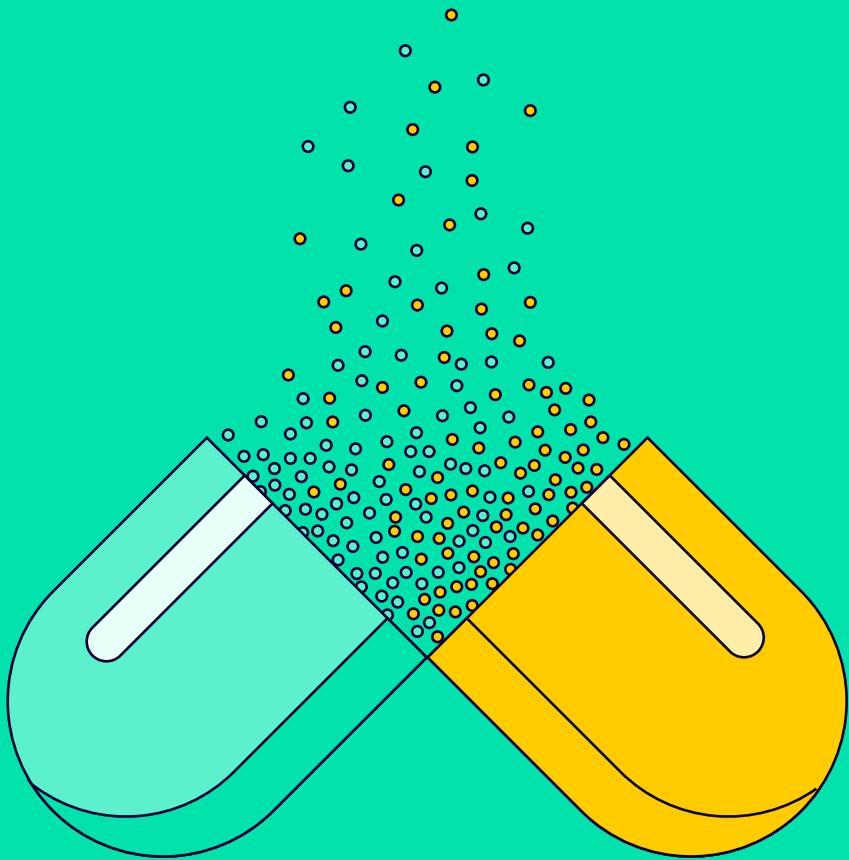


## Daha SolarPunk bir gelecek inşa edebiliriz

Solarpunk, insanlığın sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ve kirliliğe ağırlık vererek çağımızın büyük sorunlarını çözmeyi başarması halinde geleceğin nasıl görünebileceğini öngören bir sanat hareketidir.

Solarpunk iyimser ve temelde “ileri teknoloji” ve “lüks yaşam” odaklıdır. Keyifli muhafaza, kendi kendini sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılığın yanı sıra teknoloji ve çevrenin ayrılmamasından ziyade derin bir entegrasyonunu vurgular.

Yenileyici Criptoekonomi uygulayarak, daha solarpunk bir gelecek inşa edebiliriz.



**Bölüm 4**  
**Ne**  
**(Koordinasyon Oyunlarını  
Tasarlamak)**

Her şey koordinasyonla  
ilgilidir ve her zaman  
da böyle olmuştur.

-- Anon

## Koordinasyon Oyunları

Koordinasyon oyunu, oyun teorisinde bulunan, eş zamanlı ve çok oyunculu bir tür oyundur.

Bir oyuncunun, başka bir oyuncunun eylemlerine göre koordineli bir hareket yolu seçtiğinde daha yüksek bir getiri elde edeceği durumu tanımlar.

Koordinasyon oyunları, Nash dengesi üzerine kuruludur.

## Nash dengesi

Nash dengesi, iki veya daha fazla oyuncudan oluşan bir oyuna istege bağlı bir çözüm tanımlamanın bir yoludur.

Her oyuncu bir strateji seçmişse ve diğer oyuncular kendi stratejilerini değiştirmeden hiçbir oyuncu, stratejisini değiştirerek kendisi için beklenen getiriyi artıramıyorsa strateji seçimleri dizisinin bir Nash dengesi oluşturduğu söylenebilir.

Bir oyun için benzeri olmayan bir Nash dengesi varsa tüm oyuncuların, rasyonel olarak, dengenin temsil ettiği durumda birleşmesi beklenebilir.

Bir oyunda birden fazla Nash dengesinin olması mümkündür. Bir sonraki sayfada yer alan oyunlarda Nash dengesini bulabilecek misiniz, bir göz atın.

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 50%;">Sol</th> <th style="width: 50%;">Sağ</th> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Sol</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">8,8 0,0</td> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Sağ</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">0,0 8,8</td> </tr> </table> <p><b>Salt Koordinasyon</b></p>	Sol	Sağ	Sol	8,8 0,0	Sağ	0,0 8,8	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 50%;">İşbirliği</th> <th style="width: 50%;">İhanet</th> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">İşbirliği</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">8,8 0,0</td> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">İhanet</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">0,0 5,5</td> </tr> </table> <p><b>Güven Oyunu</b></p>	İşbirliği	İhanet	İşbirliği	8,8 0,0	İhanet	0,0 5,5
Sol	Sağ												
Sol	8,8 0,0												
Sağ	0,0 8,8												
İşbirliği	İhanet												
İşbirliği	8,8 0,0												
İhanet	0,0 5,5												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 50%;">Futbol</th> <th style="width: 50%;">Alışveriş</th> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Futbol</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">8,5 0,0</td> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Alışveriş</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">0,0 5,8</td> </tr> </table> <p><b>Cinsiyetlerin Savaşı</b></p>	Futbol	Alışveriş	Futbol	8,5 0,0	Alışveriş	0,0 5,8	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 50%;">Geyik</th> <th style="width: 50%;">Tavşan</th> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Geyik</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">8,8 0,7</td> </tr> <tr> <th style="width: 50%;">Tavşan</th> <td style="width: 50%; text-align: center;">7,0 5,5</td> </tr> </table> <p><b>Geyik Avı</b></p>	Geyik	Tavşan	Geyik	8,8 0,7	Tavşan	7,0 5,5
Futbol	Alışveriş												
Futbol	8,5 0,0												
Alışveriş	0,0 5,8												
Geyik	Tavşan												
Geyik	8,8 0,7												
Tavşan	7,0 5,5												

**Panolar nasıl okunur:** Oyunlardaki her kare, o hücrenin seçilmesi durumunda her oyuncunun elde etmesi gereken getiriyi temsil eder. Puan ne kadar yüksekse o kadar iyidir.

## Mahkum İkilemi

Mahkum İkilemi, oyuncuların teşviklerinin birbirinden ayrıldığı bir koordinasyon oyunu kategorisidir ve oyuncular arasında koordinasyona yönelik bir mekanizma olmadıkça, rasyonel bir oyuncu, diğer oyuncuların zarar görmesi pahasına kendi çıkarını tercih eder.

Mahkum İkilemi şu şekilde çalışır: Bir suç örgütünün iki üyesinin tutuklanıp hapse atıldığı hayal edin. Mahkumların birbirleriyle iletişim kurma imkanı yoktur.

Savcılar, ikiliyi birincil suçlamadan mahkum etmek için yeterli kanıtları olmadığını, ancak ikincil bir suçlamayla her ikisini de mahkum etmek için yeterli kanıtları bulduğunu varsayıyalım.

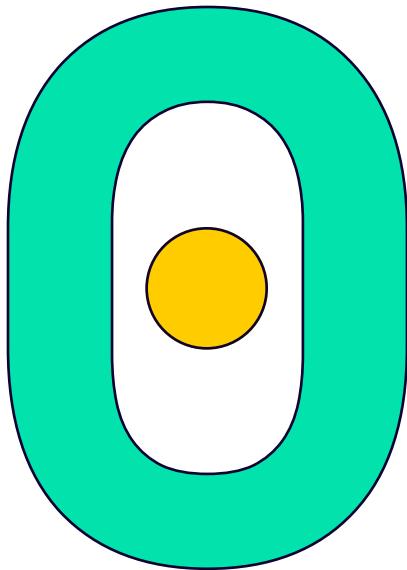
Savcılar, her iki mahkuma da eş zamanlı olarak pazarlık teklif eder. Her mahkuma ya suçu diğerinin işlediğine dair kanıt sunarak ihanet etme ya da sessiz kalarak diğeriley işbirliği yapma fırsatı verilir. Bu durumun muhtemel sonuçları şu şekildedir:

- A ve B oyuncusunun birbirlerini ele vermesi durumunda, her ikisi de 2 yıl hapis cezasına çarptırılır.
- A oyuncusunun B oyuncusunu ele vermesi, ancak B oyuncusunun sessiz kalması durumunda A oyuncusu serbest bırakılır ve B oyuncusu 3 yıl hapis cezasına çarptırılır.
- A oyuncusunun sessiz kalması, ancak B oyuncusunun A'yi ele vermesi durumunda A oyuncusu 3 yıl hapis cezasına çarptırılır ve B oyuncusu serbest bırakılır.
- A ve B oyuncularının her ikisinin de sessiz kalması durumunda her ikisi de yalnızca 1'er yıl hapis cezasına (daha az suçlamayla) çarptırılır.

Diger oyuncuyu ele vermek onunla işbirliği yapmaktan daha büyük bir ödül sunduğundan, koordinasyon becerisi olmayan, tamamen rasyonel ve kendi çıkarını gözetlen tüm mahkumlar diğerini ele verecektir. Yalnızca karşılıklı işbirliği daha büyük bir ödül verir, ancak buna yönelik herhangi bir koordinasyon ihtimali olmadan gerçekleşmesi olası değildir.

## Mahkum ikilemi getiri matrisi

		B Sessiz Kalır	B Ele Verir
A	B		
	A Sessiz Kalır	-1	0
		-3	-2
A Ele Verir		0	-2

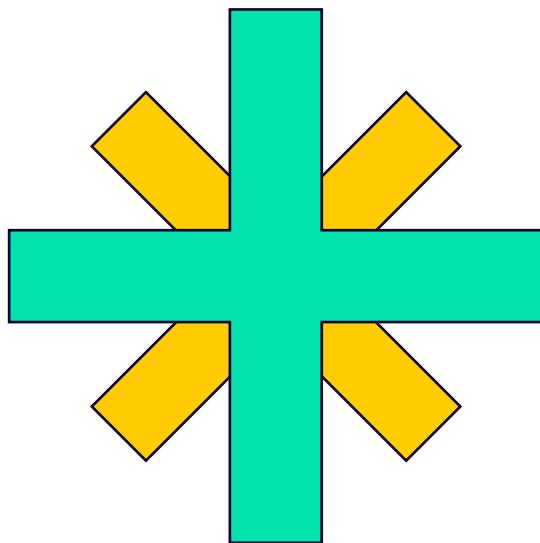


## SIFIR Toplamlı Oyunlar

Sıfır toplamlı oyun, oyun teorisinde bir taraf kaybettiğinde, diğer tarafın kazandığı veya bunun tam tersinin olduğu bir oyun türüdür.

Sıfır toplamlı oyunlar, yalnızca 2 oyuncu veya çok daha fazla sayıda katılımcıdan oluşabilir.

Finansal piyasalarda kullanılan yatırım mekanizmaları ‘vadeli işlemler’ ve ‘opsiyonlar’ sıfır toplamlı oyunlar olarak değerlendirilir. Bunun sebebi ise sözleşmelerin, 2 taraf arasındaki anlaşmaları temsil etmesi ve 1 yatırımcı kaybederse varlığın diğer yatırımcıya geçmesidir. Sıfır toplamlı bir oyunda, taraflardan biri diğerinin kazancına eşit ve karşıt bir kayıp yaşamadan, kazananın pozisyonunu ilerletmesi mümkün değildir.<sup>88</sup>

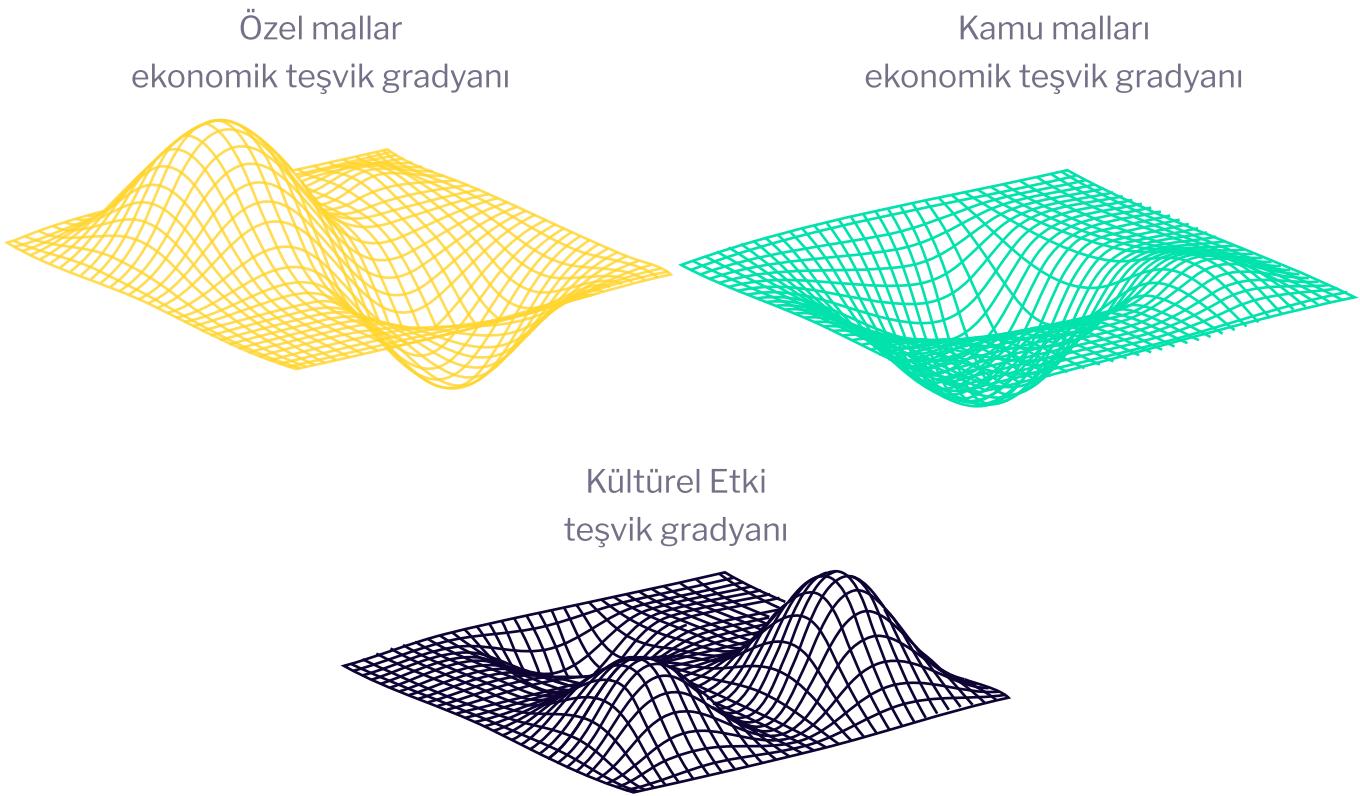


## Pozitif Toplamlı Oyunlar

Oyun teorisinde "pozitif toplamlı" oyunlar, kazanç ve kayıpların toplamının sıfırdan büyük olduğu (net pozitif) oyunlardır.

Sıfır toplamlı oyunlar gibi, pozitif toplamlı oyunlar da yalnızca iki oyuncu veya çok daha fazla sayıda katılımcı içerebilir.

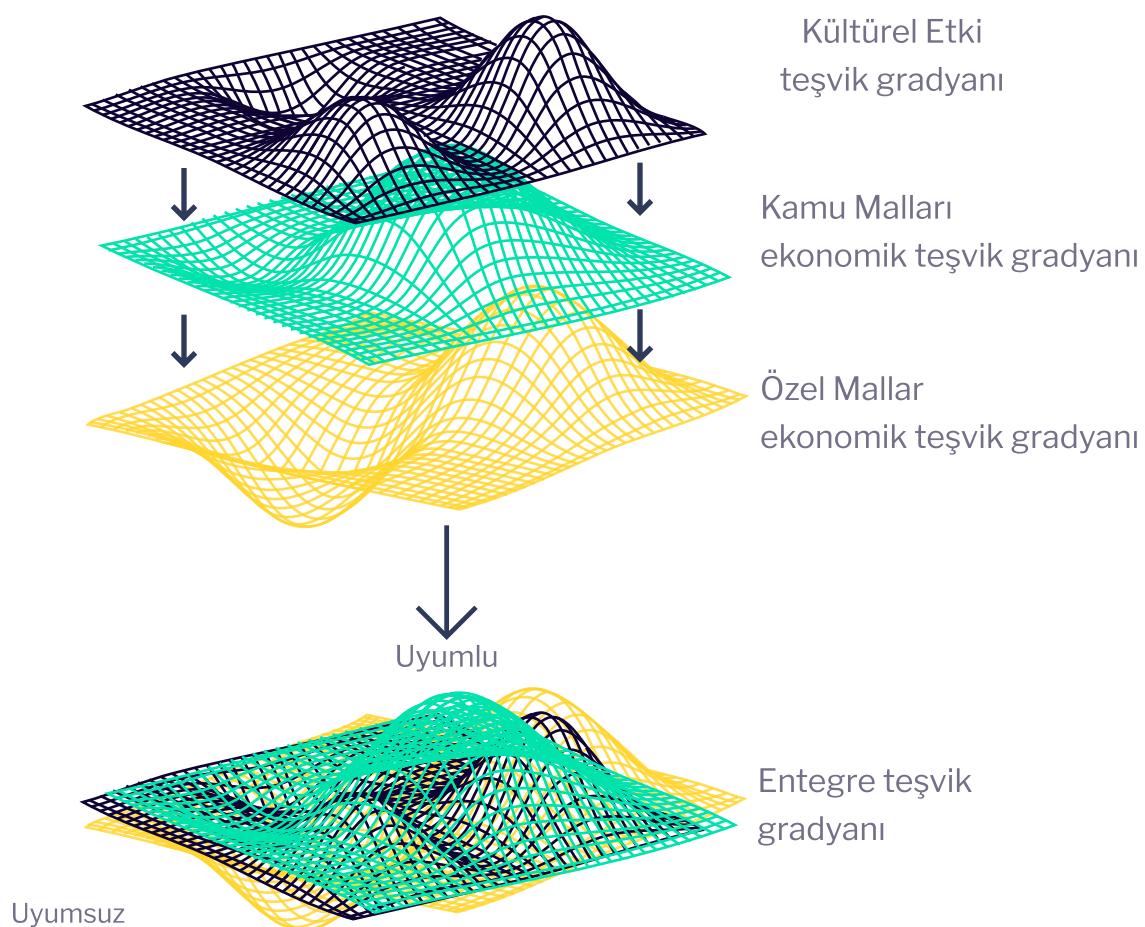
Pozitif toplamlı oyunlarda, birden fazla tarafın (veya tüm tarafların) karşılıklı fayda sağlamaası mümkündür. Yenileyici Kriptoekonomi net pozitif oyunları vurguladığından, sıkılıkla pozitif toplamlı oyunlar tasarlamaayı içerir.



## Geçmişte teşvik sistemleri parçalı bir yapıya sahipti.

Charlie Munger bir zamanlar meşhur, “Bana teşviki gösterin, size sonucu göstereyim,” sözlerini sarf etmişti.

Dünya ekonomisinin üyeleri olarak, her gün birçok farklı teşvik sistemine maruz kalıyoruz. Özel mallar satın alabilmek için banka hesap bakiyemizi artırmaya çalışıyoruz. Kamu malları üzerindeki olumlu etkimizi çoğaltmak için ise geri dönüştürüyoruz.



## **Yeni Artırılmış ve Entegre Teşvik Sistemleri oluşturabiliriz**

Bu teşvik sistemleri genelde birbiriyle uyumlu olsa da diğer zamanlar uyumsuzdur.

Programlanabilir blok zinciri tabanlı ekonomik sistemlerle, bir diğeriyle uyumlu hale getirilebilecek kriptoekonomik teşvik sistemleri tasarlamak için yeni bir fırsat mevcuttur. Teşvik sistemleri uyumlu hale getirildiğinde, hiç olmadığı kadar fazla sayıda ekonomi oyuncusu uyumlu eylemler gerçekleştirecektir.

Peki ya daha fazla insan gelişimi sağlamak üzere teşvik sistemlerini, kamu malları, özel mallar ve ortak mallar arasında uyumlu hale getirebilseydik?

## **Zihnimizin sınırı: Dunbar Sayısı**

Dunbar sayısı, kişinin istikrarlı sosyal ilişkiler sürdürbileceği kişi sayısına yönelik bilişsel bir sınırıdır. Dunbar sayısı ilk kez, insanoğlunun toplamda yalnızca 150 istikrarlı ilişkiyi rahat bir şekilde sürdürbileceğini öne süren Dr. Robin Dunbar tarafından ortaya atılmıştır.

Istikrarlı sosyal ilişki, bir bireyin diğer her bir bireyin kim olduğunu ve yine her bir bireyin diğer bireylerle nasıl ilişkilendiğini bildiği ilişkiler olarak tanımlanır.

Dunbar sayısı, aşağıdaki gruplara ayrılmıştır:

5 yakın arkadaş

15 üst aile

50 klan

150 kabile

Bu sınırların ötesinde, istikrarlı sosyal ilişkiler tarihsel olarak mümkün olmamıştır.

## **Teknoloji zihnimizin bisikletidir**

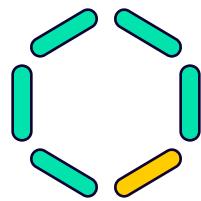
Birçok insanca bilindiği üzere, Steve Jobs bir zamanlar bilgisayarların, zihin için bir bisiklet olduğunu söylemişti. Bunun sebebi, bilgisayarların kişinin daha verimli olmasına ve düşünme konusunda ilerlemesine olanak tanımasıdır. Bu durum, bir bisikletin kişinin fiziksel olarak ilerlemesine imkan vermesiyle benzerdir.

Bilgisayarlar zihnimizin bisikletiyse daha etkili düşünmeyi sağlarlar mı? Daha etkili iletişim kurmayı? Daha etkili güven duymayı?

Sağlıyorlarsa daha fazla sayıda kişiyle istikrarlı sosyal ilişkiler sürdürmek mümkün olmalıdır.

Teknoloji, ortalama bir insanın sahip olabileceği istikrarlı sosyal ilişki sayısını 5 katına çıkarabilseydi bu durum, dünyanın sosyal/ekonomik grafiğini nasıl değiştirdi?

## Dunbar Sayısı: İstikrarlı sosyal ilişkileriniz için bir üst sınır



**5**

Yakın Arkadaşlar



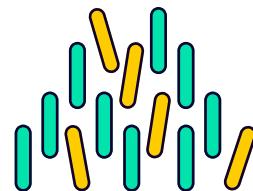
**15**

Üst Aile



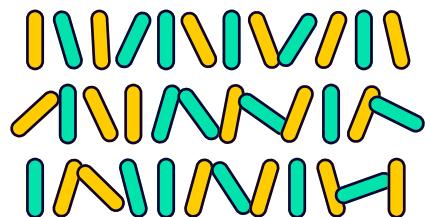
**150**

Kabile



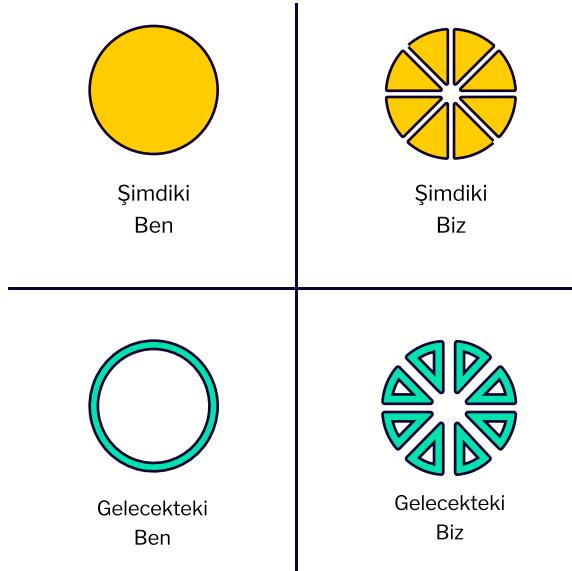
**50**

Klan



150'den

**Fazla**

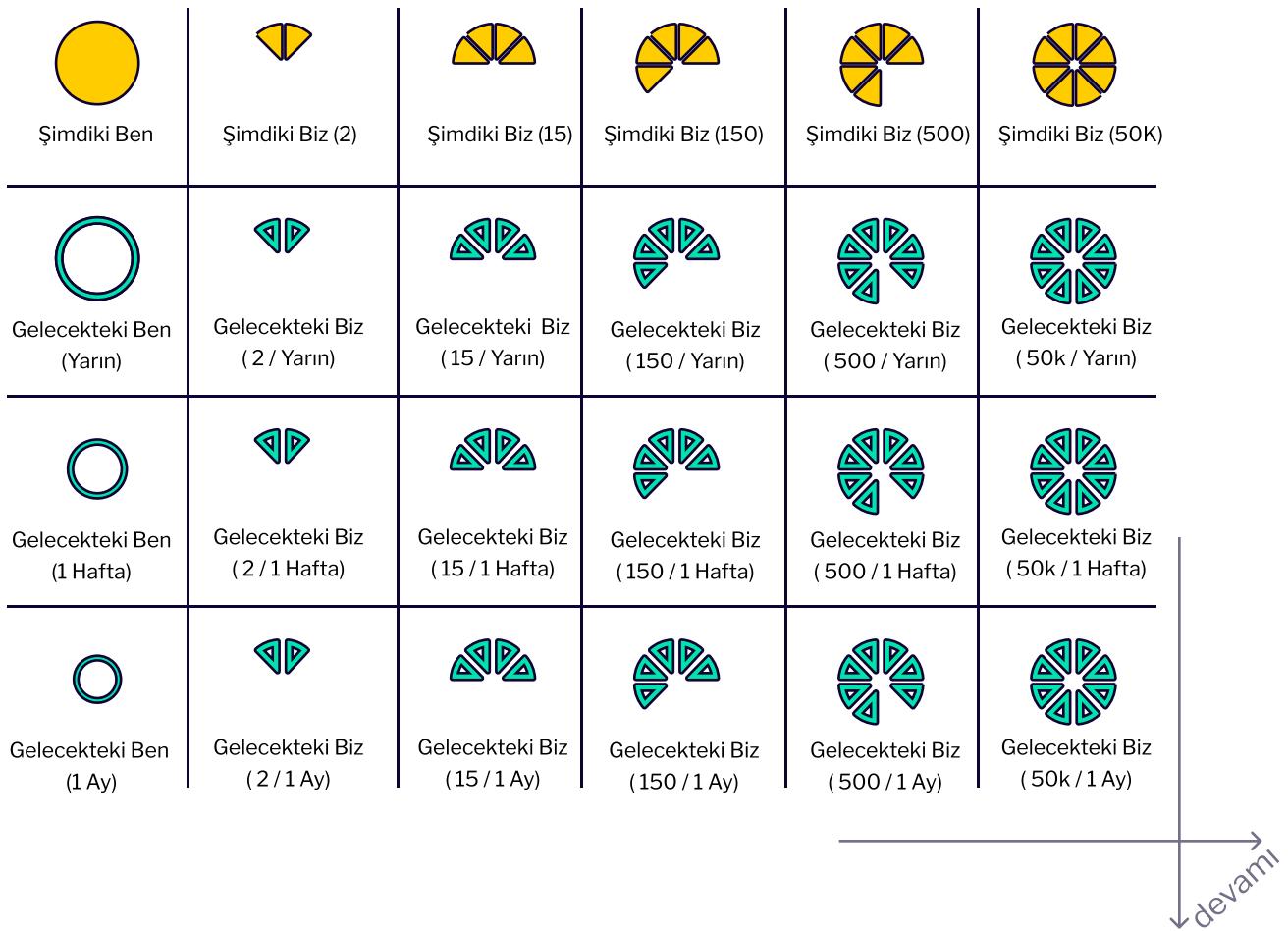


## Bentoizm: Beyond Near Term Orientation

Kickstarter’ın kurucusu, Yancey Strickler, Bentoizm kuramının yazarıdır. Bentoizm (BEyond Near Term Orientation’ın kısaltmasıdır) neyin değerli ve kişisel çıkarımıza olduğuna dair daha geniş bir mercekten bakar. Bentoizm, kişisel çıkarın çok boyutlu olduğunun kuramıdır.

Anlık tatminler (“Şimdiki Ben”) için sistemler tasarlamaya odaklanmak yerine, insanoğlunun gelişimi için inşa edilen Yenileyici Criptoekonomik sistemlerin tasarım hedeflerini “beni” tatmin etmekten “bizi” tatmin etmeye ve “şimdi”ye odaklanmaktan “geleceğe” odaklanmaya yayılmasını öneriyoruz.

Bentoizm hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için, Bento Topluluğu’nun web sitesini ziyaret edebilirsiniz: <https://bentoism.org/>



## Bento Kutusunu Genişletmek

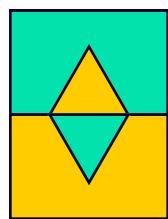
Geleneksel Bento Kutuları, 4 bölmeden oluşur: Şimdiki Ben, Şimdiki Biz, Gelecekteki Ben, Gelecekteki Biz. Bu konsept, daha çok detay ile daha fazla genişletilebilir.

- “Gelecek,” Yarın, 1 Hafta, 1 Ay, 1 Yıl, 1 Onyıl, 1 Yüzyıl veya bunların arasında herhangi birinin anlamına gelebilir.
- “Biz,” 2 kişi, 5 kişi, 15 kişi, 50 kişi, 150 kişi, bütün bir şehir, ulus veya dünya ve bunların arasındaki her şey anlamına gelebilir.

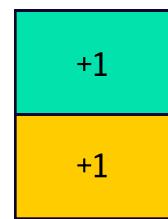
Koordinasyon oyunlarını tasarlarken, bu genişletilmiş bento kutusunun tümünde net pozitif oyuncular yaratmak mümkündür.

## Güvenin evrimi için tasarım

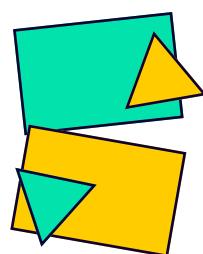
İnşa edilecek üç şey:



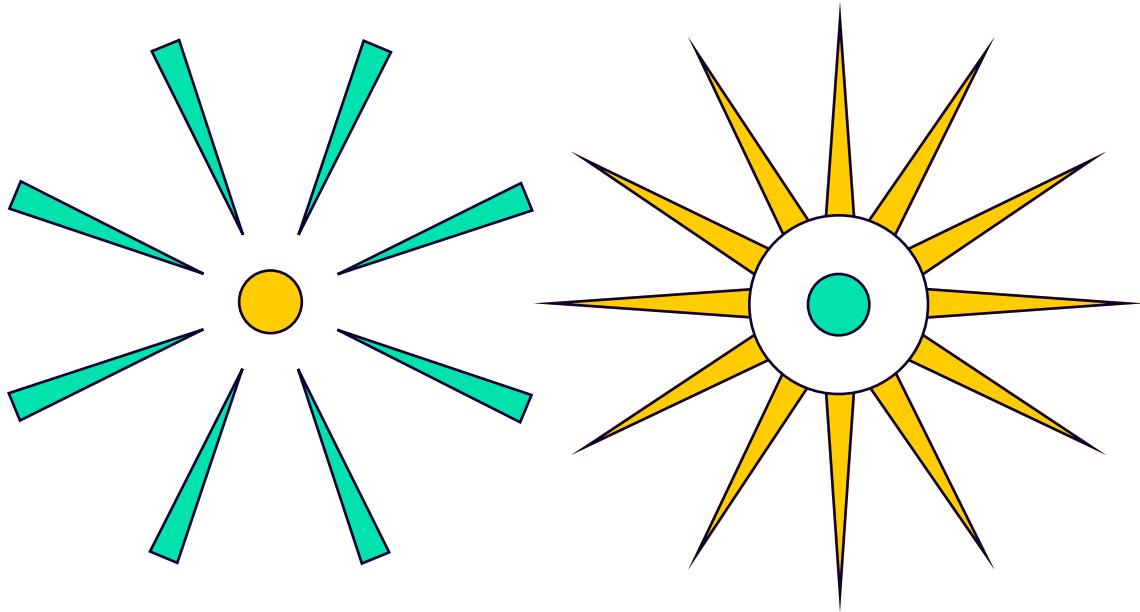
Tekrarlanan Etkileşimler



Olası Kazan-Kazanlar



Düşük İletişim Eksikliği

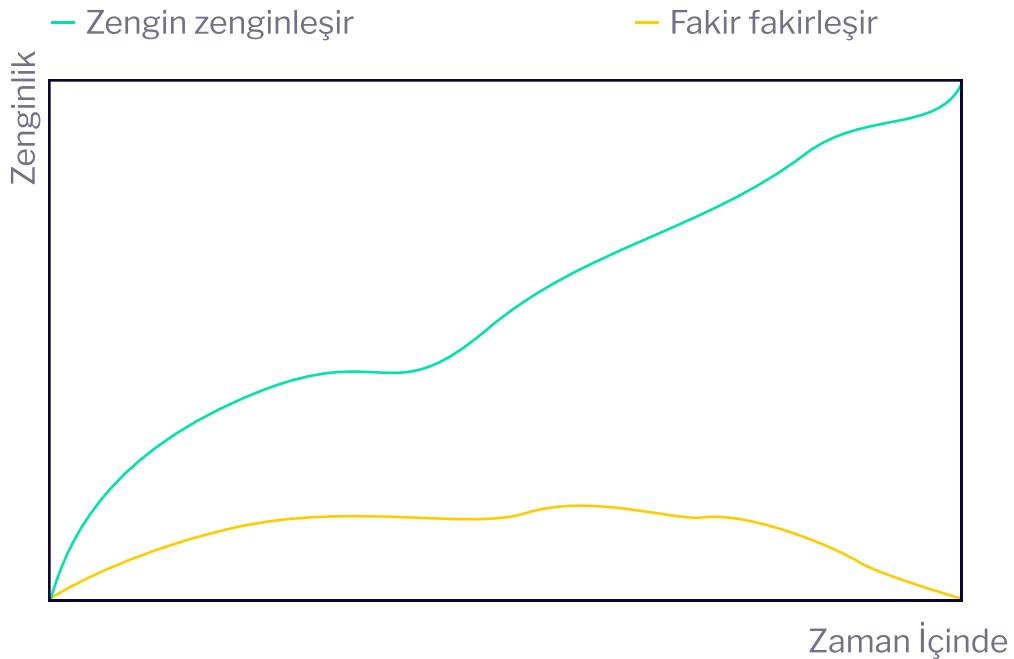


## Koordinasyon Oyunlarını Tasarlarken

Kırılması kolay olmayan mekanizmalar inşa etmek için, savunması saldırmaktan daha kolay olan mekanizmalar tasarllayın (ör., koordine etmek kusur yapmaktan daha ucuz).

Örnekler:

- **ETH2 Hisse İspatı'nda**, bu ilke iş başındadır. Bunun sebebi, sistemi savunmanın ucuz ve ona saldırmanın maliyetli ve riskli olmasıdır.
- **Bilgi ortamımızda teşvikler bozulur**. Bunun nedeni, yanlış bilgiyi yaymanın ucuz, ancak düzeltmenin maliyetli olmasıdır. Bu durumu, "Hakikat Ayakkabılarını Giyene Kadar, Yalan Dünyanın Yarısını Dolaşır," ifadesinde de görebiliriz.



## Matta Etkisi

Birikmiş avantajın Matta Etkisi, bazen "zengin zenginleşir, fakir fakirleşir," atasözüyle özetlenir.

Konsept, ekonomik sermayenin artan avantajına uygulanabilir, ancak aynı zamanda ün veya statü konuları veya diğer kaynak türleri için de geçerli olabilir.

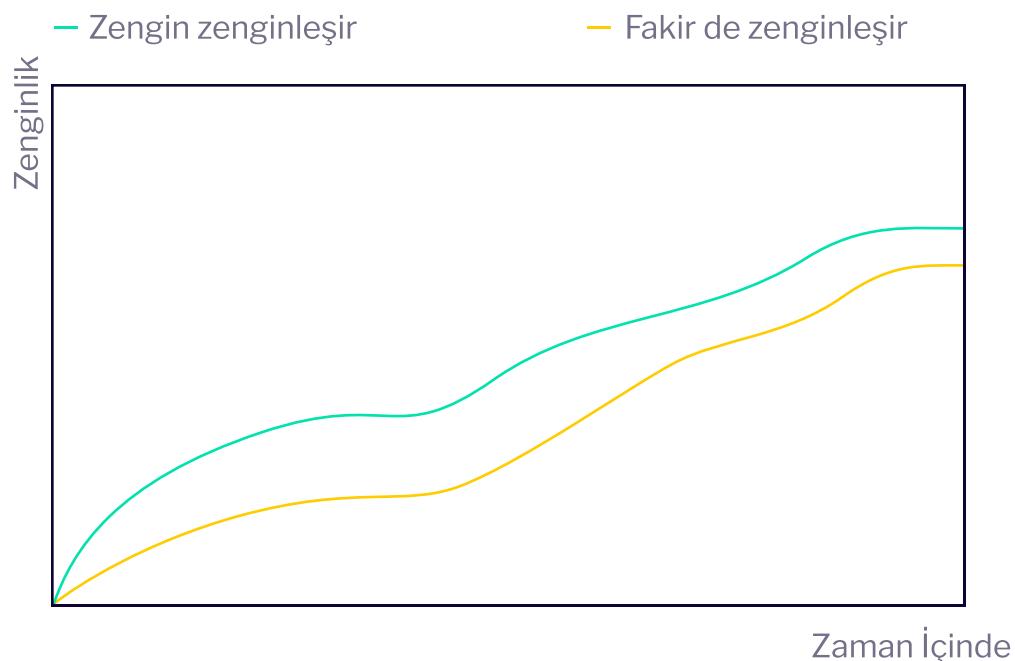
Matta Etkisi, insan sosyal sistemlerinde tekrarlanabilir bir model olduğundan, ekonomik sistemler genellikle olarak zengin seçkinlerin elinde konsolide olacaktır.

## Matta Etkisini Yenmek

Matta Etkisi, ekonomik sistemlerin temel kanunudur, ancak bu, hafifletilemeyeceği anlamına gelmez.

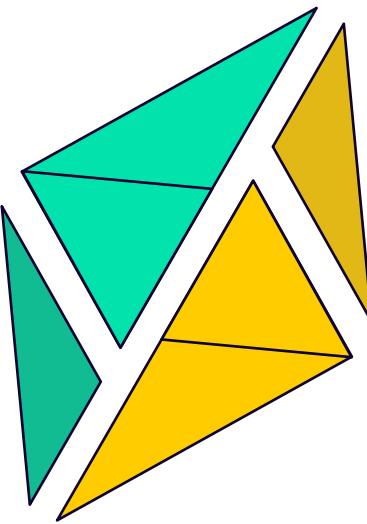
Tıpkı Wright kardeşlerin uçağı icat ettiklerinde fiziksel yerçekimine karşı koymaları gibi, Matta Etkisi'ne karşı koyan ekonomik sistemleri de inşa edebiliriz. Web3 kurucuları, üzerine düşünülmüş bir tasarımla ekonomik yerçekimine (bu durumda konsolidasyon, zenginlerin ve azınlığın elindedir) meydan okuyabilirler.

(1) Zararı dış etmenlere bağlamayan, (2) ‘bir token bir oy’ yerine ‘bir insan bir oy’ seçeneğini destekleyen veya (3) diğer yenileyici mekanizmaları kullanan Yenileyici Criptoekonomik sistemleri inşa ederek, Matta Etkisi'ne karşı telafi etmek (veya temelde karşı koymak) için tasarlayabiliriz.



## **Kamu malları dışlananmaz ve rekabete dayalı değildir.**

	Dışlanabilir	Dışlanamaz
Rekabete Dayalı	Özel Mallar (yemek, giysi, arabalar)	Ortak Mallar (balık, kereste, kömür)
Rekabete Dayalı Olmayan	Tekel Malları (sinemalar, özel parklar)	Kamu Malları (hava, açık kaynaklı yazılım)



## **Bedavacılık Sorunu**

İnsanlara kamu mallarını destekleme ya da desteklememe seçeneği verirseniz, bir koordinasyon mekanizmasına sahip olmayan, rasyonel olarak kendi çıkarları olan insanlar genellikle kamu mallarını ücretsiz olarak kullanacaklardır.

Yeterince insan serbest kalırsa, destek eksikliği nedeniyle tüm sistem çöker.

Bu nedenle birçok Yenileyici Criptoekonomik problem, bedavacılık problemini çözmeye çalışır.

## **Kamu Malları Finansman**

### **Yönetimi Sorunları**

1. Kamu mallarının yönetimi yüksek maliyetli olabilir.
2. Hükümetler, kamu mallarını yönetmek için etkili araçlar değildir.
3. Hükümetler, zorlayıcıdır.
4. Ne zaman bir miktar paranız olsa, bahsi geçen malların yönetiminde yolsuzluk yapma kapasiteniz olabilir.

Çoğu Yenileyici Criptoekonomik sorun, finansman kampanyalarının yönetiminde verimlilik, doğrulanabilirlik ve derece oluşturarak bu sorunlarını çözmeye çalışır.

# Ortak Kaynakların Yönetimi'ne Yönelik 8 İlke

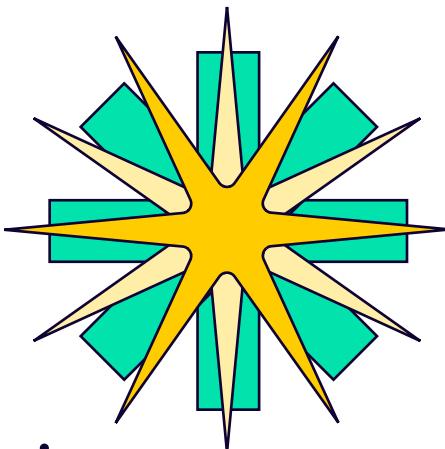
Elinor Ostrom, araştırmaları ortak kaynakların yönetimine yoğunlaşan Amerikalı bir politik iktisatçıydı.

Araştırmaları, balıkçılık, kereste, tarım arazileri için sulama, otlatma için arazi gibi ortak doğal kaynaklara ve aynı zamanda bilgi gibi daha soyut kaynaklara odaklanmıştır.

Bu kaynakların her biri için, tüketimi kontrol etmek ve sınırlamak pahalıdır. Bu kaynak türleri ile ilgili sorun, aşırı kullanılmış olmaları veya en azından bunların bakımı ve/ veya sürdürülebilirliği kullanıcılar tarafından genellikle gözden kaçırılabilir.

Ostrom, kaynakların sürdürülebilir ve paylaşılmış yönetimini sağlamak için topluluklar içerisinde kuralların veya yasaların ortaya çıkabileceğini gösterdi. Daha da önemlisi, bu kurumlar aşağıdan yukarıya ve ekonomik açıdan etkiliydi.

- |  |   |   |
|--|---|---|
| <b>1</b><br>Açıkça tanımlanmış sınırlar                    | <b>2</b><br>Ödenek ve koşul arasındaki uyum | <b>3</b><br>Toplu seçim düzenlemeleri   |
| <b>4</b><br>İzleme   | <b>5</b><br>Dereceli yaptırımlar            | <b>6</b><br>Çalışma çözme mekanizmaları |
| <b>7</b><br>Örgütlenme haklarının asgari düzeyde tanınması | <b>8</b><br>İç içe işletmeler               |   |



## Meşruiyet Üzerine

Ethereum'un kurucusu Vitalik Buterin, blog yazılarından birinde meşruiyeti aşağıdaki şekilde tanımlıyor:

“Meşruiyet, bir üst düzey kabul modelidir. Bazı sosyal bağamlardaki bir sonuç, o sosyal bağlamdaki insanlar bu sonucun ortaya çıkışını geniş çapta kabul ederek rollerini oynuyorlarsa ve her bir birey bunu herkesin aynı şeyi yapmasını beklediği için yapıyorsa meşrudur.”

Meşruiyet, çoğu koordinasyon oyununda doğal olarak ortaya çıkan bir modeldir ve bir koordinasyonun zihinsel modelindeki her bir aracıya, diğer araçların ne yapmalarını bekleyebilecekleri konusunda bilgi verir.

Meşruiyetin yaratılma ve yok edilme yolları aşağıdakiler gibidir:

Kaba kuvvetle meşruiyet

Süreklik ile meşruiyet

Adalet ile meşruiyet

Sürece göre meşruiyet

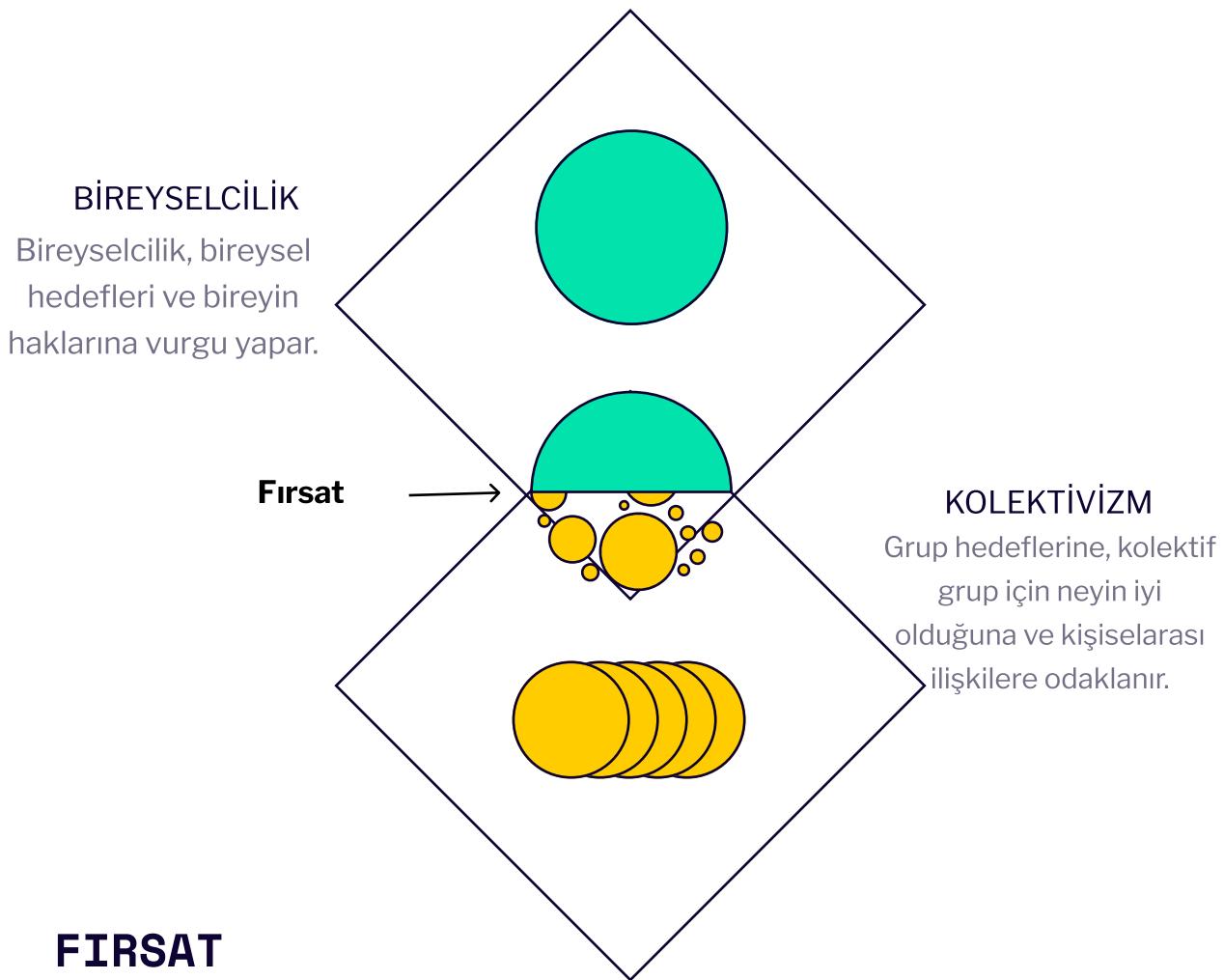
Performansa göre meşruiyet

Katılım yoluyla meşruiyet

Sürece göre meşruiyet

Yenileyici Kriptoekonomik sistemleri tasarlarken, meşruiyet, önemli bir tasarım hedefidir. Meşruiyet ile ilgili daha fazla bilgi almak için, Vitalik'in muhteşem blog yazısına ulaşabilirsiniz:

<https://vitalik.ca/general/2021/03/23/legitimacy.html>

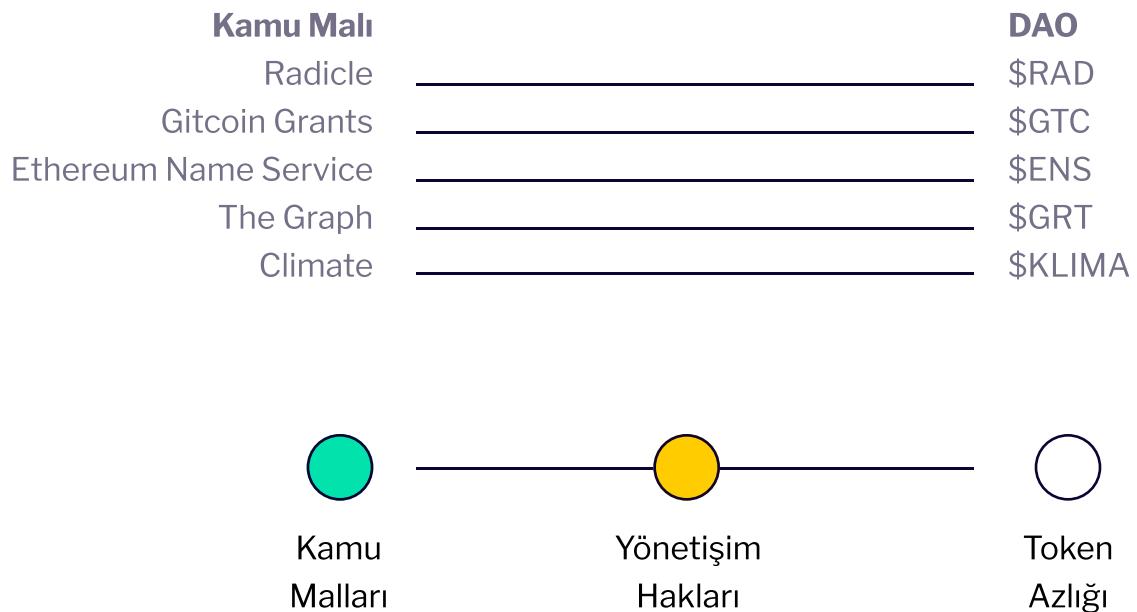


## Fırsat

Analog finansal sistemde, (bireyselcilerin hoşlanmadığı) vergisiz (kolektivistlerin ise favorisi olan) kamu mallarını finanse etmek zordur.

Web3'te kamu mallarını vergilendirmeden finanse eden yeni mekanizmalar tasarlayabiliriz. Bu durum, özerklik ve karşılıklı bağımlılığın sağlıklı bir karışımı için bir fırsat yarattığından, bireyselciler ve kolektivistler arasında kültürel köprüler kurma fırsatı da yaratır.

Yenileyici Criptoekonomik mekanizmalar tasarlarken, daha geniş topluluk/kolektif bağlamında bireysel tercihlerin ifadesini arayın.

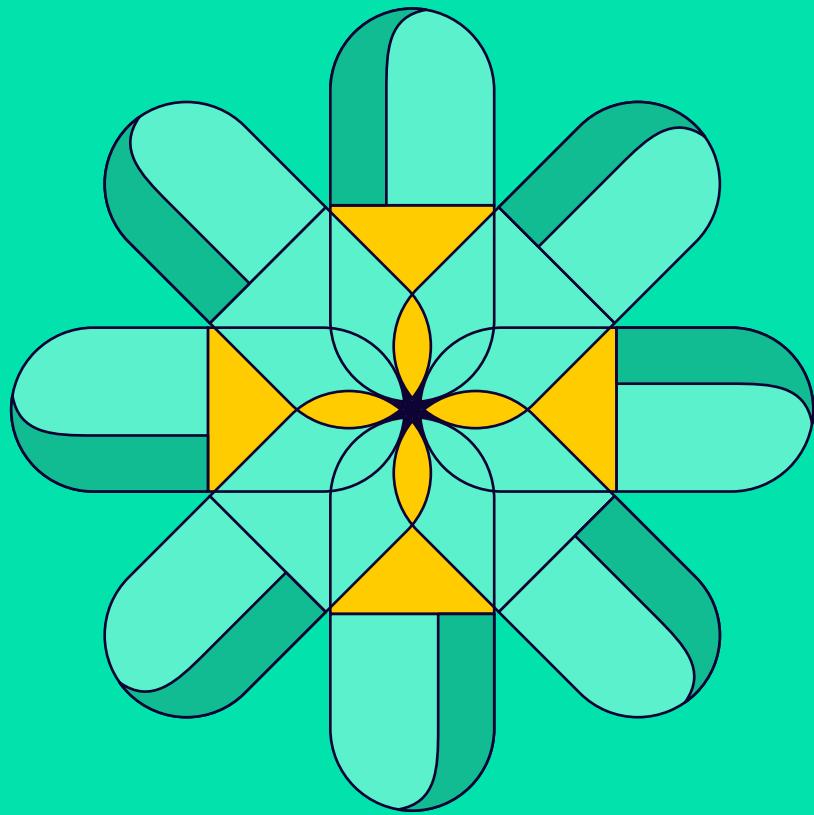


## **DAOlar = Kamu Mallarının Bağımsız Yönetişimi**

Miras dünyasında, çoğu kamu malı (eğer korunuyorlarsa), bir avuç ulus devlet hükümetinde bir araya getirilir. Dijital dünyada ise, kamu malları, birbiriyle işbirliği içerisinde olan birçok DAO'ya ayrılabilir.

2022'de DAO ekosistemi içerisinde, kamu malını dışarıya aktaran birçok proje ortaya çıkmaya başlıyor.

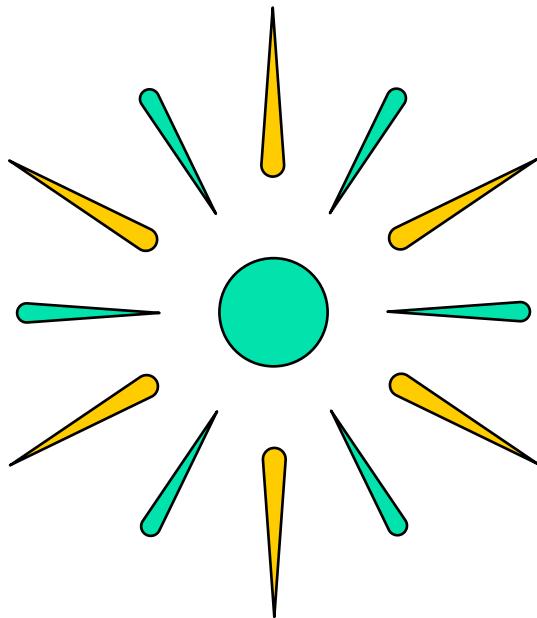
Ethereum ekosistemindeki aktörlerin keşfedilebilirliğini ücretsiz olarak kullanılabilen bir kamu malı (ENS) ile destekleyen bir sistem olan ENS bunun bir örneğidir. Sistemi yönetmek için \$ENS isimli az bulunan bir yönetim tokeni yayınladılar.



**Bölüm 5**  
**Nasıl**  
**(Koordinasyon Mekanizmaları)**

Bizim seçtiğimiz silah,  
merkeziyetsiz blok zinciri  
ağlarında devreye alınan, yeni  
koordinasyon mekanizmalarıdır.

-- Anon



## Mağlubiyete Yol Açılan Koordinasyonsuz Saldırı

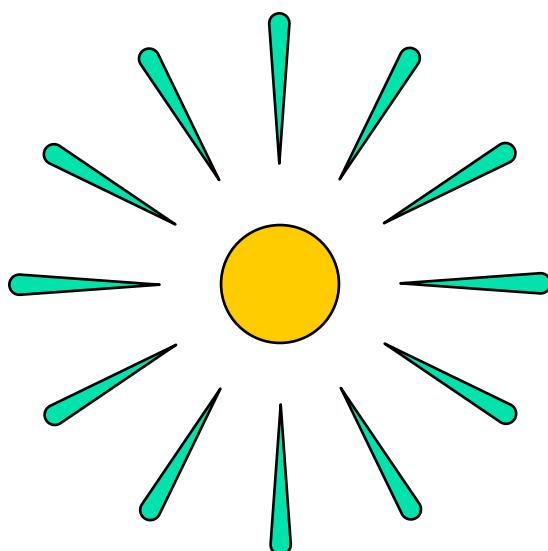
### Her şeyi başlatan mekanizma

Web3'ün sunduğu fırsatı anlamak için web3 fırsatını yaratan dönüm noktasını anlamalısınız.

Geleneksel (itibarı) para birimiyle ilgili temel sorun, işlemesini sağlamak için gerekli olan güvendir. Para biriminin değerinin düşmemesi için bir merkez bankasına güvenilmeli ve bankaların her biri, bakiyeleriyle ilgili yalan söylememelidir. Ancak itibari para birimlerinin geçmişi, bu güveni ihlal eden durumlarla doludur.

Finans sisteminin fitratında olan güveni ortadan kaldırmak için Bitcoin'in mucidi Satoshi Nakamoto'nun, Bizans Generalleri problemini çözmeye çalışması gerekiyordu.

Bizans Generalleri problemi, merkeziyetsiz sistemlerin tek bir gerçek üzerinde hemfikir olma güçlüğü tanımlar ve Bitcoin'in icadına kadar, uzunca bir süre para sistemlerine sıkıntı yaratan bir problem olmuştur.

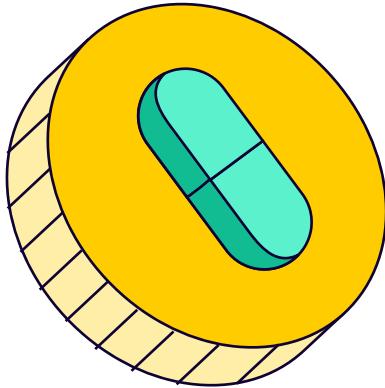


## Galibiyete Sebep Olan Koordine Saldırı

### Bizans Generalleri Problemi

Bu problemin arkasındaki oyun teorisi şu şekildedir: Birkaç general, Bizans adı verilen bir şehri kuşatma altında tutarlar. Şehrin etrafını çevirirler, ancak saldırımıza hep birlikte karar vermemeleri gereklidir. Tüm generaller aynı anda saldırımıza karar verirse galip gelirler. Ancak, farklı zamanlarda saldırımıları durumunda kaybederler. Generaller arasındaki mesajlar engellenmiş ve düşmanlarına aldatıcı bir şekilde iletilmiş olabilir. Generallar bu problemi çözmek için nasıl organize olabilir?

Bitcoin, bu oyun teorisi problemini, blok zincirine yönelik açık ve tarafsız bir kurallar dizisi oluşturmak amacıyla İş İspati mekanizmasını kullanarak解决了. Blok zincirine bilgi (veya blok) eklenmesi için ağır bir üyesinin, blok oluşturmak amacıyla iş yaptıklarına dair kanıt yayılmasına gereklidir. Bu iş, bloğu oluşturan kişiye büyük maliyetler yükler ve dolayısıyla onu doğru bilgi yayılmamaya teşvik eder. Kurallar tarafsız olduğundan Bitcoin ağındaki bilgilerle herhangi bir tutarsızlık veya müdahale olamaz. Kimin yeni bir bitcoin mint edebileceğini belirleyen sistem gibi, hangi işlemlerin geçerli, hangilerinin geçersiz olduğunu yöneten kurallar dizisi de tarafsızdır.



## Finansman Oluşturma Mekanizmaları

**Enflasyonist Ödüller** - Web3 tabanlı bir sistem, para arzından enflasyonist ödüller yaratabilir ve bu fonları kamu mallarını desteklemek için kullanabilir. Bu mekanizma, sisteme olan talebin enflasyondan daha hızlı artması halinde güçlü olabilir, ancak değilse tehlikeli enflasyonist devalüasyon meydana gelebilir.

**Hayırseverlik** - Altruistik nedenlerle iyi amaçlara yönelik olarak yapılan cömert para bağışi; genellikle diğerlerinin refahına katkıda bulunma arzusu. Gitcoin Hibeleri'nin ilk Turları bu şekilde finanse edildi.

**NFT Satışları** - NFT'lerin doğuşu, sanata bir iş modeli sağladı. Kültürel sermayeye sahip kişiler için ise NFT'ler biçiminde kültürel varlıklar yaratmanın, kamu yararı için para toplamanın etkili bir yolu olduğu kanıtlandı. Gitcoin Hibeleri Tur 9 - 11, kısmen bu şekilde finanse edildi.

**Sequencer Ücretleri** - Optimism L2 ağının ilk sequencer ücretlerinin %100'ünü Ethereum ağının kamu yararına bağışlama sözü verdi. Optimism, sequencer ücretlerinde günde 100 bin dolar kazandığı için bu girişim, kamu mallarını finanse etmenin çok başarılı bir yolu oldu.

**İşlem Ücretleri** - Öne çıkan DeFi Protokollerini, protokollerinde ücret seçenekleri uygular. Bu seçenekler etkinleştirildiğinde, güçlü bir kamu yararına finansman oluşturma mekanizması haline gelebilirler.

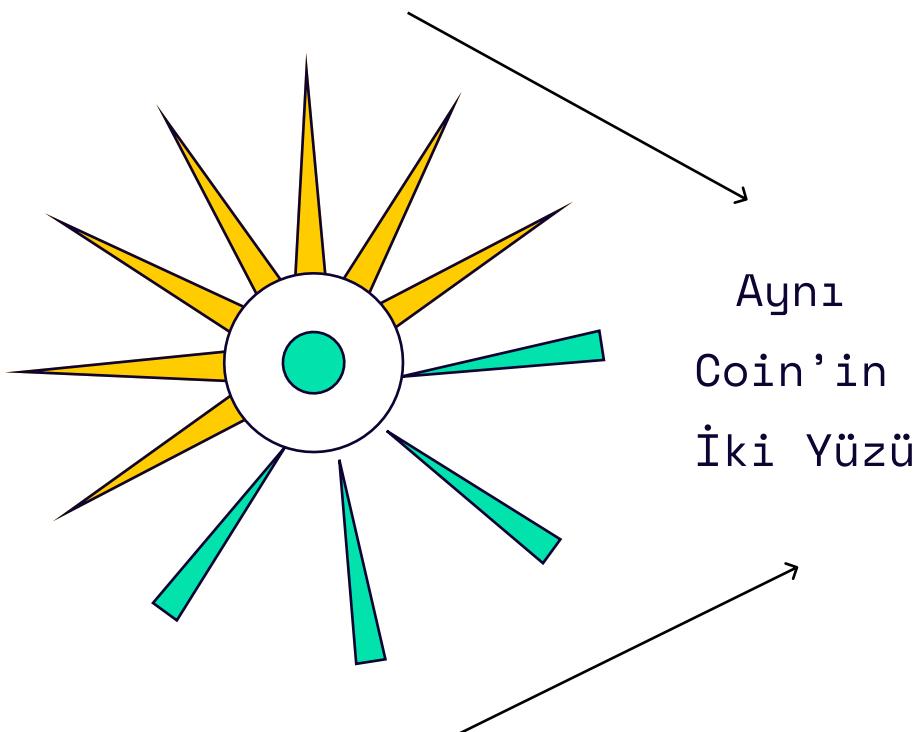
## **Finansman Oluşturma Mekanizmaları'nın devamı**

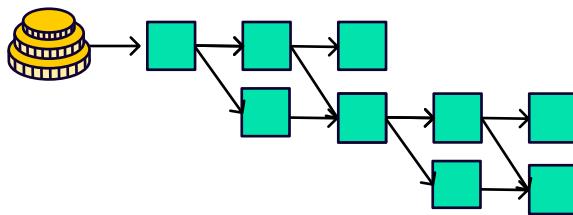
**İş olarak Veri** - Web tüketicilerini, kendi verilerinin yaraticıları ve sahipleri olarak ele alsaydık ne olurdu?

Web2 reklam yoluyla finanse edilir ve Facebook gibi web2 reklam ağları, reklam satışı yoluyla oldukça yüksek kârlı hale gelmiştir. Peki, sıradan web vatandaşlarına verileri karşılığında ekonomiyi yukarı yönlü yönlendirme becerisi vermek amacıyla yenileyici ekonomiyi finanse etmek ne gibi yeni fırsatlar sağladı?

**Ekonomik açıdan ekzotermik olan diğer mekanizmalar** - DeFi'de, NFT'lerde, DAO'larda veya başka bir biçimde protokol geliri elde etmek için kullanılan diğer herhangi bir mekanizma, kamu mallarına yönlendirilebilir.

## **Finansman Oluşturma Mekanizmaları**





## Finansman Dağıtım Mekanizmaları

**Kuadratik Finansman** - Kuadratik oylamayı (bir sonraki sayfada tanımlanmıştır) temel olarak fon dağılımını tahsis etme biçimi (örneğin, bir devlet bütçesinden, hayırsever bir kaynaktan veya doğrudan katılımcılardan toplayarak)

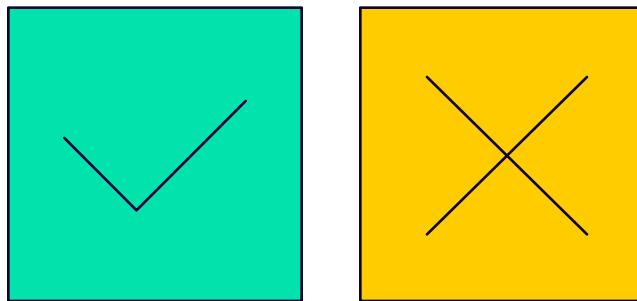
**Retroaktif Kamu Malları Finansmanı** - Kamu mallarına katkıda bulunanları, bir grup alan uzmanın oylarını temel olarak, geçmişe dönük ödüllendiren bir tasarı. Retrospektif kamu malları finansmanı konseptinin ardından temel ilke basittir; geçmişte neyin faydalı olduğu konusunda hemfikir olmak gelecekte neyin faydalı olacağı konusunda hemfikir olmaktan daha kolaydır.

**MolochDAO** - Asgari Ölçüde Uygulanabilir DAO tasarımlıyla “Ragequit” (öfkeyle terk etmek) mekanizması icat edildi; üyelerin, hazine varlıklarından oransal bir talepte bulunmak için hisselerini takas ederek DAO’dan çıkmalarına yönelik bir araç. Ekosistem katılımcıları, MolochDAO’yu finanse edebilir ve DAO’nun kararları ile aynı fikirde olmamaları halinde, ‘ragequit’ yoluyla fonlarını kolayca çıkarabilir.

**Güven Ağı** - En fazla değeri kimin yarattığına dair verilerin toplanabileceği, kimin kime güvenliğini gösteren bir grafik veri yapısının oluşturulması. Bu öznelerarası veriler, token’ları tahsis etmek için kullanılabilir. CoordinAPE ve SourceCred tarafından kullanılır.

**Evrensel Temel Gelir** - Belirli bir nüfusun tüm vatandaşlarının, gelir testine tabi tutulmadan, düzenli aralıklarla yasal anlamda eşit bir mali hibe aldığı sosyopolitik bir finansal aktarım kavramı. Genel anlamda, katılımcılara, diğer hedeflerin peşinden gitmeleri için istikrarlı bir finansal dayanak sağlamak üzere tasarlanmıştır.

**Su Kemerİ** - Suyun aktarılması için yapılmış bir su yolu. Paranın İnterneti’nde, Gitcoin, Radicle Drips veya Protocol Guild gibi projelere doğrudan %1’lik bir aktarım sağlamak amacıyla su kemerleri kurulmuştur. Su kemerî alan bazı projeler, gelirlerini diğer projelere aktarmaya karar vererek bir dizi çok seviyeli su kemerî oluşturur.



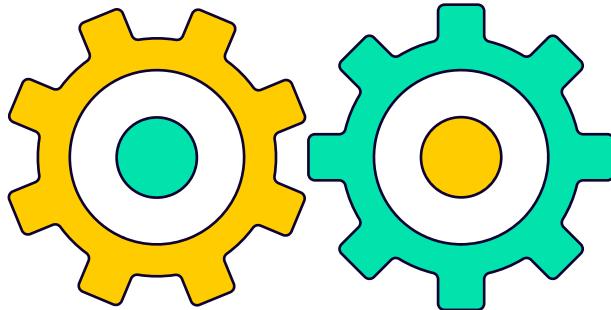
## Oylama Mekanizmaları

**Tercihli Oylama** - Seçmenlerin, adayları oy pusulalarında tercihlerine göre sıraladığı bir seçim sistemi.

1. Bir aday, ilk tercih oylarının çoğunluğunu almışsa kazanan olarak ilan edilir.
2. İlk tercih oylarının çoğunluğunu hiçbir aday almamışsa en az sayıda ilk tercih oyu alan aday elenir. Başarısız olan aday için kullanılmış olan ilk tercih oyları çıkarılarak o pusulalarda belirtilen ikinci tercih seçimleri üst sıraya alınır.
3. Ayarlanan oyların çoğunluğunu alan bir aday olup olmadığını belirlemek için yeni bir çetele tutulur.
4. Süreç, bir aday tam çoğunluğu kazanana kadar tekrarlanır.

**Kuadratik Oylama** - Yalnızca tercihlerin yönünden ziyade, tercihlerin derecesini de ifade etmek için oy kullanan bireyleri içeren bir toplu karar alma prosedürü. Oylama mekanizmasının tercihlerin derecesini dikkate almasını sağlayarak tercihlerin daha ideal bir ifadesi elde edilebilir.

**Kanaat Oylaması** - Teklifleri, topluluk üyelerinin devamlı olarak ifade ettiği tercihlerinin toplamına göre finanse eden yeni bir karar alma süreci sunar. Oylama mekanizmasının kanaati dikkate almasını sağlayarak tercihlerin daha ideal bir ifadesi elde edilebilir.



## Mekanizmaların Devamı

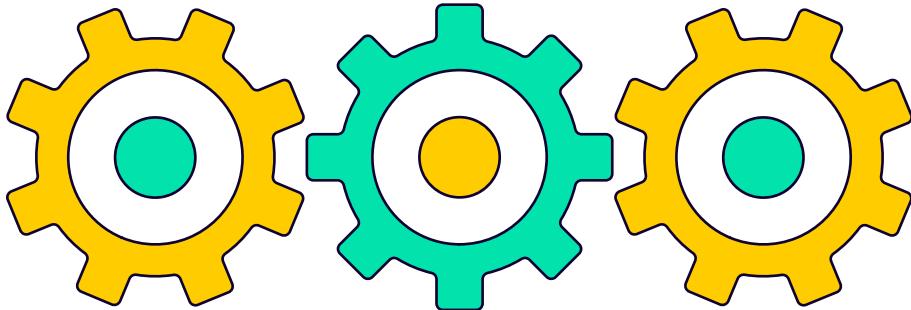
**Stake etme** - Belirli bir şeye (bireysel düzeyde) olan inancı ifade etmek veya bir sistemi güvence altına almak (sistem düzeyinde) için token'ları riske atma yöntemidir. Stake edenlerin veya stake amaçlarının uygunsuz davranışları durumunda, stake edilen fonlar kesintiye tabidir.

**Bağılılık Eğrisi** - Bir token arzının, o token'ın fiyatını belirlediği plan. Ne kadar çok token dağıtıllırsa fiyatı da o kadar yüksektir veya bunun tam tersi geçerlidir. Genellikle, kitlik ve fiyatı yöneten zarif bir mekanizma olarak kullanılır.

**Topluluk Katılımı Para Birimleri (CIC'ler)** - Mallar ve hizmetler karşılığında kullanılabilecek, devredilebilir kredi yükümlülükleridir. Bunlar, Ulusal Para Birimleri kit olduğunda, sürdürülebilir yerel piyasalar geliştirmek amacıyla topluluklar tarafından çıkarılabilir.

**Fraktal DAO protokollerı** - ‘Yerelik ilkesinin’ (yetki ikamesi) uygulanışını kolaylaştırırlar; Yerelik, ölçeklenebilir bilgilendirilmiş katılımcı yönetişimi açısından kritik öneme sahiptir. Orca ve 1 Hive Swarms bunların örnekleri arasındadır.

**Doğal Sermaye Destekli Varlıklar** - Bu mekanizma, yenileyici finansın, yalnızca sosyal/ekonomik dünya ile değil, fiziksel/doğal dünyaya da kesinlikle uyumlu hale getirilmesi gerektiğini savunur. CurveLabs ve Kolectivo (önceki adıyla CuraDAO), bu varlıkların pilot uygulamasını yapar.



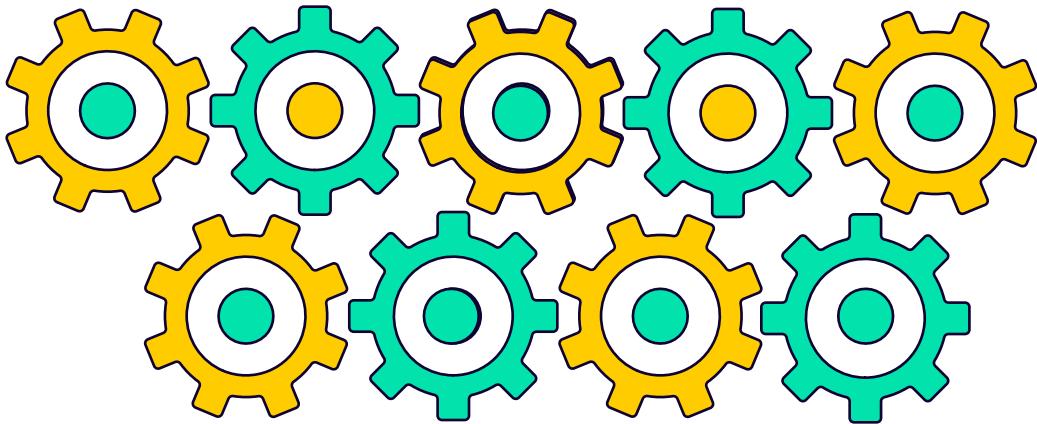
## Mekanizmaların Devamı

**Çoklu İmza Cüzdanları** - Çoklu İmza cüzdanları, toplam n kişinin oluşturduğu bir gruptan m kişinin tek bir işlem üzerinde hemfikir olması durumunda, n kişinin, bir kripto para cüzdanının eylemlerini, işlem bazlı olarak kontrol etmesine olanak tanır.

**İşçi kooperatifleri** - Bir kooperatif, ortak ihtiyaç ve faaliyetlerini, müşterekken sahip olunan bir işletme aracılığıyla karşılamak üzere bir araya gelen bir grup işcidir. Kooperatifler uzunca bir süredir var, ancak web3'te yeni olan, onlara web ölçegine ulaşma veya küreselleşme fırsatı veriliyor olması.

**Veri kooperatifleri** - Çevrimiçi tüketicilerden toplanan verileri iki veya daha fazla şirket arasında paylaşmak amacıyla organize olan bir grup. Bir veri kooperatifinde, üyeleri verilerini topluluğa sunar; bu yaklaşım, bireysel bir kolektif üyesinin, kişi verilerinin satışında elde edebileceğinden daha yüksek bir ekonomik avantaj elde etme fırsatı sağlar.

**Maksimum Çıkarılabilir Değer (MEV)** - Blok üretim sürecinden çıkarılabilecek maksimum değer miktarı (standart blok ödülleri ve ücretleri hariç). Somut olarak bu, blok üreticilerinin, başkalarının işlemlerini önden yürütmemek (front running) için işlemleri yeniden sıralayabileceği anlamına gelir ve bu eylem, bazı durumlarda çok fazla kar sağlayabilir.

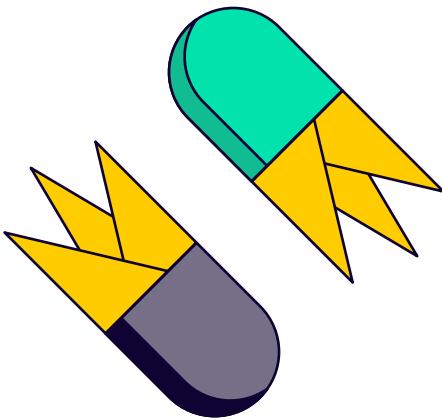


## Mekanizmaların Devamı

**Harberger vergisi** - Ekosistemin, bir kaynağın saf özel mülkiyeti ile toplam kolektif mülkiyeti arasında bir denge kurmasını sağlayan mekanizma.

1. Vatandaşlar, kendi mülküne değer verir ve bu değer üzerinden vergi öderler. Kendiliğinden değer bulan bir vergi.
2. Bir başkası, herhangi bir zaman diliminde, sizden o mülkü o fiyattan satın alarak bir satışı teşvik edebilir.

**Kayıpsız Piyangolar** - Piyangoyu kazanmasanız bile, katılım ücretini kaybetmeyeceğiniz şekilde düzenlenmiş bir piyango çekiliş yöntemi. Kayıpsız piyangolar, kullanıcıların bir piyangoya fon stake etmelerine olanak tanıyarak, ardından bu fonları getiri elde etmek için kullanıp sonunda, piyangoyu kazanan kişiyi bu getirilerle ödüllendirerek (ancak kaybedenlerden para almadan), kazananlar için pozitif toplamlı bir fon yaratma yöntemi sağlayabilir.

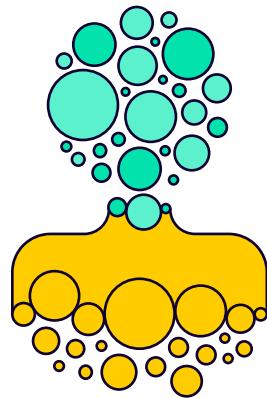


## Çözülmemiş Sorunlar ve Fırsatlar

**Para Legoları** - Birleştirilebilirlik, paranın internetinin farklı parçalarının legolar gibi birleştirilebilecek şekilde birlikte işlerliğidir. Her yeni para legosu, herhangi bir geliştiricinin kullanımına açık, ücretsiz olarak sunulan bir kamu malıdır; alandaki her net-yeni geliştiricinin “önceki deneyimlerden yararlanarak ilerlemesi” için bir fırsat yaratır. Zaman içinde katlanarak daha benzersiz mekanizma kombinasyonlarının oluşturulmasına olanak sağlayan koşulları yaratan şey budur.

**1:1 coin oylamasının ötesine geçmek**, kartele karşı daha dirençli yönetim biçimleri oluşturmak için bir fırsattır. 1:1 coin oylama sistemlerinde, saldırganların yokluğunda dahi eşitsizlikler ve teşvik uyumsuzlukları (bu sistemlere zengin ve güçlüler hakim olabilir) ve çeşitli oy satın alma biçimleri (çoğunlukla gizlenen) yoluyla doğrudan saldırılar mevcuttur.

**Değer yaratma ile değer elde etme arasındaki boşluğu kapatmak**, kamu yararını finanse etmek için büyük bir fırsatır. İnsanlar iş modellerinden değer elde etmek konusunda ne kadar az kaygıları, değer yaratma derdine ne kadar çok düşerse kamu yararına o kadar çok odaklanır. Değer yaratma eylemini ölçen ve bu değer yaratma eylemi için katılımcıları ödüllendiren mekanizmalar, daha nesnel (veya özneler arası) bir değer yaratma ölçüm yöntemi ile mümkündür.



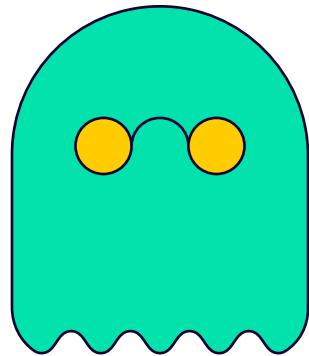
## **Çözülmemiş Sorunlar ve Fırsatların Devamı**

Merkeziyetsiz İtibar Sistemleri - Dünyada çok fazla değer aktarımı, işlemdeki tarafların itibarına bağlı olduğundan, Kimliğin, değer internetinin önemli bir parçası olduğu söylenebilir.

- Bir iş bulduğumda, kimle çalıştığını bilmek isterim.
- Birine borç para verdığımde, onun geri ödeme geçmişini bilmek isterim.
- Bir şirkete yatırım yaptığında, karakterini anlamak için kurucunun itibarını bilmek isterim.
- Bir Uber'e bindiğimde, şoförümün geçmişinde büyük çaplı olaylar yer almışlığını bilmek isterim.
- Sosyal platformuma giriş yaptığımda, gördüğüm içeriğin/yazarların güvenilirliği hakkında bilgi sahibi olmak isterim.

Kişilik Kanıtı (PoP) - Eşsiz insan olma durumunu kanıtlamak için kriptoekonomik bir yol bulabilirsek finans internetini “bir token bir oy”dan “bir insan bir oy”a taşıyabilir ve bir dijital demokrasi dalgası başlatabiliriz. Kişilik Kanıtı ile ekosistem, bir insan bir oy sistemi üzerine inşa edilmiş DAO'lara geçebilir. Bu, aşağıdaki gibi kullanım durumlarını mümkün hale getirir:

1. Kuadratik finansman
  2. Bir birey bir oy veya kuadratik oylama yöntemini kullanan DAO'lar
  3. Gini katsayısı ölçümleri
  4. Evrensel Temel Gelir (ETG)
- + henüz keşfetmediğimiz diğer kullanım durumları!



## Çözülmemiş Sorunlar ve Fırsatların Devamı

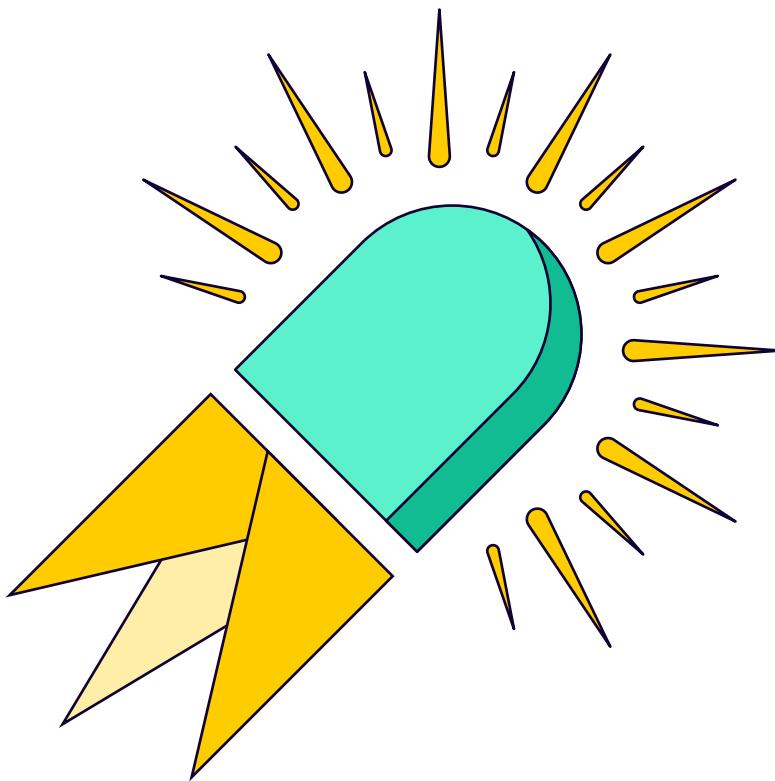
**Gizlilik! Gizlilik! Gizlilik!** - Birçok distopik sonucu önlemek için Gizlilik, başından itibaren bu mekanizmalara dahil edilmelidir.

Eski dünyanın gizlilik modeli bozulmuş durumda. Yeni dünya gizlilik modeli ise sıfır bilgi kanıtı çevresinde geliştirilecek; örneğin, kendinizle ilgili daha fazla kişisel bilgi ifşa etmeden kendinizle ilgili nitelikleri kanıtlayabileceksiniz.

**Kalıcı Takma Adlı Kimlikler** rağbet gören bir şey olacak. İnsanların, gerçek dünya kimliklerini internette fiili olarak yayımlamaksızın, uzun süreli bir itibar oluşturmalarına olanak tanımak için pratik yollar gereklili olacak. Uzun karmaşık işlem geçmişine sahip ETH adresleri, NFT'ler ve ENS'ler organik anlamda güzel ancak taklit edilmesi/kopyalanması zor olan unsurlar, zaman dilimi, sıklık ve çeşitlilik işlemleridir.

Özellikle şunların bulunduğu sistemlerde **çözülmemiş başka sorunlar** olabilir:

- Yüksek servet eşitsizliği
- Yüksek düzeyde plütokrasi (zengin erki) veya gizli anlaşma
- Yüksek enerji verimsizliği (bazı şebekelerde)
- Yüksek düzeyde yanlış bilgi ve aşiretçilik veya Web2 Sosyal Medyasına bağımlılık
- Yüksek ölçüde sömürücü ekonomiler
- Eğitimsizlik
- Erişim eksikliği
- Çeşitlilik eksikliği

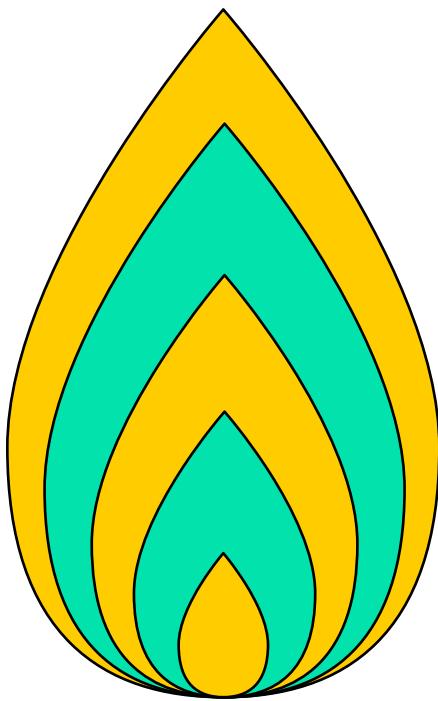


## Çözülmemiş Sorunlar ve Fırsatların Devamı

**ImpactDAO Derecelendirme DAO'su** - ImpactDAO'lar, Yenileyici Kriptoekonomi hareketinin atom birimidir. Her bir ImpactDAO tarafından üretilen olumlu dışsallıkların, birbiri üzerine eklenerek, bütün bir Yenileyici Kriptoekonomi yiğini oluşturacağını umuyoruz.

Ancak hangi ImpactDAO'nun gerçekten etkili olduğunu, hangisinin yalnızca pazarlama yaptığı nasıl bileyceğiz? Kriptograflar arasında bir mantra olan “Güvenme, doğrula” yöntemini, büyüyen ImpactDAO alanına nasıl uygulayabiliriz?

Her ImpactDAO'nun olumlu ve olumsuz dışsallıklarını listelemekle görevli bir ImpactDAO Derecelendirme DAO'su, altyapının önemli bir parçası olacaktır (tarafsız görülmesi için gerekli meşruiyeti kazanmak üzere şeffaf ve güvenilir ölçüde yansız bir şekilde yönetilmesi şartıyla)

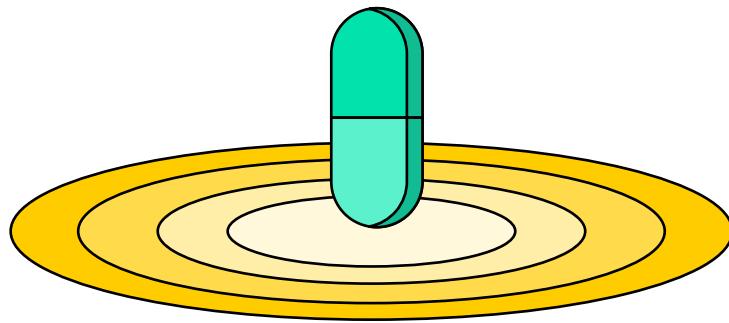


## Sağlıklı bir kültürle küçük başlamak

Akademik açıdan mükemmel bir sistemin yaratılmasına fazlaca odaklanmak ve böylece bir topluluğun kültürel ve memetik ihtiyaçlarını unutmak mümkündür.

Sağlıklı küçük kültür kozlarıyla başlamak gerekiyor. Bir kurucu olarak eylemleriniz, projenizdeki ilk 5 kişinin eylemlerini şekillendirir. Bu 5 kişi, sonraki 20'nin, onlarda sonraki 100'ün eylemlerini şekillendirir ve böyle devam eder.

Web3'te en dikkat çeken ve ilk DAO'lar arasında yer alan MetaCartel'in kurucusu Peter Pan, bunun kusursuz bir örneğidir. MetaCartel'i kendi kültürleri, enerjileri ve misyonları bulunan bir "kozalar" kümesi olarak kurdu. Metacartel tek bir monolitik gruptan oluşmaz. Her kozanın kendi misyonu, hedefleri, odağı ve sıkı bir şekilde düzenlenmiş kültürü vardı. Her biri küçük başladı ve ancak hazır olduğunda büydü. Büyüdüklerinde ise yönetim haklarını önceden belirledikleri değerleri temel alarak, geriye dönük bir şekilde sağladılar.



## Meta-modeller

İşte farklı yenileyici kriptoekonomi sistemlerinde bulacağınız bazı meta-modeller:

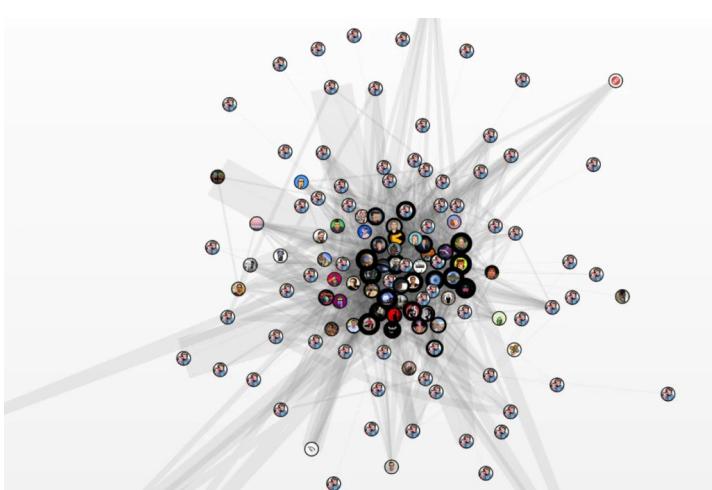
- **Çoğulculuk:** Biyoçeşitliliği koruyan deri gibidir. Bir ekosistemde çoğulculuk ne kadar fazlaysa ekosistem büyükçe kırılganlığa direnç o kadar artar.
- **Dışavurumculuk:** Örneğin, mevcut ilkeller toplamı, oyuncuların, henüz aklimiza gelmemiş olan organizasyonları ifade etmesini mümkün kılacak kadar geniş olmalıdır.
- **Basitlik/Okunurluk:** Tekil ilkeller nispeten basit olmalıdır; bunları birleştirerek daha karmaşık topluluklarda bi araya getirebiliriz.
- **Standardizasyon:** Neredeyse her zaman ihtiyaçlarınızı karşılayan bilinen basit/okunur bir bileşen bulabileceğiniz, okunur ilkellerden oluşan yeterince büyük bir kitaplık, yeniliği hızlandıracaktır.
- **Modülerlik/Birleştirilebilirlik:** Bu model, basitlik ve standardizasyondan oldukça doğal bir şekilde oluşur ve ilkeller toplamınızın yeterince etkileyici olduğunu varsayırsak hemen hemen her şeyi yapan topluluklar oluşturabilirsiniz.
- **Değer yaratma & değer elde etme arasındaki simetri:** Bir sistemin değer yaratma ile değer elde etme süreçleri birbirinden ayrıldığında, sistemdeki oyuncuların, değer yaratma yerine değer elde etme sürecine odaklanma teşvikleri arasında doğal bir uyumsuzluk oluşur. Dolayısıyla, yenileyici kriptoekonomi sistemleri, değer yaratma ile değer elde etme süreçleri arasında simetri olmasını hedefler.

## Sağlam Sinyal Emisyonu

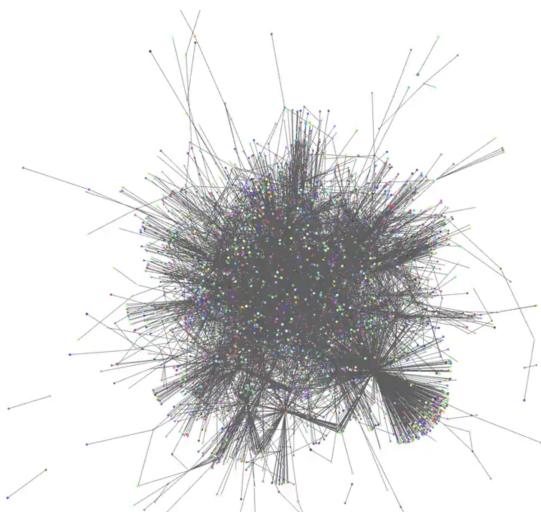
Oylama yoluyla yönetişimin (tarih boyunca plütokrasi ve düşük seçmen katılımına ilişkin sorunları olmuştur) bir alternatifi, sağlam sinyal emisyonudur.

Değer yaratma sürecinin sağlam sinyal oluşturma yoluyla ölçülmesi, geniş ölçekli bir katılımcı ekosistemine fon tahsis etmenin güçlü bir yoludur.

Bir ekosistem içindeki katılımcı topluluklarının neye değer verdiği ölçülerek o ekosistemden değer yaratma sürecine dair özneler arası bir fikir birliği oluşturulur. Bu özneler arası fikir birliği, geçmişe dönük tokenize edilmiş ödül dağıtımının temelini oluşturabilir.



BanklessDAO 1. Sezon için  
CoordinAPE Armağan Çemberi



Gitcoin Hibe Turu 11'in  
ekonomik grafiği

## Sağlam Sinyal Oluşturma

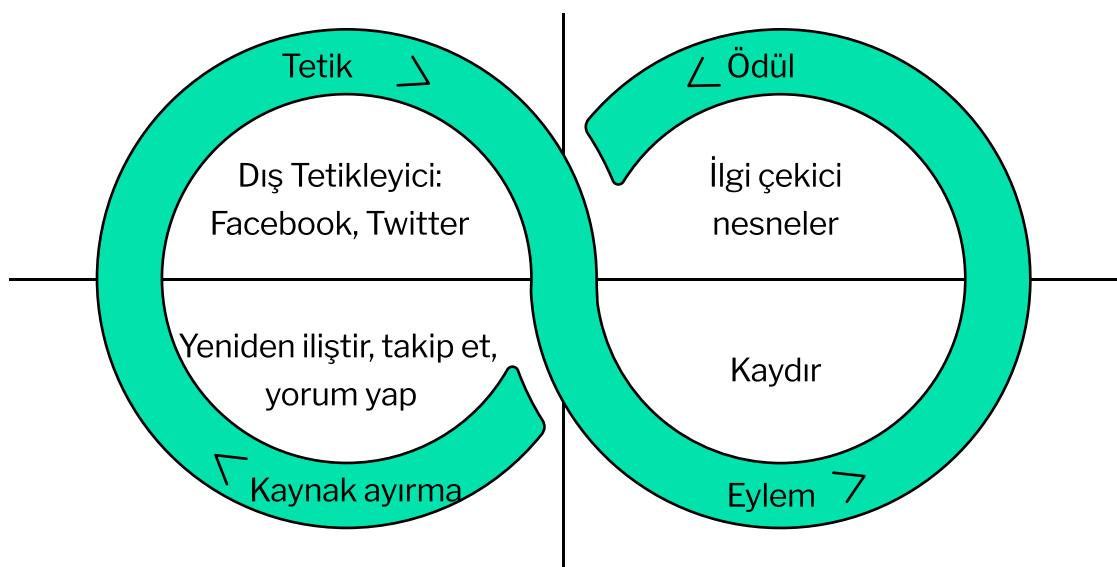
Tabi ki, sağlam bir sinyal kümesi oluşturmak için aktif bir katılımcı ekosistemi gereklidir.

Bu amaçla, web2 günlerinde öncülük edilen ve web3 alanında da işe arayan bir dizi etkileşim kolaylaştırma tekniği mevcuttur.

Doğaları gereği yenileyici olmasalar da bir araya getirilerek, veri emisyonlarının yenileyici amaçlarla analiz edilebildiği yenileyici kriptoekonomi sistemlerine dahil edilebilirler; biz de onları bu dayanakla dahil ediyoruz.

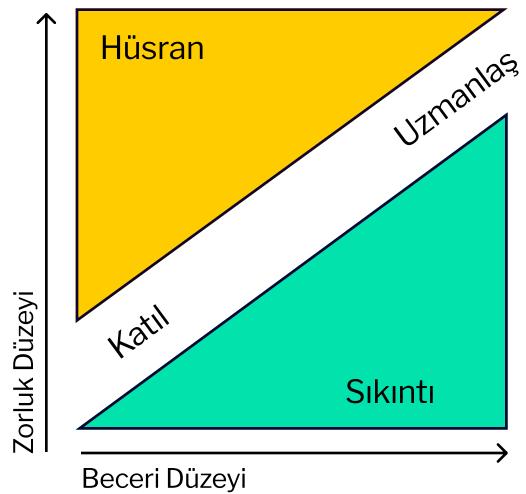
## Kullanıcı Etkileşimi Geri Besleme Döngüsü

Pintrest'in yaygın olarak kullandığı, kullanıcı etkileşimi geri besleme döngüsüne ilişkin bu ifade, kullanıcılarla bir ödül verilen ve daha fazla zaman veya başka bir kaynak ayırmaları istenen zamanlarda, kullanıcıların birtakım eylemler gerçekleştirme yönündeki ilgilerini tetikleyerek onları etkileşim halinde tutmak amacıyla tasarlanmıştır.



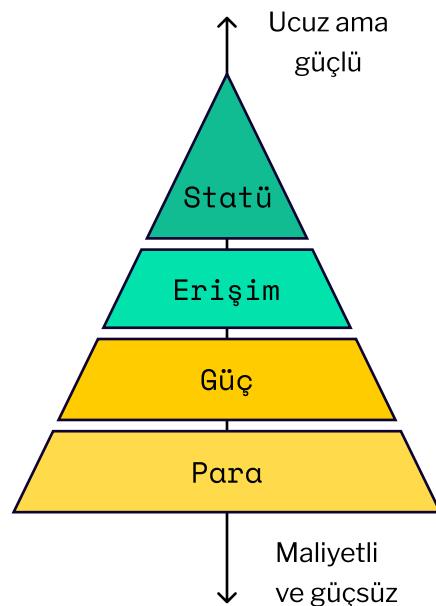
## Zorluk ile Beceriyi Dengeleme

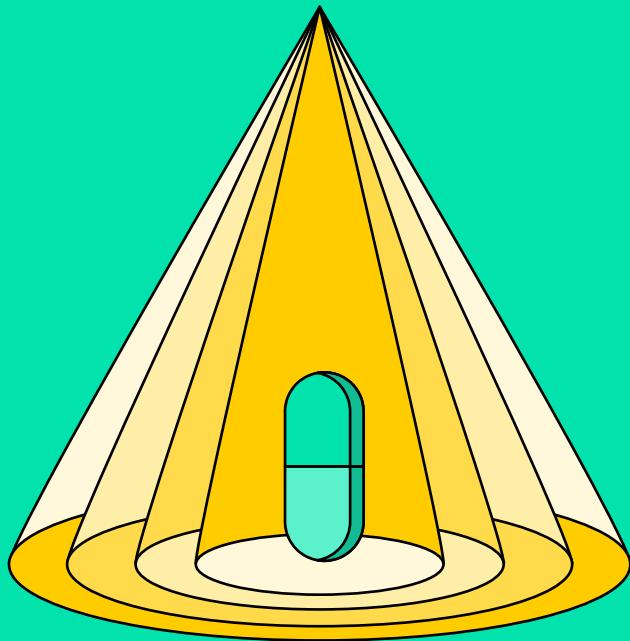
Kullanıcıları, bir kriptoekonomi sistemine veya başka bir sisteme dahil ederken, zorluk ile beceri arasında denge kurmaya dikkat edin. Kullanıcı, bir taraf fazla ilerlediğinde sıkılırken diğer tarafa fazla ilerlediğinde hüsrana uğrar.



## Ödül Türleri

Kullanıcılar, bir kriptoekonomi sistemi veya başka bir sistemle daha fazla ilgilendikçe hâlinde farklı zamanlarda farklı türde ödüller devreye alınabilir.



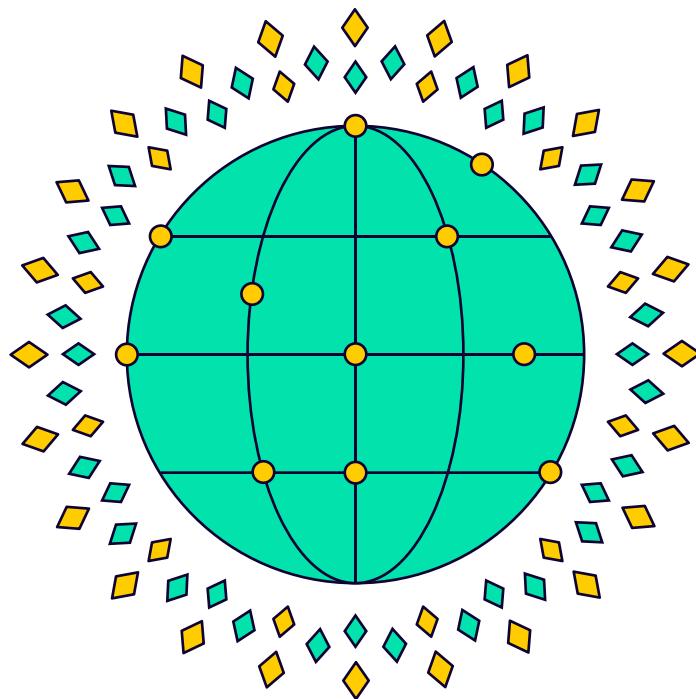


Bölüm 6  
**İleriye Bakış**  
**(Uygarlık Ölçekli**  
**Yenileyici Kriptoekonomi)**

İnsanlık, sanayi çağından bilgi çağına geçerken, eski kurumlarımıza zayıflıyor.

Bu Overton penceresinde, yeni, daha iyi ve daha adil kurumlar inşa etmek için hayatı bir kez karışımıza çıkacak bir fırsatla karşı karşıyayız.

-- Anon



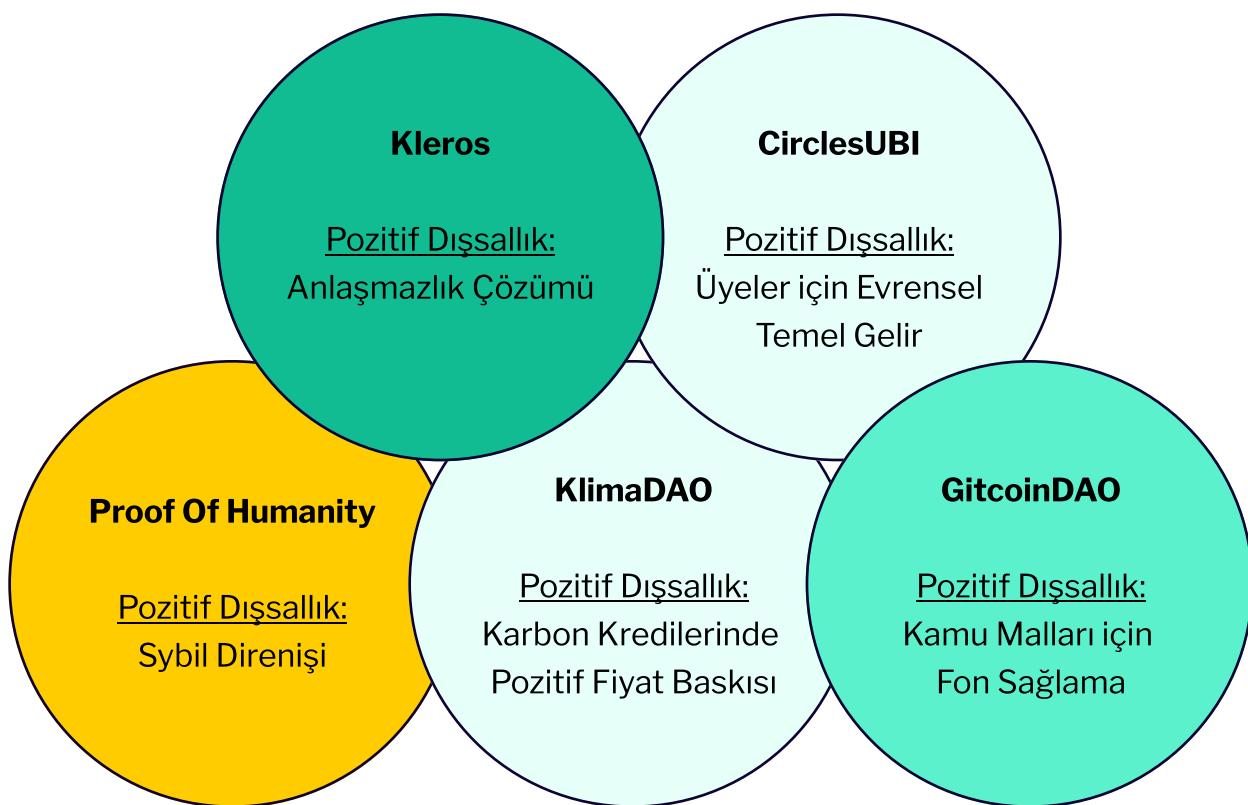
## ImpactDAO nedir?

**DAO**, Merkeziyetsiz Otonom Organizasyondur; bazı DAO'lar küresel şirketler gibidir. Bazıları protokoldür. Hepsi, blok zincirlerini bir güven kaynağı olarak kullanır.

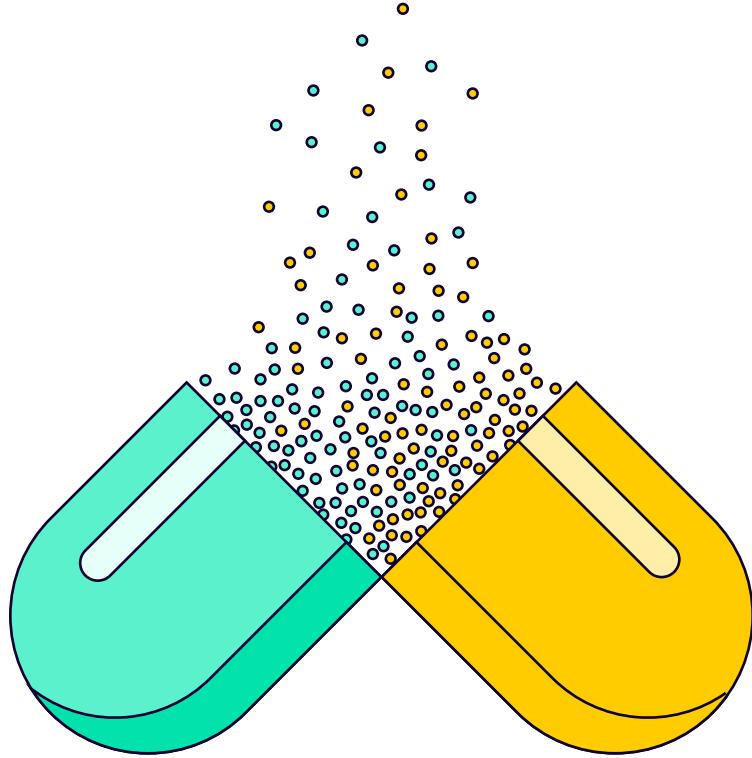
**ImpactDAO** ise içinde bulunduğu ekosistem için olumlu dışsallıklar yaratan DAO'ları ifade eder.

ImpactDAO'lar, daha yenileyici ekonomik bir altyapının ölçeklenebilir yapı taşılarıdır.

## ImpactDAO Örnekleri



ImpactDAO kümelerinin güçlü bir temel özelliği, pozitif dışsallıklarının birbirleri arasında akış şeklidir. Örneğin, Sybil Direnişi, Proof of Humanity'den, KlimaDAO da dahil olmak üzere Proof of Humanity Ekosistemi'neki projelere finansman sağlayan GitcoinDAO'ya akar.



Bir ImpactDAO İçin Gerekli İki Unsur:  
**Mekanizma & Finansman Kaynağı**

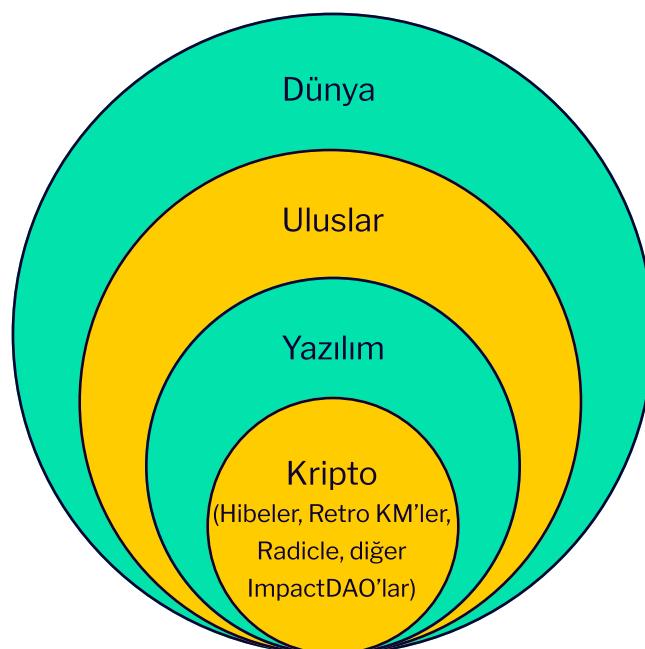
## **ImpactDAO'lar mekanizma ve finansman kaynağı açısından açısından çeşitlilik gösterebilir**

ImpactDAO	Mekanizma	Finansman Kaynağı
Gitcoin Hibeleri	Kuadratik Finansman Sağlama	EF, DEFI DAO'ları, NFT'ler
MolochDAO	Havuz Fonları + RageQuit	EF, Consensys
TEC	Bağılılık Eğrilerindeki Token'lar	Bağış Toplama
İnsanlık Kanıtı	Güven Ağrı	Enflasyon
Retroaktif Kamu Malları Finansmanı	Rozet sahipleri	Optimism Sequencer Ücretleri

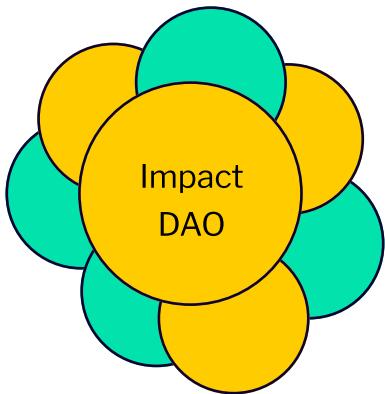
ImpactDAO'lara yönelik mekanizma ve finansman kaynaklarındaki çeşitlilik, kamu mallarını finanse etme biçiminde bir çoğulculuk (ve kırılganlığa direnç) yaratır.

## Büyük Fikir

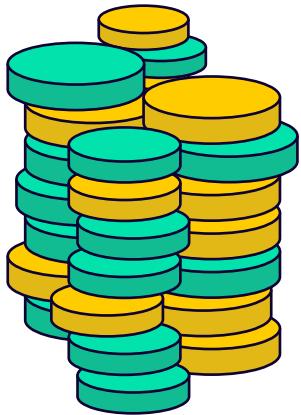
1. Dijital yerel kamu mallarının finanse edilmesi için daha büyük ölçekte, daha yüksek verimlilikte çalışan paralel bir katılım sistemi inşa edin.
2. Bu paralel katılım sistemi, dijital olmayan kamu mallarını giderek artan oranda destekleyebilir.
3. Daha çok insan kamu yararına çalışmak için özel işlerinden ayrıldıkça bir kamu malındaki enerji diğerine yayılmaya başlar, 21. yüzyıla özgü gurur duygusu ortaya çıkar ve ivme, erdemli bir büyümeye döngüsünde artarak dışa doğru birleşir.
4. Daha fazla küresel kamu mali finanse edilir. On yıllar içerisinde, dünyanın dört bir yanından ekonomiler ve demokrasiler, dijital çağ için daha yüksek bir kaynak kullanım kapasitesiyle iyileştirilerek daha fazla insan gelişimi sağlanır.



## ImpactDAO'lar kümelenebilir



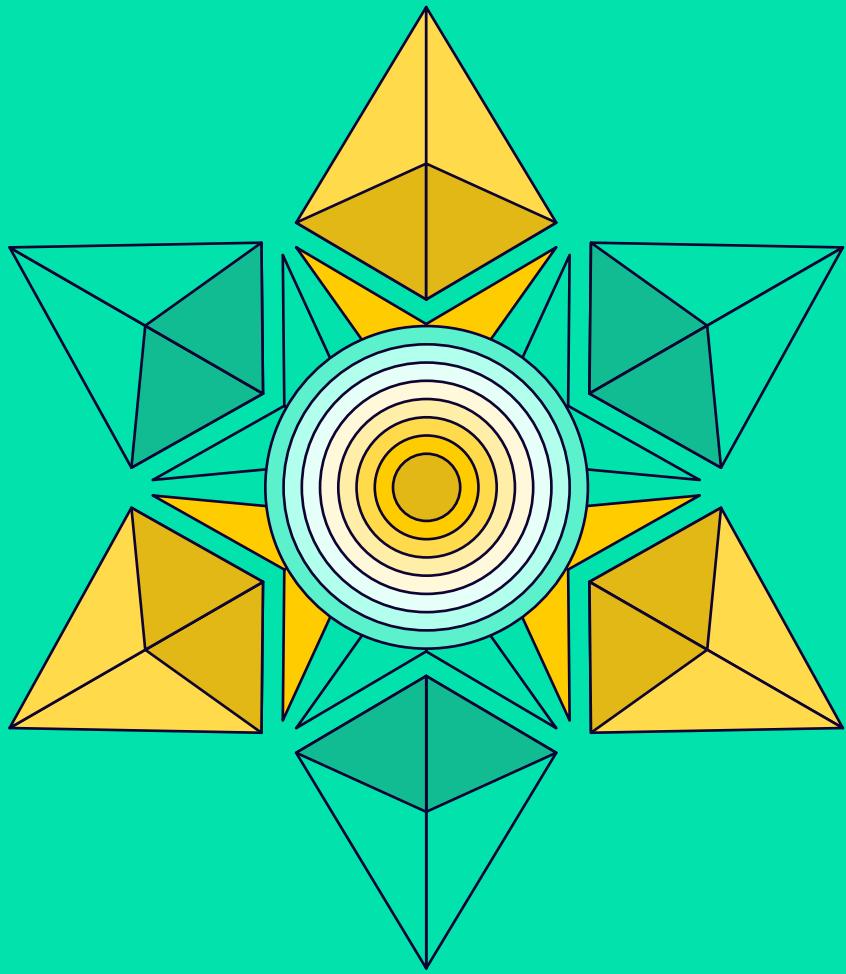
Her ImpactDAO, çalışmalarını destekleyen kümelenmiş tüm ImpactDAO'lardan fayda sağlar.



Her ImpactDAO, kümede altında yer alan kamu malları finanse edildiğinde fayda sağlar.

**Ölçeklenebilirlik:** ImpactDAO'ların kümelenmesi, büyümenin birleşmesi, ivmenin artarak ilerlemesi ve en nihayetinde kriptoekonominin kaçınılmaz hale gelmesi demektir.

**Çoğulculuk:** Her ImpactDAO'nun farklı bir mekanizma ve finansman kaynağına sahip olabiliyor olması, daha çoğulcu bir kamu malları finansman altyapısı sağlar.



Bölüm 7  
“Git” Katıl

Tüm koordinasyon bir seçimdir.

Günlük seçimlerimizde istediğimiz geleceği seçmeliyiz; yalnızca satın aldığımız varlık türlerinde değil, kıt zamanımızı, dikkatimizi ve becerilerimizi nereye ayıracagımız konusunda da aynı seçimi yapmalıyız.

-- Anon



## Bu kitabı bir sonraki baskısına katkıda bulunun

Bu kitap çevresinde oluşmakta olan yazarlar ve eğitimciler topluluğuna katılmak istiyorsanız lütfen bu QR kodunu taratın veya şu URL'ye gidin:

[https://t.me/+c\\_BxQmyxXdg2YThh](https://t.me/+c_BxQmyxXdg2YThh)



## Yeşil Hapı Kendiniz Alın

Kamu mallarını desteklemek için bağış yapın:

[greennpill.party](http://greennpill.party)

## Molek'e karşı mücadeleye katılın



## GitcoinDAO'ya katılın

DAO'nın neler yaptığı hakkında bilgi alın:

[gitcoindao.com](http://gitcoindao.com)

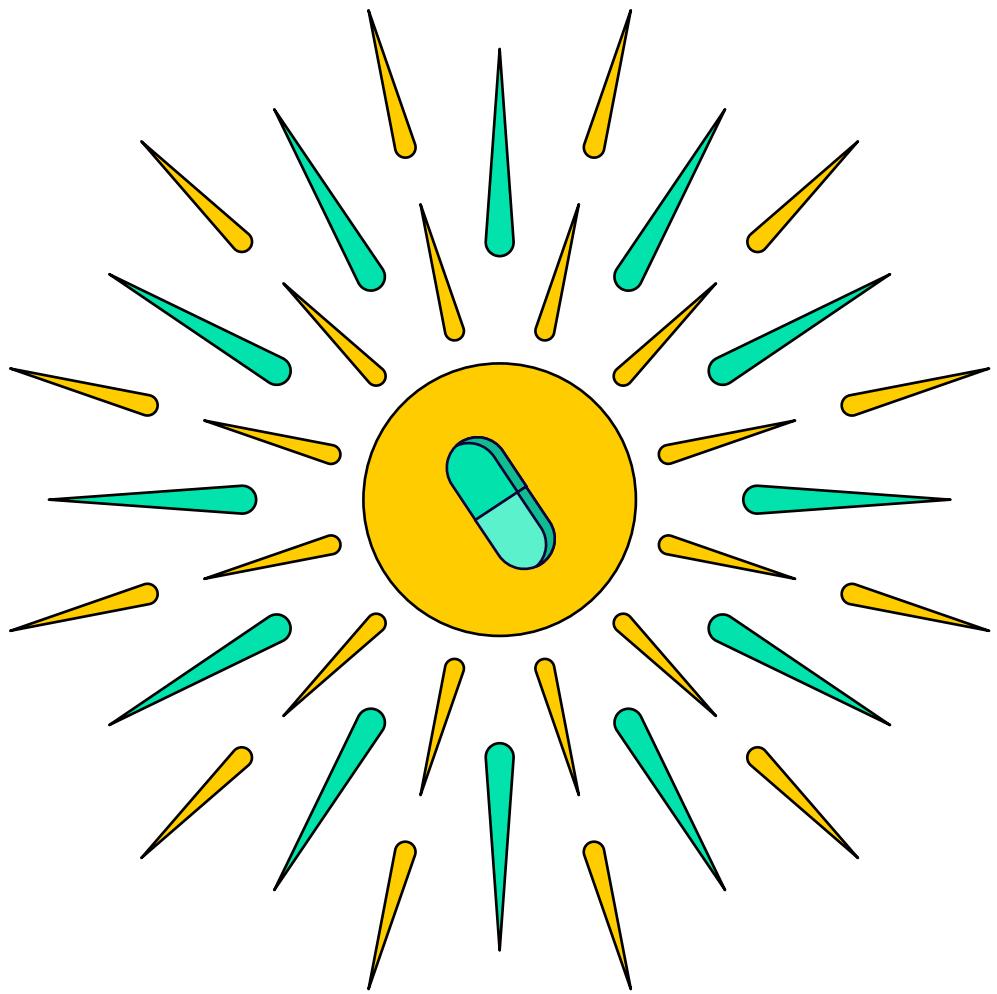
# Fon Sağlayıcılar Ligine Katılın

Cömert mali katkılarıyla, GitcoinDAO'nun yaptığı işi mümkün kıلان aşağıdaki kuruluşlara ve kişilere teşekkür ederiz:

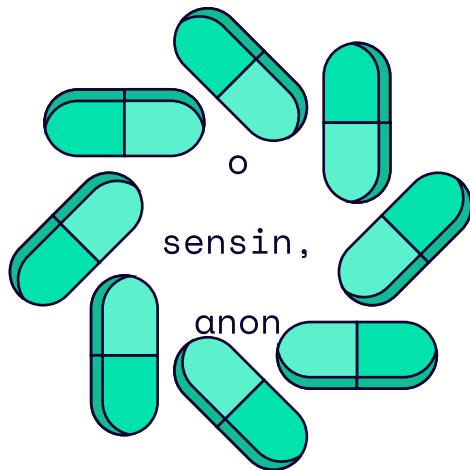
Ethereum Foundation / ENS / Optimism / NounsDAO / Chainlink / Synthetix / momus.eth / Balancer / Badger / Uniswap / Polygon / Kraken / Yearn / VitaDAO / GreatestLARP / Aragon / Moonshot Bots / Binance / EPNS / CMS Holdings / Stakefish / DefianceCapital & Three Arrows Capital / Mask / Oxeffalt / Regen Network / Rainbow Rolls / KlimaDAO / Fire Eyes / Future Fund / Harvest Finance / Ocelot (Celo) / Dora Hacks / Sushi / Stefan George / YAM Finance / Mariano Conti / Dora Hacks / Robert Leshner / Stefan George / Andrew Keys / Mariano Conti / 1kx / banteg / Aztec / Robert Leshner / Integral Finance

Gitcoin'de kamu mallarını finansal olarak nasıl destekleyebileceğiniz konusunda bilgi alın:

[https://gitcoin.co/grants/12/  
gitcoin-grants-official-matching-pool-fund](https://gitcoin.co/grants/12/gitcoin-grants-official-matching-pool-fund)



**HER ŞEY KOORDİNASYONLA İLGİLİ**



## Başlangıç aşamasında erdemli bir döngü

Tüm koordinasyon bir seçimdir. Bu koordinasyon oyununu kazanmak için çabalarımızı, çok oyunculu bir oyuna dönüştürecek şekilde koordine etmeyi seçmemiz gerekiyor. Çok oyunculu oyun başladığında, kazanmak için koordine olmayı seçmemiz gerekecektir. Kazandığımızda ise oyunun meşruiyetini korumak için koordine olmalıyız.

Bunları öylesine değil, insan gelişimi yaratmanın bir yolu olarak yapıyoruz. Hepimiz toplu halde yeşil hapi alırsak daha solarpunk bir dünya yaratırız. Bunu toplu olarak yapmazsa statükoyu korumaya devam ederiz. Yenileyici Criptoekonomi burada! Önemli! Ve şu an gerçekleşiyor! Ama aynı zamanda başlangıç aşamasında. Büyümek için sana ihtiyacı var.

Overton penceresi açık. Harekete katıl. Becerilerin ve yeteneklerin neyi benzersiz şekilde yapmanı sağlıyorsa onu yap. Haberi yay. Bir şeyler inşa et. Hatalarından ders çıkar, hatalı olan kaldırıp at ve başka bir şey inşa et. Bir buluşmaya ev sahipliği yap. Nerede kazandığımız ve nerede yetersiz kaldığımız konusunda dürüst ol. Sana doğru gelen şeyi yap. Kendi araştırmanız yap. Tüm cevaplara sahip olduğunu iddia eden karizmatik liderlere (ben dahil) karşı çok dikkatli ol. Lider, bundan sonra ne yapacağını bilen kişidir.

Ve ne yaparsan yap koordine olmayı unutma.

- @owocki





**WAGMI**